

vergadering **15**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 21 december 2021

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de nieuwe beheersovereenkomst tussen het Vlaams Audiovisueel Fonds en de Vlaamse Gemeenschap – 1055 (2021-2022) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Els Robeyns, Annick Lambrecht en Hannelore Goeman over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid – 1079 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstellen tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gemeenschapsdienst	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verplichte gemeenschapsdienst voor werkzoekenden	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gemeenschapsdienst	7
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de e-commerce	15
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de draaiboeken in het kader van relance bij economische crisissen	18
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ann De Martelaer, Björn Rzoska en Jeremie Vaneekhout over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen – 1077 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	22
ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over racisme in het voetbal	
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de rol van voetbalclubs in de strijd tegen racisme en discriminatie	
ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het racisme in de voetbalstadions	23

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de maatregelen om de studieduur te beperken	
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het begeleiden of heroriënteren van studenten bij een knipperlicht	30
ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over ventilatie en luchtreiniging in scholen	36
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het breder gebruiken van COVID-19-zelftesten	41
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de continuïteit van de dienstverlening bij De Lijn	
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de procedure van de vakbonden tegen de continuïteit van de dienstverlening bij De Lijn	45
ACTUELE VRAAG van Leo Pieters aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het recht op een publiek laadpunt voor elektrische wagens binnen 250 meter van de woning	51
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de resultaten van de campagne 'Jouw VRT' en het nieuw actieplan van de VRT	
ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de ambitie om meer diverse opinies aan bod te laten komen bij de VRT	56
ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het informeren betreffende de gevolgen van de activatie van eBox	61
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	64
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over alternatieve vormen van betaalbaar wonen – 1059 (2021-2022) – Nr. 1 Verslag	64
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de nieuwe beheersovereenkomst tussen het Vlaams Audiovisueel Fonds en de Vlaamse Gemeenschap – 1055 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	65
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ann De Martelaer, Björn Rzoska en Jeremie Vaneekhout over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen – 1077 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	66

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Els Robeyns, Annick Lambrecht en Hannelore Goeman over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid – 1079 (2021-2022) – Nr. 1	69
ONTWERP VAN DECREET houdende de ondersteuning van cultureelerfgoedwerking – 953 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemming	71
Hoofdelijke stemming	71
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, het algemeen mobiliteitsbeleid, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid en houdende een subsidieregeling ter bevordering van een modal shift in het goederenvervoer – 980 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemming	71
Hoofdelijke stemming	72
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 15 december 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap – 1008 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	72
Hoofdelijke stemming	73
VOORSTEL VAN DECREET van Brecht Warnez, Nadia Sminate, Tom Ongena, Paul Van Miert, Katrien Partyka en Kris Van Dijck tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, wat het digitaal en hybride vergaderen betreft – 1019 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemming	73
Hoofdelijke stemming	73
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Elke Sleurs, Maaïke De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van artikel 47/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en tot verlenging van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van het centrale contactonderzoek door een samenwerkingsverband van externe partners, het lokale contactonderzoek door lokale besturen of zorgraden en tot organisatie van de COVID-19-teams in het kader van COVID-19 – 1042 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Artikelsgewijze stemming	74
Hoofdelijke stemming	74
ROUWHULDE voor de heer Jacques Timmermans, gewezen Vlaams volksvertegenwoordiger	75
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	76

BIJLAGEN

Aanwezigheden

78

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

78

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: De ministers Zuhail Demir en Matthias Diependaele zijn verontschuldigd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de nieuwe beheersovereenkomst tussen het Vlaams Audiovisueel Fonds en de Vlaamse Gemeenschap
– 1055 (2021-2022) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Els Robeyns, Annick Lambrecht en Hannelore Goeman over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid
– 1079 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik graag de spoedbehandeling vragen van twee voorstellen van resolutie, die normaal gezien ook al zijn ingediend. Het ene voorstel van resolutie gaat over de nieuwe beheersovereenkomst voor het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF), en het andere gaat over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid.

De voorzitter: We zullen ons daar later over uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gemeenschapsdienst

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verplichte gemeenschapsdienst voor werkzoekenden

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de gemeenschapsdienst

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik sta hier om u hulde te brengen vandaag, niet alleen voor uw fantastisch mooi mondk masker, maar vooral ook voor de conceptnota die u hier vorige week, samen met de hele Vlaamse Regering, hebt bekendgemaakt.

Wij hebben hier in dit parlement in Vlaanderen een heel mooie traditie waarbij we mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, willen versterken. Dat zijn werkzoekenden die een uitkering hebben als werkloze, of die langdurig ziek zijn, of leefloner, of die zelfs niet uitkeringsgerechtigd zijn. We willen hen versterken met opleiding, met stages, met werkervaring, met sollicitatietraining.

Er ontbrak nog een sluitstuk, namelijk voor hen die meer dan twee jaar werkzoekend zijn en geen job vinden op de markt, noch publiek noch privaat. Aan hen gaan we – als ik de conceptnota goed begrijp – na twee jaar de mogelijkheid kunnen bieden om gemeenschapsdienst te doen. Dat zijn een aantal taken, vooral in de publieke sector, waarbij men arbeidsritme en de link met de arbeidsmarkt behoudt, en waarbij men vooral vermijdt dat de kloof met de arbeidsmarkt groter wordt.

Ik vind eigenlijk dat dit een zeer sociale maatregel is, een goede maatregel, die ook competentieversterkend is, en die mensen helpt richting werk. Ik vind het ook een noodzakelijke maatregel omdat we vandaag met een ongezien personeelstekort zitten en dat we alle reservoirs moeten aanspreken, ook die van chronisch langdurig werkzoekenden.

Mijn vraag is redelijk eenvoudig, namelijk: op welke basis gaan we nu, samen met VDAB, uitmaken aan wie van hen die langer dan twee jaar werkloos zijn, dat traject zal worden aangeboden?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, kent u Harry uit Den Haag nog? Harry werkte voor de stad als straatveger. Hij werd ontslagen wegens besparingen. Er was helaas geen werk meer voor hem omdat men moest bezuinigen. Maar er was crisis, en Harry vond geen nieuwe job. Via het systeem van verplichte gemeenschapsdienst, dat in Nederland al langer bestaat, werd hij opnieuw tewerkgesteld, en wel opnieuw als straatveger. Het was exact dezelfde job, maar met 400 euro minder loon. De argumenten die gebruikt werden om Harry opnieuw de straat te laten vegen, waren eigenlijk exact dezelfde argumenten die u gebruikt, minister, om hier de verplichte gemeenschapsdienst in te voeren: werkervaring opdoen, en opnieuw in het ritme komen. Harry werd geïnterviewd, en hij zei: 'Werkervaring opdoen en opnieuw in het ritme komen? Ik doe dit werk al meer dan twintig jaar. Welke ervaring wilt u dat ik nog opdoe? Ik wil een goede job met een fatsoenlijk loon.' Dat was zijn antwoord.

En nu, minister, gaat u ook in Vlaanderen dit systeem invoeren van verplichte gemeenschapsdienst voor mensen die twee jaar zoeken naar een job, en dat voor een aalmoes van 1,3 euro per uur.

Eigenlijk – dat zeggen de specialisten, dat zijn niet mijn woorden – is dat dwangarbeid. Jarenlang heeft CD&V zich verzet tegen dat systeem en nu voert u het in. Natuurlijk klinkt dat goed: voor wat hoort wat, zo kunnen die mensen ook iets terugdoen enzovoort. Bij onderzoek naar het systeem in het buitenland blijkt dat die argumenten louter ideologisch zijn, want het aantal jobs dat die mensen in dwangarbeid doen, het aantal jobs dat erbij komt, is zeer beperkt. Er is geen stijging voor die mensen. Dit systeem vernietigt volwaardige jobs, zoals we gezien hebben bij Harry.

Minister, hoe gaat u zorgen voor volwaardige jobs voor die 70.000 langdurig werkzoekenden die geen werk vinden? (*Applaus bij Jos D'Haese*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, collega De Witte zei het net al, 70.000 mensen in dit land, in Vlaanderen, zijn langdurig werkzoekend. Ik plaats daar een ander cijfer tegenover: 73.000 openstaande vacatures waarvan de helft zonder diplomaverreisten. Kortgeschoolden kunnen quasi onmiddellijk aan de slag in tienduizenden vacatures in Vlaanderen. Toch is er een mismatch op de arbeidsmarkt en heeft VDAB instrumenten te kort om mensen te ondersteunen en te begeleiden naar werk. Zeker de langdurig werkzoekenden hebben het moeilijk om hun weg te vinden op de arbeidsmarkt. Daar moeten we iets extra's, iets meer voor doen. Ik heb al veel kritiek gehoord op het voorstel dat u hebt gedaan. Ik heb nog niemand, noch uit academische noch uit politieke hoek, gehoord die met een alternatief kwam om langdurig werkzoekenden aan het werk te krijgen, om de kloof op de arbeidsmarkt te dichten.

Ik wil meteen een aantal onwaarheden van de vorige spreker rechtzetten. Harry zou het niet appreciëren dat er leugens verteld worden in zijn naam. Het systeem dat in Rotterdam werd toegepast, is helemaal niet het systeem dat we hier voor ogen hebben. Hier willen we een instrument geven aan VDAB om langdurig werkzoekenden op maat van de betrokkene in te schakelen in de samenleving en op de arbeidsmarkt, competenties bij te brengen en inderdaad attitudes weer aan te leren, want na jaren werkloosheid is dat vaak het probleem bij de betrokkene, weer dat ritme te vinden om in te schakelen.

Dat is de bedoeling, wat ons betreft dan toch, van het systeem dat vandaag op de tafel ligt. Wat ons betreft, is er dan ook maar één eenvoudige vraag. Minister, op welke manier zult u ervoor zorgen dat het instrument van de gemeenschapsdienst werkt en effectief langdurig werkzoekenden weer naar de arbeidsmarkt brengt en hen een duurzame job kan bieden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, collega's, voor de vragen. Ik ben eigenlijk bijzonder trots op het akkoord dat we in de Vlaamse Regering getroffen hebben om een belangrijke passage uit het regeerakkoord effectief vorm te geven: de gemeenschapsdienst. In het regeerakkoord staat niet dat we gemeenschapsdienst verplicht willen maken voor al wie meer dan twee jaar werkloos is. In het regeerakkoord staat dat het een instrument moet zijn, dat kan worden ingezet voor wie meer dan twee jaar werkloos is.

Ik heb in het parlement de voorbije weken en maanden al vragen beantwoord van meerderheid en oppositie. Wanneer komt u ermee? Wat gaat u doen? Wel, het is er nu, en we zijn niet over één nacht ijs gegaan. Voor mij is dit een instrument dat – zoals de heer Bothuyne zei – een hefboom geeft om perspectief te bieden aan mensen die langdurig werkzoekend zijn. Voor elke langdurig werkzoekende? Absoluut niet. Maar voor sommigen wel. Voor wie alle andere instrumenten onmogelijk blijken en voor wie de afstand tot de arbeidsmarkt intussen zo groot geworden is dat het bijna onmogelijk is in de reguliere arbeid te stappen, moet dit een alternatief bieden.

Welke garanties zijn er ingebouwd? Ten eerste is de gemeenschapsdienst nooit onbeperkt in de tijd. Het zijn korte trajecten van zes maanden, wat moet verhinderen dat mensen in reguliere jobs terechtkomen voor een werkloosheidsuitkering plus een bonus. Ten tweede, en dat is superbelangrijk: het werk dat je levert, is niet gratis, je krijgt een kleine surplus boven op je werkloosheidsvergoeding. Ten derde, het wordt ingebed binnen VDAB bij de instrumenten inzake begeleiden, bij de instrumenten waar stages bij zitten.

Dat betekent dat je verplicht wordt begeleid. Onder andere collega Ronse vraagt of er iets is om te begeleiden. Ja, sinds 1 december loopt een nieuwe oproep 'Intensieve Bemiddeling Plus', een nieuwe begeleiding voor heel moeilijke

groepen die moeilijk aan het werk geraken. Er zijn de GLOW-partners (Groeien en Leren Op de Werkvloer). Dat zijn partners die inzetten op groeien en leren op de werkvloer, en die mensen begeleiden om hen een arbeidsattitude aan te meten. Die twee groepen gaan langdurig werkzoekenden die in gemeenschapsdienst terechtkomen, begeleiden. Mensen, kom hier niet spreken dat ik dwangarbeid van onbepaalde duur uitvind voor al wie langdurig werkzoekend is. Het zijn gemeenplaatsen die er zo gemakkelijk ingaan maar die volkomen onwaar zijn en in strijd zijn met het instrument dat we hebben uitgewerkt.

Collega's, ik was ook een beetje verbaasd om bepaalde collega's, zoals mijn PS-collega van Werk Dermagne, te zien tweeten dat men tegen verplicht werk was. 70.000 mensen in Vlaanderen zijn langdurig werkzoekend. Velen daarvan zijn intussen in armoede beland. Het is mijn verdomde plicht om er, samen met partners, voor te zorgen dat die mensen in een situatie terechtkomen waarin ze een job vinden. *(Applaus bij de meerderheid)*

Die gemeenschapsdienst is een nieuw instrument dat mensen daarin kan begeleiden en waar we ook meer nieuwe partnerschappen zullen afsluiten.

Kan ik het alleen doen? Neen. Kan VDAB het alleen? Neen. We hebben ook lokale besturen nodig die in een aanbod zullen moeten voorzien. Maar ik ben bijzonder tevreden dat we, samen trouwens met de collega's in de Vlaamse Regering, over het zo gevoelige thema van de gemeenschapsdienst een traject hebben gevonden dat we in Vlaanderen kunnen uitwerken. We zullen er met de vakbonden, sociale partners, werkgevers en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten de komende maanden heel zorgvuldig een actief instrument van maken. Het betekent een positieve incentive voor mensen die in Vlaanderen langdurig werkloos zijn.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik ben blij dat u uw stem eventjes verheft want er zijn hier een aantal mensen die er wel een potje van maken. Ik heb het verhaal van Harry de straatveger net even gegoogeld en het staat al sinds 2016 op de website van de PVDA. Minister, voel u dus niet persoonlijk aangesproken, het gaat over 2016.

Wat men er vergeet bij te vertellen, is het volgende. In Nederland krijgt Harry 24 maanden werkloosheidsuitkering. In Vlaanderen zou Harry pas na 24 maanden worden aangesproken om via gemeenschapsdienst zijn arbeidsritme aan te houden en behoudt hij zijn werkloosheidsuitkering. De collega's van de PVDA zitten hier eigenlijk te bazelen dat men voor een hongerloon zou werken, maar dat is niet waar. Men krijgt een werkloosheidsuitkering en 1,3 euro erbovenop om een arbeidsritme aan te kunnen leren.

Minister, ik heb nog een bijvraag. Hoe staat het met het versnellingsplan dat de vorige legislatuur is ingezet om mensen in langdurige werkloosheid sneller en beter aan het werk te helpen?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u gaat volledig voorbij aan de vraag. Hoe gaat u zorgen voor jobs, voor volwaardige jobs?

Mijnheer Ronse, u mag het dan misschien een volwaardige job vinden voor 1,3 euro per uur, maar, in alle eerlijkheid, dat is geen volwaardige job. Dat is geen volwaardige job.

Er zijn heel heldere statistieken. Afgelopen maand waren er 89.000 kort-geschoolde werkzoekenden in Vlaanderen voor 33.000 openstaande vacatures.

Dat zijn 2,5 werkzoekenden per openstaande vacature. Voor 65.000 midden-geschoolde werkzoekenden waren er 16.000 openstaande vacatures. Dat zijn 4 werkzoekenden per vacature. Men moet dus niet zeggen dat er voldoende jobs zijn en dat het probleem bij de mensen ligt; dat is niet waar. De feiten hebben ook hun recht.

Minister, hoe gaat u zorgen voor volwaardige jobs voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt en voor langdurig werkzoekenden?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mocht ik niet zijn opgestaan, voorzitter, dan was ik daarnet van mijn stoel gevallen toen collega De Witte het had over de waarheid die haar rechten heeft. Ik kan misschien een onwaarheid uit de wereld helpen die heel vaak geciteerd wordt in de pers en helaas ook door mensen uit dit halfroond. Werkzoekenden die straks gemeenschapsdienst gaan presteren, gaan dat niet doen aan 1,30 euro per uur. Dat is een toeslag die men krijgt boven op de werkloosheidsuitkering, die wat ons betreft een recht is dat niet zomaar in de tijd hoort beperkt te worden maar waar wel plichten tegenover staan. Tegenover het recht op een uitkering staan een aantal plichten, namelijk dat je verplicht bent om je in te zetten zodat je alsnog de weg kunt vinden naar de arbeidsmarkt, dat je onder andere verplicht bent, als VDAB vindt dat gemeenschapsdienst voor u een geschikt instrument is, om daarop in te gaan en mee te werken om ervoor te zorgen dat je opnieuw naar die duurzame job kunt schakelen. Die 1,30 euro gecombineerd met de uitkering komt neer op iets meer dan 8,50 euro per uur denk ik voor een gemiddelde langdurig werkzoekende. Ik hoop dat een duurzame job nog een opstap kan betekenen en dat die mensen effectief meer kunnen gaan verdienen.

Minister, u hebt een conceptnota neergelegd. U staat open voor debat op basis van waarheden, hopelijk niet op basis van studies uit het buitenland of een ander verhaal of concept. Op welke manier en binnen welke timing wilt u dit concept operationaliseren? Welk overleg voorziet u met de sociale partners?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, het verbaast me wat ik hier vandaag en de afgelopen dagen allemaal gehoord heb van de partijen langs linkerzijde. Collega's, wie kan werken, die moet werken. Er zijn in ons land meer dan 180.000 mensen die kunnen werken en die werkloos zijn. Daarvan zijn er 70.000 die al meer dan twee jaar werkloos zijn. Weet u, beste collega's langs de linkerzijde, hoeveel vacatures er het afgelopen jaar zijn bijgekomen? Er zijn meer dan 350.000 vacatures bijgekomen. Er is dus werk. We moeten de mensen gewoon aanzetten om te gaan werken. We zijn het enige land ter wereld, het enige land ter wereld waar je heel je leven lang werkloos kunt blijven, een uitkering kunt krijgen en daarna toch nog een pensioen. Iedereen beseft wel dat dat niet fair is, vooral tegenover de mensen die wel werken. Wij zeggen tegen die mensen dat als ze hun job verliezen, ze een vangnet zullen krijgen. Dan krijgen ze een uitkering tot zolang ze een nieuwe job vinden. Dat is fair. Dat is het vangnetmodel waar wij voor staan. Maar dat mag niet tot in de eeuwigheid duren. Dat mag geen hangmatmodel worden, waar de linkerzijde voor staat. Daar past die gemeenschapsdienst perfect in. Dat is eigenlijk gewoon tegen de mensen zeggen dat als ze meer dan twee jaar lang werkloos zijn en kunnen werken, dat ze iets moeten terugdoen voor de maatschappij, bijvoorbeeld werken voor de gemeente.

Minister, mijn bijkomende vraag daarbij is gelijkaardig aan die van collega Bothuyne: welke timing voorziet u daarvoor en hoe zult u het activerende aspect daarvan in realiteit omzetten?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega De Witte, dwangarbeid vind je in landen waar uw ideologie de plak zwaait. Ik denk niet dat wij daarnaartoe moeten.

Minister, ik moet u feliciteren. Ik vind dat het van moed getuigt dat u dit in het leven wilt roepen. Het is zeer goed dat we hierop gaan inzetten. Maar we moeten wel waken over een aantal zaken. We moeten zorgen dat die mensen goed begeleid worden want het doel is nog altijd om hen opnieuw te integreren in het arbeidscircuit. U hebt daar ook op gewezen, dus ik denk dat u zeker en vast die kaart zult trekken. We moeten er ook voor zorgen dat bedrijven er geen misbruik van maken of dat het geen probleem wordt van sociale dumping, waarbij reguliere werknemers worden vervangen door werklozen met gemeenschapsdienst.

Minister, welke signalen krijgt u van de lokale besturen en de partners over de wenselijkheid en de haalbaarheid van de verplichte gemeenschapsdienst?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Misschien eerst een disclaimer. Ik ken Harry niet, maar ik heb wel wat vragen en bedenkingen bij het voorstel dat u doet, minister. Ik vraag me af wat het zegt over onze arbeidsmarktbemiddeling dat mensen die twee jaar intensief begeleid worden nog altijd niet toegestroomd zijn naar de juiste job, wat het zegt over onze arbeidsmarktbemiddeling dat als iemand twee jaar zijn uiterste best doet, toch de boodschap krijgt dat hij gemeenschapsdienst zal moeten doen. U geeft aan dat er een surplus is van 1,30 euro boven op de werkloosheidsuitkering. In veel gevallen is dat nog altijd onder de armoedegrens, dus gaat men mensen aan het werk zetten voor een loon dat onder de armoedegrens ligt. Ik vind dat fundamenteel en ideologisch onaanvaardbaar. Ik zeg het zoals het is, mijnheer Vande Reyde.

Bovendien is er ook nog het volgende vraagstuk. We zien in het buitenland dat dat niet werkt. Collega's van de meerderheid, het klopt dat het in het buitenland een variant is, dat het niet exact hetzelfde is, maar we zien dat daar op termijn geen extra jobs bij worden gecreëerd, dat men eigenlijk gewoon aan vervanging en verdringing doet. Waarom bent u er dan zeker van dat dit voorstel wél extra jobs zal creëren? Dat zie ik immers niet, en de sociale partners die ik tot op vandaag heb gehoord, ook niet. Minister, mijn bijkomende vraag is dus: welk contact hebt u tot nu toe al gehad met de sociale partners? Wat hebben zij gezegd, en welk vervolgtraject zal daaraan worden gebreed?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega's, voor ons sociaaldemocraten is werken het mooiste dat er is. Ja, voor wat hoort wat. Dat is een gezond principe voor een sterke sociale zekerheid. Collega Ronse, een ander fundamenteel principe voor socialisten is echter dat werken moet lonen. Met 8,5 euro per uur kunnen we niet van een menswaardig loon spreken.

Tot slot, uiteraard moet iedereen werken die kan werken, en staan tegenover rechten inderdaad plichten, maar onze oplossingen zijn echt fundamenteel. Collega Bothuyne, ik zal de alternatieven opsommen. De arbeidsmarkt staat in brand. Er zijn duizenden vacatures en te veel langdurig werklozen. Match die mensen met die jobs. Zorg ervoor dat ze een deftig loon betaald krijgen, en zorg er bovenal voor dat er voor mensen die de skills missen, jobs zijn in de sociale economie, basisbanen, maatschappelijk zinvol werk met een deftig loon. Stop met experimenteren ten koste van de allerzwaksten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Ik wil een zeer interessant en lezenswaardig stuk van Ive Marx meegeven, dat deze ochtend is gepubliceerd. Daarin zegt hij dat plichten ook van links komen. Ik ben het daar eigenlijk wel mee eens. Hij schrijft ook: "Meer dan de helft van de langdurig werkzoekenden leeft ondertussen in armoede (...) mede dankzij socialistische ministers die andere dingen doen dan ze zeggen." Dat behoeft weinig commentaar, denk ik.

Collega's, we moeten dus naar nieuwe recepten durven kijken, en dat is wat ik probeer te doen. Collega Annouri, bedankt voor de stijl – weerom – waarmee u uw vragen stelt. Ik besef zeer goed dat het woord 'gemeenschapsdienst' een zeer beladen woord is. Dat wisten we toen we dat in het regeerakkoord schreven. Ik heb echter vanaf het begin gezegd absoluut, absoluut te willen dat dit een versterkend, emancipatorisch traject kan worden. Ik besef óók dat de jobs in de gemeenschapsdienst geen gewone jobs zijn, die in bedrijven zullen worden uitgevoerd. Absoluut niet. Het gaat om gemeenschapswerk, werk bij lokale besturen, werk bij vzw's. Als het van mij afhangt, maar daarover zal de Federale Regering dan ook haar zegen moeten geven, mag dat ook vrijwilligerswerk zijn, waarbij iemand die langdurig werkzoekend is, zich goed voelt. Als het maar zaken zijn waarbij de arbeidsattitude wordt versterkt. Bij die groep langdurig werkzoekenden zijn er immers mensen die dermate lang zonder werk zijn dat ze ook bang worden om naar de arbeidsmarkt te gaan, dat het bijna niet meer mogelijk is om hen die brug te doen maken. Dát is wat we met het nieuwe project willen doen. Het is een project, samen met lokale besturen, waarbij mensen een stage – geen job, eigenlijk, maar een stage – aangeboden krijgen. Dat zit bij de beroepsstages. Daarbij doen ze arbeidsattitudes op én worden ze begeleid door partners, die sinds december aan de slag zijn. Dat is dus het concept dat nu wordt uitgewerkt.

Collega's, er waren ook timingvragen. Ik ga ervan uit dat we op 1 januari 2023 kunnen starten. We moeten regelgeving maken. We hebben ook een paar maanden nodig om alles goed door te spreken, ook met de lokale besturen. Ik heb van sommige heel positieve reacties gekregen. Ze staan eigenlijk klaar en willen daarin meegaan. Andere vragen dat we dat toch nog eens uitleggen. Ik maak dus een intensief traject met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Collega Annouri, daarenboven heb ik gisteren ook overleg gehad met de sociale partners om te vragen hoe zij dat zien, of ze daar mee over willen onderhandelen of er niks van moeten weten. Zij hebben zelf gevraagd om actief te worden betrokken. Dit is een concept dat zijn traject nog moet afleggen. Men heeft gisterenmorgen toch absoluut gezegd daarover te willen meepraten. Zal men het voor honderd procent eens worden? Dat weet ik niet. Er zijn commentaren van vakbondszijde, van werkgeverszijde gekomen. Dit is echter wel een instrument dat ik mee in de instrumentenkoffer van VDAB zal stoppen, om mensen te versterken en om inderdaad die attitude te verbeteren.

En dit hoeft voor mij geen jobs te creëren, collega's. Het is een stage, het zijn geen jobs. Maar de jobs zijn gecreëerd. Ik geef het cijfer nog eens mee. Vorige maand alleen al waren er 145.000 extra vacatures. Dat zijn enorme cijfers. De jobs worden dag na dag geschapen. Maar mensen moeten ook de kans krijgen om competenties te verwerven om erin te stappen.

En ik geef toe, collega's, – collega De Witte, u zult verbaasd zijn, het is niet allemaal verkeerd wat u zegt – dat er ook aan werkgeverskant werk aan de winkel is. Als ik zie welke competenties sommige werkgevers vragen, dan denk ik: 'Neem toch iemand in dienst. U kunt een individuele beroepsopleiding geven op

de werkvloer, maak daar toch iets vaker gebruik van.’ Ook daarop zijn we aan het werken.

Collega Ronse, het versnellingsplan zet ook daarop in. Het is mijn bedoeling – en VDAB is daar eigenlijk al mee gestart – om alle langdurig werkzoekenden opnieuw in te schalen, om een opfrissing te doen van waar ze precies staan, wat er is gebeurd. En dan kunnen we bekijken voor wie de gemeenschapsdienst echt een toegevoegde waarde kan zijn en voor wie niet. Het is dus geen instrument dat zal worden gebruikt voor iedereen die meer dan twee jaar werkzoekend is. Het zal voor sommige mensen zijn, voor een groep mensen voor wie het echt noodzakelijk is, en als competentieversterking.

Collega's, wondermiddelen ten opzichte van mensen die langdurig werkzoekend zijn, bestaan niet. Maar het is wel mijn verdomde plicht als minister van Werk om te zoeken en om nieuwe paden te bewandelen, die niet dezelfde zijn als de paden die in het buitenland niet zo goed geslaagd zijn, met als één doel: het versterken van mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Het concept zoals we dat willen vormgeven met de gemeenschapsdienst moet daar absoluut een onderdeel van uitmaken. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, ik ben toch ook serieus geschrokken, hoor. Ik dacht dat het hier een huldezitting zou zijn voor de minister. Wat we hier doen, is VDAB de mogelijkheid geven om twee jaar nadat iemand werkloos is, die persoon arbeidsritme te laten opdoen als dat nodig wordt geacht. Die verdient daar zelfs iets bovenop.

Ik hoor hier woorden als 'dwangarbeid', of, van collega Gennez, 'experimenteren op kap van de allerzwaksten'. Ik schrik daar enorm van en ik ben er ook een beetje bang voor. En ik zal u zeggen waarom. Want wat u zegt, is de mening in het zuiden van het land. We zitten met een minister van Werk opgezadeld, minister Dermagne, van collega Gennez haar signatuur, die wordt opgejaagd door collega's als collega De Witte, die verdorie verantwoordelijk is voor heel ons beleid rond werk: het versterken van langdurig zieken, het versterken van mensen in werkloosheid. En als die mensen op die manier kijken naar zo'n goedbedoelde maatregel om mensen te gaan activeren in een tijd waarin het personeelstekort zo hoog is, dan zeg ik u één ding: er is meer dan ooit tijd nodig voor het confederalisme, liever gisteren dan vandaag. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u spreekt over nieuwe recepten. 'We moeten nieuwe recepten testen.' Welnu, dat is net het probleem: het is geen nieuw recept. Het is getest, op vele plaatsen. Er is een hele studie van de KU Leuven over waar het allemaal getest is. Beste collega's, ik zal jullie een recent voorbeeld geven – niet alleen van Harry, inderdaad vijf jaar geleden, zagezegd een eeuwigheid geleden – van vandaag in een rusthuis in Groot-Brittannië. Daar is het Britse Community Work Programme actief. Welnu, daar zijn twee helpers tijdens de middag, voor het begeleiden van bejaarden bij hun maaltijd: de helper uit het Community Work Programme, die nagenoeg niets krijgt, en de gewone werknemer. En wat is het resultaat, minister? Dat het loon van de gewone werknemer en de arbeidsvoorwaarden onder druk komen te staan. Dat staat zwart op wit in de studies die daarover gaan. Collega's, ik denk dan ook dat er wél een probleem is van verdringing.

Ten tweede, u spreekt over rechten en plichten. Natuurlijk zijn wij ook voor plichten. Maar er is een plicht om werk te zoeken en er is ook een plicht van de overheid om te begeleiden. En daar schort het ook, minister.

Bovendien schrapte u 419 mensen bij VDAB om langdurig werkzoekenden naar jobs te begeleiden. Maak daar werk van, investeer daarin. Ik dank u. (*Applaus van Jos D'Haese*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, die arbeidsmarkt staat in brand: een recordaantal openstaande vacatures, werkgevers die moord en brand schreeuwen om competent, kwaliteitsvol talent. Aan de andere kant hebben we een groep mensen, langdurig werkzoekenden die niet aan de bak geraken. We weten dat de instrumenten die we hebben op dit moment tekortschieten om die groep aan de slag te helpen. We weten ook dat er elders in Europa zaken zijn gebeurd die helemaal niet vergelijkbaar zijn met wat hier wordt voorgesteld. Laat ons het debat dan ook eerlijk voeren over het voorstel dat hier op tafel ligt, collega's, niet op basis van het etiket en wat dat eventueel bij u kan oproepen maar op basis van de inhoud van het voorstel. Dat voorstel zal ervoor zorgen dat mensen werkervaring kunnen opdoen, dichterbij de arbeidsmarkt komen, zelfrespect krijgen, respect krijgen in de samenleving en op de arbeidsmarkt en opnieuw een toekomst krijgen in onze economie, in onze samenleving, op onze arbeidsmarkt. Wat ons betreft, minister, is dat de bedoeling van het voorstel over de gemeenschapsdienst en hebt u uiteraard onze volle steun om dat organiseren. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maaike De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de e-commerce

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Uit de jaarlijkse barometer van de FOD Economie blijkt dat e-commerce een stijgende trend, een groei is. In het coronajaar 2020 kochten drie op de vier burgers online en dat is een toename met 7 procent. We zien wel dat het aandeel in de omzet van onze kmo's is gedaald. In 2018 was dat 15,5 procent, in 2020 was het 13,8 procent. Slechts een van de vier van onze kmo's verkoopt ook online. We zien dus dat we niet de vruchten plukken van die groeiende tendens in de e-commerce maar dat er voornamelijk wordt gekocht bij buitenlandse webwinkels, meer zelfs dan het Europees gemiddelde.

Het versterkte arbeidsrecht met weinig flexibiliteit rond avondwerk en weekendwerk zorgt ervoor dat we heel moeilijk, zelfs onmogelijk, kunnen concurreren met die buitenlandse webwinkels. De verwachtingen van onze consumenten kunnen we ook om die reden niet inlossen. Dit is een materie die op federaal niveau moet worden afgehandeld en opgelost. We zullen daar hier vandaag dan ook niet verder over debatteren. Maar Vlaanderen kan ook zelf heel wat initiatieven nemen en doet dat ook, om ondernemers te stimuleren en te ondersteunen bij die e-commerce.

Minister, hoe evalueert u de initiatieven die momenteel lopen rond e-commerce en hoe zult u ervoor zorgen dat we op dat vlak toch de kansen kunnen grijpen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik dank u voor de vraag. Corona heeft er, zeker vorig jaar toen handelszaken moesten worden gesloten, voor gezorgd dat het e-aanbod steeds belangrijker werd. En de cijfers zijn er ook wel naar. Met de e-scan hebben we 3780 ondernemingen bereikt. Het gaat om heel recente cijfers, en dus is dat best wel oké.

Er hebben heel wat infosessies plaatsgevonden via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) met handelaren, met duizenden deelnemers. We hebben ook gezien dat heel veel kleinere zaken effectief de sprong hebben gemaakt naar de digitalisering. We zien dat aan de cijfers. Het is een ander cijfer dan het cijfer waar u naar verwijst maar ik wil toch meegeven. Er is een heel recente studie van SafeShops waaruit blijkt dat in 2020, 20.000 kmo's in ons land een webshop hebben opgestart en dat ze ook steeds vaker de weg vinden naar onze consument. 16 procent van het transactievolume komt uit het buitenland. Dat betekent dat het buitenland ook bij ons zal komen en dat stemt overeen met 1,4 miljard euro aan bestedingen.

We zien dus dat onze inspanningen van vorig jaar hebben geredend, dat er heel veel webshops zijn bij gekomen en dat ze een aanzet maken om mensen uit het buitenland aan te trekken. Langzaam maar zeker zijn we dus een beetje competitiever aan het worden. Bovendien loopt nu ook het actieplan 'Bedrijvige Kern' waarbij we proberen om zelfs de allerkleinste kmo de sprong naar het digitale en bij uitbreiding naar het fysieke aanbod – fysieke winkel en een aanbod online – te laten maken.

De toekomst zal niet louter digitaal zijn, de toekomst zal niet louter fysiek zijn, we moeten naar een mixvorm van die twee. Dit programma loopt – dat weet u – bij heel veel lokale besturen op dit ogenblik. Daarmee wil ik ook een echte sprong vooruit maken.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Dank u, minister, voor die recente cijfers. Ik denk dat we positief mogen zijn over die nieuwe tendens. Ik denk dat er wel nog altijd heel veel inspanningen nodig zullen blijven. We zien dat we inderdaad meer kopen bij buitenlandse webwinkels. Dat zijn vaak Europese webwinkels, maar vaak gaat het ook om Chinese varianten. Er wordt volop bij Chinese webwinkels gekocht. Daar stellen we ons toch wel wat vragen bij. Wat is de kwaliteit van de producten die zij leveren? Zorgen zij inderdaad, als er hier hubs komen, voor extra tewerkstelling? Wat is hun economische meerwaarde? Die gigantische spelers zorgen er natuurlijk ook voor dat er een ongelijk speelveld gecreëerd wordt, dat er van ongelijke wapens gebruik gemaakt wordt. De consument krijgt niet altijd dezelfde kwaliteit geleverd. Wat kan Vlaanderen doen in dit verhaal, ook al is dat een Europees verhaal, om ervoor te zorgen dat er een gelijk speelveld is voor onze ondernemingen, zodat deze giganten onze economie niet drastisch verstoren of zelfs om zeep helpen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): E-commerce gaat nooit meer weg. We moeten er inderdaad voor zorgen dat onze kmo's, die hun mensen op een eerlijk manier tewerkstellen, daarbij een substantieel aandeel van de koek halen. Maar, minister, nog niet zo lang geleden hebben we hier in de plenaire vergadering een fundamenteel debat gehad over hoe onmogelijk het wordt voor kmo's om te concurreren met die buitenlandse giganten, die aan onderaanneming doen, mensen kinderarbeid laten verrichten, mensen mishandelen – letterlijk – in de pakjesservice. Wat gaat u dus concreet doen om daarvoor oplossingen te voorzien en om de sociale inspectie te versterken zodat dwangarbeid in dezen niet meer op onze arbeidsmarkt voorkomt?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik denk dat e-commerce – daar zijn we het kamerbreed over eens – een ongelooflijk belangrijk deel uitmaakt van onze economie en nog belangrijker zal worden. Als we naar andere landen kijken, zien we daar

heel wat wanpraktijken: race to the bottoms, waarbij mensen worden uitgebuit in zeer mensonterende omstandigheden. Ik denk dat we er alles aan moeten doen opdat we dat hier niet hebben en dat we onze kmo's moeten versterken om ervoor te zorgen dat zij mee kunnen concurreren.

Ik vroeg me terzijde het volgende af, minister. Als pakweg Harry online iets wil bestellen en terechtkomt op een website, wordt hij dan altijd voldoende geïnformeerd over de producenten waarmee die website samenwerkt? Ik stel die vraag, omdat er heel wat platformwebsites zijn – zoals Drankencentrale –, vertaalde websites waar je producten kunt kopen en waarbij je denkt dat je werkt met lokale handelaars. Dan blijkt echter dat je producten aan de andere kant van de wereld worden verscheept. Heel vaak heb je als consument niet de nodige informatie om te weten waar je dingen vandaan haalt, waar je die bestelt. Kan daar niet op ingezet worden zodat consumenten heel duidelijk weten wanneer ze bij kmo's bestellen, wanneer ze met lokale producenten werken en wanneer ze dat niet doen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, collega De Vreese, voor de interessante vraag. Die e-commerce is inderdaad een bijzonder groot aandeel van onze economie aan het worden. Ik heb even de cijfers opgezocht. Eigenlijk doen onze Vlaamse bedrijven het helemaal niet slecht. We scoren in de top drie van de Europese Unie op het vlak van het aantal bedrijven dat omzet maakt via e-commerce. De Vlaamse ondernemingen scoren zelfs dubbel zo goed – en dat zal collega De Vreese zeker appreciëren – als de Waalse ondernemingen inzake omzet via e-commerce. Ik denk dus dat de inspanningen die deze regering – en de vorige regering uiteraard – geleverd heeft om bedrijven mee te krijgen inzake e-commerce effectief renderen. Hopelijk kunnen we dit verder doorzetten en op die manier nog meer bedrijven overtuigen om op die digitale kar te springen.

Maar het zijn niet alleen de bedrijven, het zijn uiteraard ook de consumenten. We staan nu voor de kerstperiode. Er worden heel veel pakjes gekocht om straks met kerstmis of met nieuwjaar af te geven. Laten we hopen dat elke consument – en ik doe graag een warme oproep daartoe – lokaal koopt. Bol het niet af, maar koop lokaal, beste mensen! Dat is de beste ondersteuning voor onze economie.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, het is niet de eerste keer, maar als het over e-commerce gaat, hoor ik hier vaak dat er een wat zwartgallig beeld van wordt opgehangen: kinderarbeid, allerlei negatieve dingen. Als schepen van Lokale Economie in Diest – allemaal welkom om daar te komen shoppen voor de feestdagen – zie ik echter dat het verschil tussen digitaal en fysiek winkelen bij de lokale handelaars steeds kleiner wordt. Die lokale handelaars zijn mee met de e-commerce, ze leveren ook online, willen online verkopen, ze doen alle moeite van de wereld om de fysieke omwenteling – de combinatie van digitaal en fysiek – te omarmen. Ik vind het geweldig om te zien hoe zij hun uiterste best doen om klanten digitaal te bereiken, tegen de bol.coms en andere internationale digitale winkels in.

Een uitdaging die nog niet benoemd is, is de slimme stadsmobiliteit: ervoor zorgen dat al die bestelwagens op een doordachte manier in onze steden en gemeenten terechtkomen. Ik vroeg me af, minister, of u op dat vlak nog bijkomende initiatieven plant. U hebt die projecten in Mechelen en Leuven al. Wilt u die ook uitrollen naar kleinere steden en gemeenten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Bedankt ook voor alle vragen voor het federale niveau. U weet dat de reglementering op het arbeidsrecht niet mijn bevoegdheid is. Hetzelfde geldt, collega Annouri, voor de informatie naar consumenten toe op websites: op dat vlak gelden federale verplichtingen. Ik wil dat gerust aanklaarten bij de collega's, maar ik heb een stil vermoeden dat men zich daar ook wel bewust is van de problemen die er zijn.

Daarom focus ik mij op de omgekeerde zijde, die van het aanbod. Ik pik daarvoor even in op wat collega Bothuyne en collega Vande Reyde zeiden. Wij kunnen als overheid onze ondernemingen en kmo's echt stimuleren om mee op die digitale trein te springen. Het gaat niet op om te zeggen dat mensen niet online moeten bestellen, want ze doen het toch, ze doen het graag en op zich is het ook geen slechte zaak. Als je online koopt, kun je echter bewust in je eigen regio kopen: je kunt bewust Vlaams kopen, je kunt bij platformen kopen waarvan je weet dat ze ook inkomsten genereren in ons land. Dat vraagt om een bewustmakingscampagne naar de consument toe – daar ben ik het absoluut mee eens –, maar dat vraagt ook om een intensieve ronde met onze lokale besturen. Daar zijn we nu mee bezig.

Ik weet dat u een warme liefhebber bent van ons plan naar die lokale besturen toe, mevrouw De Vreese, en we zetten daar de komende maanden ook heel sterk op in. Collega Vande Reyde, de duurzame logistiek zit daar ook in vervat. De eerste projecten zijn nu goedgekeurd. Er was onder andere sprake van Leuven, waar ik in de vorige plenaire vergadering al een voorbeeld van heb gegeven, maar ik hoop dat er de komende maanden nog projecten bij komen. We hebben relancebudgetten klaarstaan. Als er iets belangrijk is in het kader van die relance, dan is het natuurlijk om onze bedrijven mee op de kar te krijgen om zelf een dienst uit te bouwen.

Collega Gennez, ik heb de vorige keer toen u de vraag stelde, ook in die zin geantwoord. Ik wil niet in herhaling vallen, maar toen heb ik gezegd dat we die duurzame logistiek ook kunnen organiseren. Als je dan zoals in Leuven zeker bent dat je samenwerkt met lokale partners om aan huis te leveren op een goede wijze, dan vermijd je natuurlijk dat er allerlei uitbuitingsystemen uit de grond schieten of dat je ze ongewild aan het steunen bent.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, we zien inderdaad dat veel lokale besturen ondertussen ook zelf initiatieven nemen. Ik denk dat we hen daar zeker en vast verder in kunnen steunen. Ik kijk ook een beetje naar minister Somers, die toch goede contacten heeft met de verschillende besturen.

Er rest mij enkel nog een bijkomende oproep. De feestdagen komen eraan: koop bewust en koop lokaal, of dat nu digitaal of fysiek is. Het is zeer gezellig in onze winkelstraten, gezelligheid troef, maar als het regent, koop dan vanuit uw zetel aan de kerstboom, maar wees u ervan bewust bij welke websites en webshops u uw aankopen doet. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de draaiboeken in het kader van relance bij economische crisissen

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega's, minister, we worden opnieuw geconfronteerd met een coronagolf, de vierde. Het is eigenlijk moeilijk te voorspellen hoe

zwaar deze economische klap zal worden, want er is nog weinig geweten. Ik heb zo een beetje het gevoel dat deze golf bij de ondernemers en de mensen harder aankomt dan de twee voorgaande golven.

We zien dat ook in de recente barometer van UNIZO: het ondernemersvertrouwen van zelfstandigen en kmo's in Vlaanderen neemt in het vierde kwartaal een heel stevige duik. En ook het consumentenvertrouwen staat op een zeer laag pitje. Men had gehoopt dat we eruit waren, en plots komt die tegenstoot.

De Vlaamse Regering heeft een hele tijd terug, om de pijn wat te verzachten, heel wat ondersteunende maatregelen genomen. Ook wij hier in het Vlaams Parlement zijn toen niet bij de pakken blijven zitten. We hebben in juni vorig jaar een resolutie gemaakt waarin we vroegen om een draaiboek uit te werken, gebaseerd op het maximaal openhouden van ondernemingen en zo laag mogelijke economische en maatschappelijke kosten daarvoor. De basis was: een draaiboek uitwerken met mogelijke scenario's en sectorale protocollen voor een crisisbestendige aanpak, die gebaseerd is op het maximaal openhouden van ondernemingen en zo laag mogelijke economische en maatschappelijke kost. Dat staat zo letterlijk in de resolutie.

Je ziet altijd dezelfde sectoren terugkeren die het hardst getroffen worden. We zien dus ook dat die mensen het nu het moeilijkst hebben om er weer bovenop te komen. Terwijl wij misschien zouden durven te dromen van een witte kerst, denken zij dat ze veeleer zullen gruwen van de zwarte sneeuw die ze momenteel zien.

Minister, hoever staat u met het draaiboek op basis van de protocollen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Gryffroy. Het is geen evidente vraag, omdat er niet één draaiboek gemaakt wordt. Er zijn op dit ogenblik, dankzij al hetgeen er gebeurd is in het voorbije jaar, generieke gidsen en ook sectorgidsen. Een sector als de horeca is helemaal anders om veilig open te houden dan bijvoorbeeld de retail of de grootwarenhuizen, die ook als essentieel beschouwd worden. Die sectorgidsen bestaan dus, en die kunnen eigenlijk altijd als er ingegrepen moet worden, opnieuw geactiveerd worden. En dat gebeurt ook. Dat is niet volledig gebeurd tijdens het vorige Overlegcomité. In de horeca is het wel gebeurd, omdat alle voorzorgsmaatregelen genomen worden. Maar de regels zijn een klein beetje anders dan de vorige keer. Die gidsen vragen natuurlijk wel dat je consistent bent in de regels die je oplegt. Ik geef een voorbeeld: nu mag je met zes aan tafel, de vorige keer mocht je met vier aan tafel. Dat zijn kleine dingen die wijzigen. Voor de rest zijn die gidsen bestaand.

Je hebt dezelfde gidsen ook voor de kmo's, je hebt gidsen voor winkelstraten enzovoort. Die dingen bestaan dus. Je kunt die gewoon aanzetten of uit laten, afhankelijk van het risico dat gelopen wordt. Daarnaast is er nu ook een geoptimaliseerde lijst van essentiële sectoren. In Nederland heeft men nu beslist dat essentiële sectoren open blijven. Wij hebben daar een hele discussie over gehad: wat is essentieel en wat niet? Dat is op dit ogenblik geen discussie meer. Dat is allemaal afgelijnd. Dat is een goede zaak.

Maar het belangrijkste is natuurlijk dat je een soort barometer hebt – er is hier in het parlement ook over gesproken – die zegt, zodra er bepaalde omstandigheden zijn die zorgen dat je in moeilijkere situaties terechtkomt, welke knoppen worden geactiveerd op bepaalde momenten. Die bestaat vandaag nog niet. Dat is iets wat samen met de federale overheid moet worden ontwikkeld. Maar alle uitlopers ervan, zoals de organisatie van je onderneming, daar hebben onze organisaties

zeer fors op gewerkt. Die draaiboeken bestaan. Dus als je niet te veel wijzigt in de manier waarop je ze activeert, kunnen die gewoon toegepast worden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik vind het in elk geval goed om te vernemen dat u niet vertrekt van het principe 'one size fits all', maar dat het inderdaad per sector is. Dat vind ik belangrijk. Desondanks heb ik momenteel het gevoel, als ik praat met ondernemers, dat zij de indruk hebben dat we opnieuw het warm water moeten gaan uitvinden. U zegt dat de draaiboeken met wat ze mogen doen en niet mogen doen, klaar en duidelijk zijn, tenzij men de randvoorwaarden aanpast. Maar het gaat hem ook over de ondersteunende maatregelen. Met andere woorden, de vraag blijft een beetje hoe we aan de mensen duidelijk kunnen maken dat we iets nemen dat op het schap ligt en dat we onmiddellijk kunnen gaan inzetten.

Bijkomend veronderstel ik dat dergelijke draaiboeken kunnen worden bijgestuurd op basis van de expertise en ervaring die wordt opgedaan. Is er ook permanent overleg met de andere beleidsniveaus, en dan niet enkel met het federale, maar ook naar onderen toe, met het lokale?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Er zijn twee vragen. Ten eerste over het al dan niet openhouden van sectoren. Ik denk dat de minister daarop geantwoord heeft. Daar zijn draaiboeken voor. De andere vraag is die naar het steunmechanisme. Het Rekenhof heeft daar een analyse van gemaakt. In het kort gezegd: het heeft geen zin om gedetailleerde draaiboeken te maken. Elke crisis is anders, je moet daarop kunnen inspelen. Maar het heeft wel zin om een aantal principes voorop te stellen. Dat is wel nuttig.

Ik kijk naar de resultaten van het tot nu toe gevoerde beleid. Er is de studie geweest van Technopolis, die stelde dat we voor elke euro die we voor coronasteun hebben geïnvesteerd een welvaartswinst hebben gecreëerd van 3,5 euro, en dat we dankzij die steun 6,5 miljard euro verlies hebben kunnen voorkomen. U weet goed dat we de afgelopen maanden telkenmale het systeem hebben aangepast aan de veranderende omstandigheden. Dat is wat het Rekenhof in zijn advies heeft gevraagd.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, we hebben de voorbije weken twee interessante lessen geleerd. Collega Van Rompuy haalt terecht de effectiviteit van de coronasteun aan. Dat kan niet genoeg worden benadrukt. Wat we in Vlaanderen hebben gedaan om onze ondernemers te helpen tijdens deze crisis heeft effectief heel veel leed vermeden. We hebben 6,5 miljard euro verlies bespaard met de steun die wij snel en goed hebben gegeven. Dat is een prestatie waar uzelf en iedereen die eraan heeft meegewerkt trots op kunnen zijn.

De lessen die we hieruit kunnen trekken zijn zeer interessant. Blijkt dat wij als Vlaanderen, als kleine economie, meer dan andere landen heel gevoelig zijn voor schokken op het vlak van grondstoffen en dergelijke. Meer dan andere landen is onze economie kwetsbaar voor de strategische autonomie, de afhankelijkheid van grondstoffen voor bijvoorbeeld medisch materiaal, maar ook voor de heropstart van onze economie, om de juiste grondstoffen bij de juiste bedrijven te krijgen. Minister, voorziet u daar eventueel nog verdere actie voor? U beschikt over een studie daarover. Die vormt een aanloop tot het bekijken hoe we tijdens deze relance ervoor kunnen zorgen dat de grondstoffenketen voor onze bedrijven gevrijwaard blijft.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor de aanvullende opmerkingen en vragen.

Collega Gryffroy, ik had u blijkbaar aanvankelijk niet zo goed begrepen. Ik wist niet dat u het vooral over de steunmaatregelen had. Ik dacht dat u het over de getroffen maatregelen had. Dat gebeurt wel vaker met vragen en antwoorden tussen ons beiden. Dat weten we allebei.

Wat de steunmaatregelen betreft, hebben we het voorbije anderhalf jaar veel geleerd. De collega's verwijzen hier naar de opbrengst, de economische return van de steun. Nu hebben we met de Vlaamse Regering diezelfde steunmaatregelen opnieuw geactiveerd, maar opnieuw enkel ofwel voor wie verplicht gesloten is ofwel voor wie grote omzetverliezen lijdt. Daarin bewandelen we het gebruikelijke pad. Het enige verschil is dat we de coronalening en de handels-huurlening in één instrument hebben gestopt om de veelheid van instrumenten te verminderen.

Wat ik vooral hoor bij ondernemers – en ik dacht dat u dat wilde horen – is dat ze bang zijn dat er opnieuw maatregelen zullen worden genomen die hen zullen treffen in hun economisch functioneren. Ik ben het ermee eens dat we dat zoveel mogelijk moeten vermijden. We moeten nu net lessen trekken uit dat verleden. We hebben geleerd hoe winkels veilig open kunnen blijven. We hebben geleerd hoe dat het verschil kan maken en hoe dat er ook voor kan zorgen dat winkels een omzet blijven genereren, zodat ze niet totaal afhankelijk worden van online verkoop.

Zowel wat betreft de maatregelen die we nemen, die impact hebben op het economisch leven, als wat betreft de steunmechanismen zijn er lessen getrokken en denk ik dat we zeker in Vlaanderen, als we het vergelijken met onze buurlanden, intra-Europees, heel trots mogen zijn op de manier waarop we hebben ingegrepen.

Collega, er is permanent overleg met de federale overheid en de lokale overheden. De minister-president is uiteraard onze spits om met de premier te overleggen. Collega Somers overlegt heel intens met de lokale besturen. Ik doe dat ook, als het gaat over de vertaling van onze maatregelen. Dat gebeurt permanent. Wij zijn niet te beroerd om bij te springen als dat nodig is.

Collega Van Rompuy, u hebt terecht verwezen naar het feit dat we dezelfde instrumenten opnieuw inzetten. Dank ook voor het complimentje over de studie die is opgeleverd. Het is ook goed om soms sneller klaar te zijn met de studie dan dat de mensen haar vragen. Dit is hier gebeurd, waardoor de effecten nog iets bijzonderder binnenkwamen in de huiskamer.

Effectiviteitssteun, die is overduidelijk, maar dat neemt niet weg dat er ook wat misbruik is. Ik ben daar ook open in geweest. Er zijn er een aantal die er de kantjes van af lopen, wat ervoor zorgt dat we meer moeten controleren en dat we wel, mijnheer Gryffroy, moeten ingrijpen op de wijze waarop de steun wordt uitbetaald. Vroeger was dat automatisch, via verklaring op eer, en nu is dat met toevoeging van bewijzen. Dat is om te vermijden dat er misbruiken zouden zijn, uiteraard.

Mijnheer Vande Reyde, dan kom ik tot de grondstoffen. U hebt vandaag wellicht ook het artikel gelezen over het bedrijf dat vertrekt, dat ontgoocheld is, dat hier mondkmaskers heeft gemaakt. Ik vind dat zelf een heel pijnlijke zaak. Zeker als het gaat over mondkmaskers, moeten we ervoor zorgen dat we strategisch onafhankelijk zijn. Zeker intra-Europees staan we daar voor een enorme uitdaging

ten opzichte van de wereld. We zullen ook nog contact opnemen met het bedrijf. Anderzijds, als er een aanbesteding wordt gedaan en je kwaliteitscriteria en de prijs hebt en het bedrijf het niet haalt, dan kun je natuurlijk ook niet zonder reden toewijzen. Maar het is een pijnlijke zaak en het toont aan dat het probleem van onze strategische afhankelijkheid nog niet opgelost is.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wel, u had mijn vraag toch voor de helft goed begrepen, want als ik een vraag stelde over de draaiboeken, dan ging dat uiteraard over de twee aspecten, zijnde de concrete maatregelen en de ondersteunende maatregelen. Ik vroeg dus wel naar beide kanten. (*Gelach*)

Er zijn nu de rapporten van het Rekenhof en van Technopolis. Ik denk dat we die uitvoerig zullen bespreken in de hoorzitting in de commissie Economie van 13 januari 2022 in de voormiddag. Voor ons is het belangrijk dat de draaiboeken niet te rigide zijn. We moeten durven om ze evidencebased te evalueren, op basis van zowel de concrete als de ondersteunende maatregelen, eventueel durven bij te sturen – evaluatie is nodig – en heel snel kunnen schakelen. Als we kijken naar de grafiek van de vierde golf, dan gaat die pijlsnel naar omhoog en pijlsnel weer naar beneden. Wat het vervolg is, weten we niet, maar we moeten daarin zeer flexibel zijn.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ann De Martelaer, Björn Rzoska en Jeremie Vaneckhout over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen – 1077 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik vraag op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement om de agenda aan te vullen met een voorstel van resolutie van mevrouw De Martelaer, de heer Vaneckhout en mezelf over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen.

De voorzitter: Als ik het goed heb begrepen, is dat document al een tijdje beschikbaar? (*Instemming*)

Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over racisme in het voetbal

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de rol van voetbalclubs in de strijd tegen racisme en discriminatie

ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het racisme in de voetbalstadions

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): "Ik ga gedegouteerd en teleurgesteld naar huis. Mijn staf, mijn spelers en ikzelf zijn de hele wedstrijd uitgescholden voor bruine aap en wat dan ook. Ik heb het er moeilijk mee." Collega's, het is een citaat van Vincent Kompany na de wedstrijd Club Brugge-Anderlecht. De analyse van een voetbalmatch moet gaan over de aanval, over de verdediging, over hoe sterk het middenveld was of hoe zwak het middenveld was, maar niet over de misselijkmakende uitspraken van sommige supporters.

Racisme en antisemitisme hebben geen plaats op Vlaamse voetbalvelden. Voetbal moet een feest zijn voor de supporters, voor de coaches en voor de spelers. Daar hebben de clubs en ook de Pro League een verantwoordelijkheid in op te nemen. Geen woorden, geen nieuwe communicatiecampagnes, geen zoveelste plan, maar daden, acties.

Daarom, minister, de simpele vraag: hoe zullen we voetbalclubs aansporen, zeker de professionele clubs, om actief mee te werken aan dat antiracismebeleid om de supporters mee te krijgen en aan te tonen dat er voor dit soort van gedrag en uitspraken geen plaats is op onze voetbalvelden en in onze voetbalstadions?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, collega's, de teleurstelling en de pijn op het gezicht van Vincent Kompany waren afgelopen zondag voor heel Vlaanderen duidelijk. Als dat het effect is op iemand die zowat alles gewonnen heeft wat er te winnen valt, die de verpersoonlijking is van het succes van het Belgische voetbal en die een eigen standbeeld heeft in het Verenigd Koninkrijk, beeldt u zich dan in wat de impact van dat soort uitspraken moet zijn op amateurvoetballers van wie het gezin, vrouw en kinderen, aan de zijlijn staan, wat de impact moet zijn op jeugdvoetballertjes, of wat de impact moet zijn op een twaalfjarige basketter, 25 jaar geleden in Hoboken. Die woorden snijden door merg en been, en die neem je mee voor een lange tijd.

Er is na die uitspraken heel veel verontwaardiging geweest. Heel veel mensen hebben gereageerd en heel veel tweets zijn verstuurd. Als ik een cynisch mens zou zijn, dan zou ik zeggen: hier gaan we weer, er is alweer een festival van verontwaardiging, er worden allerlei hashtags gelanceerd, maar wanneer volgt het beleid? In die verontwaardiging, of in dat cynisme, sta ik niet alleen. Kijk bijvoorbeeld naar Romelu Lukaku. Hij geeft aan: 'hier gaan we weer, er is verontwaardiging, maar doé iets, niet alleen met hashtags, maar voer ook beleid'.

Minister, mijn vraag gaat niet over de Pro League, mijn vraag gaat niet over de ploegen uit de eerste afdeling. Mijn vraag gaat naar u, als minister van Sport, en

naar deze Vlaamse Regering. U hebt de kans om de regering te zijn die eindelijk voor een ommekeer zorgt. Welke stappen gaat u zetten om drastisch komaf te maken met dit soort taferelen in het amateurvoetbal en bij de jeugdspelers? Ook zij worden ermee geconfronteerd, op veel te jonge leeftijd. Er is van alles mogelijk. Het is mogelijk om projecten uit te rollen waarbij er een time-out wordt gehanteerd als er racistische uitspraken zijn, en de match wordt stilgelegd. Men kan de match zelfs affluiten. Je kunt zorgen voor een doortastend beleid, waardoor we binnen vijf of tien jaar niet dezelfde soort debatten hoeven te voeren die we al jaren aan het voeren zijn. Mijn vraag is heel concreet, minister: welke stappen gaat u nemen om ervoor te zorgen dat er nu echt een trendbreuk komt, dat het niet bij hashtags blijft, maar dat er een beleid wordt gevoerd dat ervoor zorgt dat bij jeugdvoetballers en bij amateursporters radicaal komaf wordt gemaakt met dergelijke kwetsende en racistische uitspraken die nergens plaats hebben? *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, zondagnamiddag werd de voetbal-topper Club Brugge-Anderlecht overschaduwd door de racistische uitlatingen van supporters van Club Brugge richting de coach van Anderlecht, Vincent Kompany. Door het statement van Vincent Kompany na de wedstrijd, dat inderdaad door merg en been ging en dat versterkt werd op sociale media, onder andere door Romelu Lukaku en Jan Vertonghen, krijgt deze problematiek eindelijk de aandacht die ze verdient.

Het is namelijk niet de eerste keer dat er sprake is van racisme in het voetbal. Integendeel, het is eigenlijk wekelijks, in verschillende stadions en op verschillende niveaus. Naast racistisch geroep zien we ook week na week relschoppers die het veld betreden of met vuurpijlen of andere projectielen gooien. Dit gebeurt tot ergernis van een veel grotere groep goede supporters die zich wel fatsoenlijk gedraagt. Zij merken helaas terecht op dat er veel te weinig wordt gedaan. Doe de echte, goede supporters een plezier, en haal die racisten, relschoppers en vandalen eruit. Wie niet horen wil moet voelen. We hebben inderdaad genoeg statements gehad. Supporteren, 'to support', dat is uw club aanmoedigen en steunen. Dat doe je niet door racistische zaken te roepen. Wie zich racistisch uitlaat, maakt geen deel uit van de voetbalfamilie. Zo simpel is het: te nemen of te laten.

Minister van Sport, ik heb maar één vraag voor u: wat gaat u doen om het racisme in ons voetbal strenger te bestraffen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil misschien toch één ding duidelijk stellen: dit is niet het proces van het voetbal. Dit is ook niet het proces van de sportwereld. Dit is het proces van een samenleving.

Sport is nu eenmaal een deel van onze samenleving waar zich ook problemen manifesteren die bestaan in de samenleving. Het is geen nieuw probleem dat we vorige zondag hebben ontdekt. We voeren al een tijdje een heel actief en veelzijdig beleid tegen racisme, ook in de sport. Ik geef maar enkele voorbeelden. We hebben het actieplan 'Come Together' van Voetbal Vlaanderen, met onder andere maatregelen die hier werden aangehaald. Zo hebben we een opleiding voor scheidsrechters over hoe om te gaan met racistische incidenten. Het is heel belangrijk dat zij doortastend optreden. Ten tweede is er ook een handelingsprotocol – u verwijst ernaar, mijnheer Annouri, dat bestaat al – dat we net hebben ingevoerd en waarbij we heel duidelijk uitleggen hoe te handelen bij racistische incidenten. Na een eerste melding volgt een boodschap via een stadionomroeper, daarna een tweede melding waarbij de wedstrijd voor tien minuten

kan worden stilgelegd. Na een derde melding wordt de wedstrijd definitief stilgelegd.

We hebben een decretale verplichting om een tuchtrechtelijk systeem uit te werken. Wat ook zeer belangrijk is, en dat is nog maar recent, is dat we de mogelijkheid hebben om racistische uitingen te melden op het scheidsrechterblad. Dat is een aparte rubriek.

Al die zaken vormen maar enkele onderdelen van een ruimer actieplan van de Belgische Voetbalbond en van Voetbal Vlaanderen. Het integriteitsbeleid dat we steeds verder uitbouwen, willen we nu vooral naar beneden laten doorsijpelen – het trickledowneffect – en niet alleen laten focussen op de federaties maar ook op de clubs. We gaan dat doen in ruime mate inzake grensoverschrijdend gedrag en niet alleen als het gaat over racisme.

We zullen inderdaad meer moeten doen en vooral de profclubs zullen meer moeten doen. Zoals wij in Vlaanderen zeggen: een vis begint te rotten aan de kop. We moeten echt een signaal geven op dat niveau. Profclubs moeten het voorbeeld geven – ‘lead by example’ – in de volle wetenschap dat zoveel jonge sporters en alle supporters kijken naar wat daar gebeurt op dat hoogste niveau. Dat heeft allemaal doorsijpelingseffecten naar de lagere niveaus. Daar zullen we nog striktere procedures moeten hanteren en voorbeelden stellen. Woorden wekken, voorbeelden strekken. Stringentere procedures en maatregelen moeten manifest duidelijk maken dat profclubs de materie ernstig nemen. Er zullen eens enkele mensen of een club tegen de lamp moeten lopen om duidelijk te maken dat het ons menens is met die problematiek op alle niveaus, op het niveau van de amateurclubs en de jongeren, maar even goed – ‘lead by example’ – op het niveau van de profclubs.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Laat me beginnen met me aan te sluiten bij de woorden van verontwaardiging die zijn uitgesproken door minister Weyts en de verschillende interveniënten. Wat er gebeurt is, kan niet, is vernederend en kwetsend, niet alleen voor de mensen op het terrein maar voor heel veel mensen in onze samenleving.

Maar het is heel juist, veroordelen alleen is niet genoeg, er is nood aan meer actie. Minister Weyts heeft al heel wat opgenoemd, er zijn vandaag heel wat mogelijkheden om op te treden, maar ze moeten meer en effectief worden gebruikt. Men kan daders opsporen en sanctioneren, voetbalclubs kunnen optreden, de voetbalbond heeft instrumenten. Zij moeten meer in de praktijk worden ingezet.

Zelf heb ik samen met de Pro League in de Dossinkazerne een project geïnitieerd waarbij mensen die zich bezondigen aan die racistische uitspraken in contact komen met slachtoffers om hen een schuldinzicht bij te brengen. Dat project bestaat dus al en omvat vorming van de verantwoordelijken in sportclubs maar wordt nog onvoldoende gebruikt. Ik zal Kazerne Dossin vragen om meer contact te zoeken met de verschillende clubs van de Pro League en meer gebruik te maken daarvan. Ik heb om 18 uur vanavond een meeting met de Pro League en de verantwoordelijken van Club Brugge om samen met hen na te denken en te bekijken wat we meer kunnen doen. We zijn inderdaad op een punt gekomen dat alleen maar verontwaardiging uiten en nog maar eens herhalen dat wat gebeurd is, niet kan, onvoldoende is.

Minister Weyts zegt terecht: woorden wekken, voorbeelden strekken. Daar hebben we echt nood aan. Duidelijker signalen bestaan, en ze moeten worden

ingezet. Supporters maken misbruik van de positie waarin ze zitten om mensen te beledigen en dingen te zeggen en te doen. We moeten daartegen optreden.

Supporter zijn is geen vrijbrief om geweld te gebruiken, om mensen te intimideren, om racistische uitspraken te doen, om homofobe uitspraken te doen, om welke uitspraken dan ook te doen. Dat moet duidelijk zijn. Voetbal moet een feest zijn, sport is een feest en geen plek waar men zijn laagste instincten kan botvieren.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Inderdaad, voetbal moet een feest zijn en dat is de verantwoordelijkheid in de tribune waar de spionkop zit, maar ook in de loges waar de bestuurders zitten en in de bestuurskamers.

Bestuurders moeten zich meer en meer bewust worden van de maatschappelijke verantwoordelijkheid die ze in de samenleving kunnen opnemen. Het gaat niet alleen over de RSZ of spelerslonen, het gaat niet alleen over commissies op makelaarslonen, het gaat niet over mensen in het wit of het zwart betalen, maar het gaat ook over de strijd tegen racisme.

Minister, u hebt gelijk: er zijn heel veel instrumenten voorhanden, ze worden alleen te weinig gebruikt en te weinig ingezet. Het is heel goed dat u effectief het gesprek aangaat met de mensen van de Pro League om na te denken over wat er meer kan gebeuren, maar ook vooral om hen te wijzen op hun verantwoordelijkheid en om de instrumenten die bestaan, vast te pakken en te gebruiken in de strijd tegen racisme.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ministers, ik dank u voor uw antwoord.

Minister Weyts, het klopt dat het een doorstroom is van wat er in de samenleving gebeurt, maar ik wil de redenering omdraaien. Ik denk dat de sportwereld een uniek iets is wat mensen bij elkaar kan brengen en een tegenbeweging op gang kan brengen. Als we zien dat er in de maatschappij een probleem met discriminatie en racisme is dat doorsijpelt in de sport, laat dan de sport de plek zijn waar we de redenering omdraaien. Vanaf de jeugdreeksen, de amateurploegen tot in de hoogste organen zeggen we: 'Tot hier en niet verder. Het kan wel op een andere manier.'

Men kan als supporter van eender welke hoek van het land supporteren voor jouw ploeg, de andere ploeg misschien wat jennen, maar wel met respect voor elkaar. Je ziet het in het buitenland gebeuren. In Duitsland is gisteren een arbiter met beide ploegen van het veld gegaan na racistische uitspraken. Of supporters die supporters zijn gaan aanspreken na racistische uitspraken, het bystander effect. Er zijn heel wat ploegen en heel wat voorbeelden waaraan we ons kunnen spiegelen.

Minister, mijn concrete vraag gaat over de bestuurskamers. Experts geven al langer aan dat het goed is dat er heel wat op het papieren plan staat maar dat het geen papieren tijgers mogen worden. Je moet de bestuurskamers zelf diversifiëren als je ervoor wilt zorgen dat het beleid ook wordt uitgevoerd. Welke stappen zullen er worden gezet om ervoor te zorgen dat de kleur in de tribunes, de mensen die van het spel houden, ook in de bestuurskamers terug te vinden zullen zijn? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister van Sport, strenger optreden, betekent niet alleen meer middelen, meer mensen en meer actieplannen vrijmaken om het wangedrag in het stadion vast te stellen. Strenger optreden, betekent vooral het wangedrag bestraffen met zwaardere boetes en, ik herhaal, met langdurige stadionverboden.

Ik hoor zowel bij de Pro League als bij de clubs bereidheid om strenger op te treden. De overgrote meerderheid van de supporters wil niets liever dan dat de racisten en vandalen eruit worden gehaald. Waar wachten wij nog op? Ditmaal mag het niet bij woorden blijven.

Inderdaad, het is een probleem van de samenleving maar via de sport kun je wel de samenleving vormen. Op het politiek niveau moeten dringend stappen worden gezet. Minister, zult u als minister van Sport zelf contact opnemen met de Pro League, met de minister van Binnenlandse Zaken, met het jeugd- en amateurvoetbal en Voetbal Vlaanderen? Zult u vanavond meegaan met minister Somers naar de Pro League, want ik denk dat het thema van racisme meer dan één minister verdient. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Afgelopen weekend zijn voetballers en coaches uitgemaakt voor "bruine apen". Dat zijn de woorden die werden gebruikt. Vandaag is iedereen verontwaardigd, en terecht, meer dan terecht, maar ik vraag me af waar de verontwaardiging blijft voor al die mensen die niet op tv komen en die elke dag racisme meemaken, in het jeugdvoetbal, bij sollicitaties, in hun zoektocht naar een appartement, en vooral, waar de acties blijven. Deze regering creëert zélf A- en B-burgers. Deze regering sluit zélf mensen uit van een sociale woning of sociale bescherming. Lege veroordelingen, daar zijn wij niks mee. Actie, dat is wat er moet gebeuren. Aan de minister van Samenleven vraag ik dus: zal deze regering niet met woorden, maar met daden actie ondernemen om racisme en discriminatie tegen te gaan?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): In elk geval, ik heb het zelf ook meegemaakt tijdens een wedstrijd met een ploegmaat met een andere huidskleur. Die heeft daar toen ook zeer emotioneel op gereageerd. Ik begrijp dus zeker en vast alle reacties. Het blijft een aandachtspunt, het blijft werken, het blijft sensibiliseren. Ik ben er volledig van overtuigd dat ook de clubs inderdaad actie moeten ondernemen, alleen zijn er geen wondermiddelen daarvoor. Je zult dat alles niet ineens kunnen oplossen. Het zal een langdurige strijd worden. Het is zeker en vast enorm belangrijk om maatregelen te nemen die blijvend zijn. Ter zake zie ik voor diverse partners, de minister, maar ook anderen, zeker en vast een rol weggelegd, maar dit zal sowieso niet van vandaag op morgen verdwijnen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Het was een degoutant schouwspel afgelopen zondag. Wat uiteindelijk nog degoutanter is, is dat dat geen alleenstaand feit is. Het was misschien het meest zichtbare, dankzij de heel terechte verontwaardiging van Vincent Kompany, maar het is zeker niet alleenstaand. De Voetbalbond heeft ook de cijfers van de afgelopen periode vrijgegeven. Er waren 114 klachten over racisme: 80 procent daarvan kwam uit amateurvoetbal, de helft uit het jeugdvoetbal. We hebben in dit halfjaar al heel vaak beklemtoond dat we alles moeten doen om elke vorm van racisme te veroordelen, te bestraffen en vooral ook te voorkomen, wat me een belangrijke taak voor de politiek lijkt. Toch zien we dat er nog enorm veel werk is als het gaat om het echt uitroeien van racisme. Dat lukt niet vanuit de politiek alleen. Ook de voetbalclubs

en de Voetbalbond, maar ook de supportersverenigingen, kunnen dat niet zomaar negeren. Die moeten echt actie ondernemen, en dat is veel meer dan gewoon een hashtag lanceren op de sociale media.

Vandaar mijn vraag aan de beide ministers: welke rol zien jullie voor die supportersverenigingen weggelegd? Hoe zullen jullie hen verder aanzetten tot verdere maatregelen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb ondertussen ook begrepen dat de daders van afgelopen zondag worden opgespoord. Dit wordt dus ernstig genomen, ook met medewerking van de betrokken club. Ik veronderstel dat minister Somers daaromtrent vanavond ook nog meer details zal krijgen. Ook de lokale politie is in actie gekomen. Men laat dit dus niet blauwblauw – of misschien blauw-zwart in dezen. Ook in opvolging daarvan blijven wij verder met de bond aan tafel zitten in functie van concrete acties, om ervoor te zorgen dat we met de profclubs nog concreter kunnen ingrijpen, onder andere gebruikmakend van omstaanders-effecten. Het is immers inderdaad zo: woorden wekken, voorbeelden strekken.

Ik wil echter toch ook even meegeven, als sportman, als voetbalman, dat het ook mijn diepste overtuiging is dat sport in dezen niet het probleem, maar wel een deel van de oplossing is. Er is, denk ik, geen sector in Vlaanderen die zo veel betekent voor inclusie als uitgerekend de sportwereld. Ik ken geen andere sector waar er zo veel kleur is op het veld. Ik ken geen andere sector waar er zo veel rolmodellen, positieve rolmodellen en voorbeelden van opwaartse mobiliteit zijn als in de sport. Daarmee wil ik dus ook aan de slag. Er is veel kleur op het veld. Het is misschien een probleem dat er te weinig kleur is langs het veld. U hebt het over de bestuurskamer. Ik denk dat er nog veel meer een probleem is van kleur langs het veld. U hebt een punt dat dat ook in de bestuurskamer zo is, maar ook langs het veld rijst er een probleem, denk ik. Laten we dus alstublieft proberen dit ook positief te benaderen, in de zin dat we sport voluit die positieve kracht moeten laten zijn, om samen te kunnen sporten, maar ook om samen te kunnen leven.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik wil nog een aantal elementen aanhalen. Eerst en vooral sluit ik me aan bij wat collega Weyts en ook collega Annouri hebben gezegd, namelijk dat sport toch wel een bijzondere plaats heeft in onze samenleving. Daar kan een verschil worden gemaakt en daar moet ook een verschil worden gemaakt. Het is een plek waar mensen samenkomen, feestvieren, elkaar aanmoedigen, waar ploegen op het terrein staan. Daar kan de samenleving het beste of het slechtste van zichzelf naar boven brengen. Het moet de ambitie zijn om het beste naar boven te brengen.

Volgens mij moeten er vier dingen gebeuren. Eerst en vooral moet er effectief worden gesanctioneerd. We kunnen niet blijven zeggen dat we dat gáán doen. Wanneer iets gebeurt op het terrein, moet er een voorbeeld worden gesteld. En als je dat een paar keer doet, zul je een enorm effect zien. Dan zullen de mensen beseffen: dit kan niet, dit aanvaardt onze samenleving niet, dit aanvaardt onze club niet.

Ten tweede, ik heb al contact gehad met de Voetbalbond. Men zal het project in Dossin uitbreiden naar amateurvoetbal. Als er daar feiten en incidenten gebeuren, worden ook die mensen in contact gebracht met slachtoffers in de context van Dossin. Dat is volgens mij een effectieve manier om schuldinzicht bij te brengen.

Ten derde moeten we inzetten op het omstaandersprincipe. Dat is een van de grote trajecten die ik in mijn Plan Samenleven naar voren probeer te brengen. We hebben de ambitie om duizend professionelen of semiprofessionelen en duizend gewone burgers per jaar bij te brengen hoe ze kunnen reageren, hoe ze het best reageren wanneer ze getuige zijn van racistische of discriminerende uitspraken, hoe ze zich daartoe kunnen verhouden. Trainers, stewards, bestuursverantwoordelijken in een club, medesupporters, wat kunnen zij doen wanneer de persoon naast hen zich op een schandelijke manier gedraagt? Dat omstaandersprincipe proberen we in te zetten, bijvoorbeeld ook op het vlak van seksuele intimidatie op straat, maar moet ook in deze context een volwaardige plaats krijgen.

En dat brengt mij naadloos bij het laatste element. Wat volgens mij ook een heel belangrijk element is, is dat clubs de unieke mogelijkheid hebben om in hun DNA, in hun identiteit, verdraagzaamheid, openheid, inclusiviteit en het afwijzen van discriminatie centraal te stellen. Sommige clubs doen dat. Zij zeggen: 'Als je deel bent van onze club, dan kun je geen racist zijn.' Ik geef een voorbeeld uit het buitenland. Ik ben zelf geen groot voetbalsupporter, maar een voorbeeld uit het buitenland is Feyenoord Rotterdam. Die club neemt in haar identiteit mee dat tijdens de Tweede Wereldoorlog vele van hun Joodse supporters naar concentratiekampen zijn gebracht. Ze hebben daarvoor een monument opgericht en ze identificeren zich daarmee. Borussia Dortmund gebruikt de moeilijke geschiedenis van Duitsland als identiteit van de club, gaat met supportersclubs naar Holocaustherdenkingen, en de club identificeert zich met de waarden van vrijheid en verdraagzaamheid. Of wanneer in ons eigen land de supporters van een nieuwkomer in eerste klasse, Union, racistische uitspraken horen, starten zij spontaan een fluitconcert, zelfs tegen eigen supporters. Dat is een manier waarop de identiteit van een club kan maken dat een supporter die denkt dat hij over de schreef moet gaan, voelt dat zijn medesupporters, zijn club, zijn supporters, dat niet aanvaarden. Op die manier krijg je een culturele omslag en wordt wie we zijn iets positief en niet een deel van een negatief verhaal.

Die identiteitsvorming rond positieve waarden is fundamenteel om in de diepte iets te kunnen veranderen. Ook daarover wil ik vanavond om 18 uur met de Pro League praten, om te kijken hoe we dat kunnen ondersteunen en faciliteren. Want er is absoluut nood aan een verandering in de diepte.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ministers, ik dank u voor de antwoorden. U hebt absoluut gelijk: die positieve identiteit is niet alleen een probleem in de sport, maar een uitdaging voor de hele samenleving. Ergens 'voor' zijn betekent niet noodzakelijk dat je ook 'tegen' iemand anders moet zijn. Dat is iets, collega's, dat we ook in dit halfroend en in de politiek het best af en toe zouden begrijpen. Ik ben een liberaal, niet omdat ik 'tegen' de socialisten ben, niet omdat ik 'tegen' de nationalistes ben, maar omdat ik 'voor' het liberalisme strijd. Wij zouden in onze taal en in onze houding het goede voorbeeld kunnen geven om mee te helpen dit soort kankers uit onze samenleving te krijgen. Ik nodig u allemaal uit om daar in de toekomst anders mee om te gaan. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Heren ministers, ik dank u voor uw antwoord.

Collega's, die veertien seconden tegen Japan waren voor mij een van de mooiste sportieve momenten uit mijn leven, en ik denk voor heel veel Belgen. Als een Zwitsers horloge hebben verschillende Belgen met een afkomst die er op dat moment absoluut niet toe deed, een waanzinnig getimedde aanval op poten gezet:

een emotie, een eenheid die toen als land werd gevoeld en die bijna door iedereen werd gedeeld. En elke dag, elke week en elk weekend opnieuw gebeuren die mooie dingen, minister, ook op lokaal vlak. Zo zetten mensen in jeugd ploegen zich over grenzen van afkomst en geloof heen in om samen een doel te bereiken: samen sporten, samen winnen, samen verliezen.

Zoals u zelf aangeeft, zijn er ook heel wat rolmodellen, maar die voelen zich vandaag in de steek gelaten. Dat is wat we zondag hebben gezien, dat is wat we zondag hebben gehoord: ze voelen zich in de steek gelaten omdat ze bang zijn dat al die beloftes opnieuw enkel en alleen papieren tijgers zullen blijken.

De geschiedenis, de komende weken en maanden, zal oordelen of deze Vlaamse Regering, of deze ministers, effectief stappen vooruit zullen hebben gezet en de 'tide' echt zullen keren of enkel de zoveelsten in een rij van voorgangers zullen zijn die vooral woorden hebben gesproken. Ik ben benieuwd. (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Heren ministers, de tijd van mooie woorden en beloftes is inderdaad voorbij. Het wangedrag is veel te lang geaccepteerd geweest. Ik en velen verwachten van de Pro League, de clubs en de regeringen in dit land een kordaat beleid. Ik hoor veel mooie dingen, en dus kan ik enkel zeggen: 'go for it'. We willen een beleid dat wantoestanden aanpakt en racisme uit onze voetbalstadions bant. En ja, daar horen sancties bij. Minister Somers, ik was heel blij dat ik dat als eerste punt hoorde: sancties voor die racisten en relschoppers, en sancties voor de clubs die er niet in slagen om in te grijpen. Een langdurig stadionverbod mag geen holle slogan blijven. Genoeg is genoeg, dat stadionverbod is snel en efficiënt, en het is een voorbeeld. Ik zou al beginnen met die mensen er wekelijks uit te laten zetten. Ik denk dat we daar al veel mee kunnen bereiken.

Minister, ik zeg u dit in alle rust en kalmte, en ik hoop – als voetbalvrouw – op verandering. (*Applaus bij Vooruit, Groen en van Marino Keulen*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de maatregelen om de studieduur te beperken

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het begeleiden of heroriënteren van studenten bij een knipperlicht

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, voorzitter, collega's, mijn vraag gaat over studenten in het hoger onderwijs, eeuwige studenten. Minister, u hebt het deze week al veel mogen horen, maar nog lang voor ik dat van u wist, sinds 2014, ben ik vragen aan het stellen over de impact van het Flexibiliseringsdecreet. Hoelang studeert een student? Hoeveel studenten haken af?

Collega's, het gaat over cijfers waar we toch wel stil bij moeten staan. In 2008 en 2009 nam 12 procent van de studenten minder dan 60 studiepunten op. Dat is eigenlijk een volledig jaar. In 2018 was dat al 20 procent van de studenten. Als u dan weet dat 31,8 procent in drie jaar tijd geen bachelordiploma haalt, en dat

meer dan een op de vier studenten die starten met het hoger onderwijs, geen diploma hoger onderwijs behalen, dan moeten we ons daar vragen bij stellen, niet alleen vanuit de overheid maar ook voor die student. Het gaat over faalervaringen – die student probeert en komt er niet – vanuit de ouders die de studie meestal betalen, maar ook vanuit de docenten die voor zich studenten uit alle mogelijke jaren zitten hebben.

Om die reden, collega's, en dat is iets waar ik zelf al lang voor pleit en dat ook in het regeerakkoord staat, hebben we die viertrapsraket: de resultaten van het secundair onderwijs en het advies, oriëntering via de Columbusproef waar je naartoe gaat, instapproeven, die nu startproeven worden genoemd, wat een veel betere term is, en tot slot een snelle heroriëntering. Dat zijn allemaal momenten om die vrije toegang tot ons hoger onderwijs te kunnen blijven garanderen, wat een goede zaak is, maar ook om studenten erop te wijzen dat ze beter iets anders kunnen doen wanneer het niet goed gaat.

Minister, die startproeven krijgen nu meer ingang in het hoger onderwijs in verschillende richtingen. Er wordt ook een vorm van remediëring aan gekoppeld. Mijn vraag is heel concreet: hoe zal die remediëring vormgegeven worden in de verdere uitwerking van dat zogenaamde knipperlicht?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Collega's, als we studenten hun talenten optimaal willen laten ontwikkelen, dan moeten we inzetten op een goede studievoortgang. Dat wil ook zeggen dat studenten mogen falen. Maar even belangrijk, of belangrijker, is dat studenten natuurlijk ook succes hebben. Het is onze plicht, als overheid, als onderwijs, om studenten te helpen om te slagen. Daarom heeft de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring gehecht aan een nieuw ontwerp van decreet om de studie-efficiëntie te optimaliseren. Het ontwerp van decreet wil de studie-efficiëntie, het studierendement, de studievoortgang verbeteren. Het wil dat in eerste orde doen bij studenten die voor de eerste keer aan hun initiële bachelor starten. Die startende studenten zullen op verschillende momenten langs een soort knipperlicht passeren. Eerst en vooral is er de start-toets, waarna werkingspunten worden meegedeeld. Verder zal een student die na het eerste jaar voor een aantal vakken niet geslaagd is, verplicht worden om die op te nemen. Als hij na het tweede jaar nogmaals niet geslaagd is voor die vakken, zal hij geweigerd worden voor het derde jaar, tenzij hij zich in een situatie van overmacht bevindt. Het zijn allemaal maatregelen om studenten te helpen, niet om hun slaagkansen te doen afnemen. Maar we zullen studenten daar uiteraard bij moeten begeleiden en ondersteunen. Een goede studiebegeleiding en een goede heroriëntatie – in dit geval – zullen daarom cruciaal zijn.

Ik heb daarom de volgende vraag, minister. Op welke manier wilt u inzetten op een goede heroriëntatie maar ook op begeleiding van studenten wanneer er voor hen een knipperlicht brandt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Waarom hebben we maatregelen genomen en een nieuw ontwerp van decreet Hoger Onderwijs opgesteld, dat hier ter sprake zal komen? Dat gebeurde na drie vaststellingen. Ten eerste haakt 27 procent van de studenten gefrustreerd af in het hoger onderwijs zonder diploma. Een tweede vaststelling is dat het vandaag een uitzondering is als iemand zijn bacheloropleiding aflegt in drie jaar, zoals vooropgesteld. Dat gebeurt slechts bij een derde van de studenten, twee derde doet er langer over. Een derde vaststelling – en iedereen kent daarvan wel gevallen in zijn of haar omgeving – is dat heel veel studenten uitstelgedrag vertonen. Wanneer de mogelijkheid wordt geboden om vakken mee te slepen, om wat moeilijkere kiezels in de schoen mee te slepen, dan leidt dat er

soms toe dat men zelfs aan het einde van een opleiding nog vakken meesleept van de eerdere jaren, en daar vervolgens zelf nog over kan struikelen.

U hebt natuurlijk gelijk met de kritiek dat de flexibilisering een beetje door-geslagen is. In wezen was die flexibilisering eigenlijk vooral bedoeld om een aan-pak op maat mogelijk te maken voor zijinstromers, mensen die op latere leeftijd weer gaan studeren of voor het eerst gaan studeren voor mensen met een be-perking of voor sporters. Dat was eigenlijk de bedoeling. Daarom zitten er twee belangrijke hoofdmaatregelen vervat in dat ontwerp van decreet. Ten eerste wil-len we er maximaal voor zorgen dat, nog meer dan ooit, elke student op de juiste plaats, in de juiste opleiding zit. We hebben daarvoor inderdaad die viertraps-raket, met daarin ten eerste de adviezen van de klassenraad die dienen als guideline, als richtlijn, bij de keuze van de opleiding. Ten tweede hebben we de Columbusproef, die we nog veel breder uitrollen in het secundair onderwijs, die echt richtinggevend kan zijn. Ten derde hebben we de zogenaamde ijkings-proeven, waarvan ik inderdaad starttoetsen wil maken, in steeds meer opleidin-gen, en waaraan ik concrete gevolgen wil verbinden. Ik wil er dus voor zorgen dat een student nog voor de start van de opleiding een veel beter zicht krijgt op de inhoud van die opleiding en ook op het kwaliteitsniveau en de moeilijkheids-graad ervan. Wanneer er tekorten worden vastgesteld, kan men dan voor zichzelf tenminste de keuze maken om de stap te zetten en toch aan die opleiding te beginnen. Zo ja, dan moet er ook geremedieerd worden aan de tekorten die worden vastgesteld. Dat wordt ook een recht, want ook dat nemen we mee: elke student krijgt het recht op een remediëringstraject, dat natuurlijk wordt uit-getekend door de hogeronderwijsinstellingen zelf. Maar het wordt ook een recht.

De viertrapsraket gaat finaal ook over de heroriëntering. Ook daar zorgen we er heel duidelijk voor dat wanneer door de hogeronderwijsinstelling wordt vast-gesteld dat als maar een beperkt aantal studiepunten effectief wordt gerealiseerd of wordt behaald, er verplicht studieadvies moet volgen. Dat studieadvies kan natuurlijk ook zijn dat je beter iets anders kunt gaan doen of dat je intens moet remediëren. Iedere student heeft ook het recht op een individueel gesprek, zelfs los van de resultaten. Ik bedoel daarmee: of ze nu positief of negatief zijn, het moet ook als een recht voor elke student worden ingeschreven.

Ten tweede is er natuurlijk de vraag hoe we dat uitstelgedrag kunnen tegengaan. Er is inderdaad die knip. Aanvankelijk hadden we voorzien om die knip tussen bachelor en master te leggen, maar het is eigenlijk nog verstandiger om iets kordater te zijn en nog vroeger in te grijpen en heel duidelijk te zeggen dat je pas in het derde jaar kunt starten wanneer je ook alle vakken van het eerste jaar hebt afgewerkt. Zo vermijden we de individuele drama's dat men aan het eind van de opleiding nog altijd die kiezels in de schoen meedraagt. Je bent kordater voor die struikelvakken die men vanaf de eerste jaren meesleept. Ik denk dat je niemand een dienst bewijst door te zeggen: 'Oké, sleep dat maar mee en uiteindelijk komt het wel in orde.' Voor velen komt het dan uiteindelijk niet in orde en dat is een absolute verspilling van tijd, middelen en energie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, vanuit de N-VA-fractie zijn we blij dat er op elk van die trappen wordt gewerkt. In 2015 werd de eerste stap gezet, maar nu wordt de cadans opgevoerd.

In Vlaanderen kun je zeggen dat je in het hoger onderwijs mag kiezen wat je wilt. Je kiest wat je wilt. We hebben een aantal opleidingen waarvoor een toelatings-examen bestaat, maar voor de rest kies je wat je wilt, samen met – toch in internationaal perspectief – een lage instapkost. Dat krijg je in internationaal

perspectief soms moeilijk uitgelegd. Die vrijheid mag geen vrijblijvendheid worden. Die doorgeslagen flexibilisering moeten we inderdaad aanpakken.

En ook de terugkoppeling van de resultaten is belangrijk in die viertrapsraket. Daarom denk ik, minister, dat we de secundaire scholen die advies geven, de Columbusproef en de resultaten van de starttoets aan elkaar moeten koppelen, zodat de info ook doorstroomt en secundaire scholen weten of hun adviezen wel accuraat zijn of nog bijgestuurd moeten worden.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u wees op het recht op begeleiding en studieadvies. Dat zijn cruciale elementen in het decreet. Maar ik wil ook nog eens ingaan op die verplichte remediëring bij de starttoets. We investeren daar heel veel in en dat is ook nodig, want als we die willen uitrollen over alle opleidingen, dan moet die wetenschappelijk onderbouwd en valide zijn.

Studenten krijgen na zo'n starttoets hun werkpunten voorgeschoteld. We mogen van studenten verwachten dat ze daar ook aan werken, de verplichte remediëring. De begeleiding die ze dan krijgen, moet wel effectief, kwalitatief en doelgericht zijn. De zorg op het veld, minister, is dat studiebegeleiders dit er nu niet zomaar bij kunnen nemen. Mijn vraag aan u is dus hoe u de universiteiten en hogescholen wilt versterken om te garanderen dat die remediëring voldoende kwalitatief is.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik denk inderdaad dat niemand erbij gebaat is dat studenten blijven verder studeren als duidelijk is dat ze toch niet gaan slagen. Dat zorgt voor frustratie en stress, en dat kost die studenten en/of hun ouders en de maatschappij ook veel geld. Ik krijg wel een beetje de indruk dat de fixatie van de minister op de eeuwige student meer gebaseerd is op eigen ervaringen dan op bikkelarde cijfers. Twee derde doet er inderdaad langer over dan drie jaar, maar de laatste keer dat wij de cijfers opvroegen, bleek dat 75 procent van de studenten geslaagd was of afgehaakt had na vier jaar en 90 procent na vijf jaar. Dat vind ik niet exuberant lang.

Dat gezegd zijnde, vinden wij ook wel dat er moet worden nagedacht over goede studievoortgangsmaatregelen. En in die zin vind ik het toch wel een gemiste kans dat de nadruk hier toch weer vooral op een repressieve aanpak ligt. En ik hoor de heer Warnez wel veel zeggen over begeleiding, maar wat ons betreft, komt daar niet genoeg boter bij de vis. Die begeleiding is cruciaal voor een goede oriëntatie. Hoeveel extra middelen gaat u uittrekken, minister, voor extra studentenbegeleiders? Want die zijn heel erg nodig. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, zoals u weet, zijn wij van het Vlaams Belang nooit voorstander geweest van uw harde knip tussen de bachelor en de master. In de commissie Onderwijs heb ik er meermaals op gewezen dat die veel te laat in de studentencarrière komt. Vanuit onze fractie hebben wij er steeds voor gepleit om de mijlpaalregeling van de KU Leuven, waarbij startende studenten na twee jaar voor al hun eerstejaarsvakken geslaagd moeten zijn, Vlaanderenbreed in te voeren. Zo gaat er veel minder tijd en geld verloren voor studenten die in een bepaalde richting eigenlijk niet thuishoren. Natuurlijk zal die drempel alleen maar effectief zijn als er een slimme combinatie komt van maatregelen die ook waken over de instroom van studenten in ons hoger onderwijs, zoals een snellere uitrol van verplichte bindende ijkingstoetsen en toelatingsexamens, maar ook door kwaliteitsvolle begeleiding.

Minister, u hebt nu vier opleidingen aangeduid waarbij men overschakelt van een gewone ijkingsproef naar een verplichte bindende ijkingsproef. U wilt die voor elke opleiding invoeren. Wanneer kunnen we dat verwachten? Want als we vooruit gaan met slechts vier opleidingen per jaar, dan gaat dat nog even duren. Wanneer zou die versnelling er komen?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik sluit me volledig aan bij de laatste vraag van de heer Warnez: wat gaat u doen om studiebegeleiding en -ondersteuning te versterken? Hoeveel middelen trekt u daar concreet voor uit? Want daar is de voorbije jaren inderdaad op bespaard.

Als we dat niet gaan doen, als we niet gaan investeren in die begeleiding, die ondersteuning en die heroriëntering, dan gaan we een hoger onderwijs krijgen dat zeer ongelijk is, dat weinig democratisch is en dat niet toegankelijk is voor die studenten die het inderdaad moeilijker hebben, omdat ze een minder goed voortraject hebben gehad, omdat ze moeten werken terwijl ze studeren. Dat is het allerlaatste wat we willen, minister: meer drempels opwerpen voor die studenten die het moeilijk hebben. Voor wat hoort wat. Er moet iets tegenover het verstrengen van die regels staan. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, het doel van dit pakket aan maatregelen is om drama's te vermijden: studenten die al een heel eind gevorderd zijn in hun universitaire carrière, maar dan toch dat diploma niet binnenhalen, omdat ze nog vakken meeslepen. Die doelstelling onderschrijven wij.

Alleen zijn er nogal wat vragen die overblijven, minister. U hebt er hier al een paar gehoord. Ik zou om te beginnen willen zeggen: spreek over een mijlpaal en niet over een knip. Dat is positieve motivatie. U zult zich nog wel herinneren dat dat beter werkt dan met genoeg te willen knippen. Er is de vraag naar bijkomende middelen. Er is de vraag van de collega om te kijken hoe er geredieerd kan worden. Er is de vraag of dit werkelijk een 'one size fits all' is. Als je het niet haalt in dat eerste jaar, dan moet je stoppen. Wat doe je dan met studenten die aan een stage willen beginnen? Enfin, dat alles samen, minister, leidt mij ertoe dat we het best hoorzittingen organiseren met dit parlement, voor we hier een stap verder zetten. Ik neem aan dat deze actuele vraag te kort is om op alle punten te antwoorden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dit is inderdaad een belangrijk debat, over hoe we zorgen dat studenten effectief afstuderen en niet halverwege stranden. Maar minister Weyts, u moet het eigenlijk maar durven: eerst zelf negen jaar over uw studie doen en dan aan studenten komen zeggen dat ze niet aan hun derde jaar mogen beginnen als ze nog een vak meenemen uit hun eerste jaar. (*Opmerkingen*)

Studenten hebben er nu twee coronajaren opzitten, twee jaren van Zoom-sessies en onzekerheid. En wat doet u als ze aan de blok beginnen? Zorgen voor nog meer onzekerheid en aankondigen dat ze misschien niet aan hun derde jaar kunnen beginnen. In plaats van aan te moedigen en te ondersteunen, zorgt u gewoon voor meer stress. En wat gaat u bereiken? Als een student na twee jaar nog één vak overhoudt van zijn eerste jaar – ik zeg maar iets: statistiek, om maar een voorbeeld te nemen – dan garandeert u dat die al een jaar studievertraging heeft, terwijl die dat misschien gewoon zou kunnen opnemen.

Wat geraken we daarmee vooruit?

Ik heb dus dezelfde vragen over begeleiding en ondersteuning. Hoe zullen jullie dat realiseren en met welke middelen? Maar er zijn ook andere zaken. Vandaag is er bijvoorbeeld veel te weinig plaats om samen te studeren. Zult u daarrond initiatieven nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Slagmulder, u zegt dat u een tegenstander bent van de harde knip. U verwijst naar het voorbeeld van de KU Leuven. Wat we nu doen, is in de praktijk zeggen dat je pas aan het derde jaar kunt beginnen als je alle vakken van het eerste jaar hebt afgewerkt. Dat is in lijn met die praxis. We hebben dat, voor alle duidelijkheid, goed doorgesproken. Dat is weloverwogen. Dat is niet alleen op grond van onze inzichten vervat in het regeerakkoord, maar evengoed op grond van een dialoog, van analyse en van rapporten die tot stand zijn gekomen in samenspraak met onze administratie, maar evengoed met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en met de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). We zijn hier dus absoluut niet over één nacht ijs gegaan. Dit is wel een doortastende maatregel, net om drama's te kunnen vermijden.

En wat de referentie aan mijzelf betreft: ik heb alles zelf betaald, ik heb in mijn levensonderhoud voorzien, ik heb altijd in de horeca gewerkt. Ik zou, net als zovelen, gediend zijn geweest met een dergelijke maatregel. Het uitstelgedrag dat nu mogelijk is, wordt de facto gestimuleerd. Dat zou ook mij geholpen hebben. Los daarvan: ik schrijf geen regelgeving op persoonlijke maat. Maar u vond het weer nodig om een persoonlijke vingerwijzing te geven. Dan antwoord ik u bij deze.

Het recht op remediëring dat we nu inschrijven als een recht voor de student, zal ook een leerschool zijn voor sommige scholen, voor sommige hogeronderwijsinstellingen. Ze zullen inderdaad op dat vlak met de uitvoering van het betrokken ontwerp van decreet... Want uiteindelijk zorgen we nu voor een decretale rechtsgrond op grond waarvan we vervolgens de uitvoeringsbesluiten en de begeleiding verder kunnen uitwerken, opnieuw in samenspraak met de VLIR, de VLHORA, VVS en andere partners. Dat is de weg die we verder zullen gaan.

Er wordt opnieuw gealludeerd op besparingen. Voor Onderwijs hebben we er nu net voor gezorgd dat er extra middelen komen. Eindelijk wordt ingegaan op de vraag die nu al zo lang aansleept om nu eindelijk eens te kunnen rekenen op een correcte indexering van de werkmiddelen. Er is zelfs nog een compensatie voor dit jaar voorzien: voor 2021 zijn er extra middelen. Maar belangrijk is dat we er in de toekomst voor zullen zorgen dat voor de werkmiddelen voor het hoger onderwijs middelen zullen worden ingeschreven in de indexprovisie. Zo kunnen zij voortaan rekenen op een correcte indexering en niet, zoals in het verleden, op een soort van theoretische index. Wanneer die niet wordt gehaald, maakt men dat de kosten in de praktijk voor de hogeronderwijsinstellingen zelf zijn. Ook daar zullen we natuurlijk een eind aan stellen.

En dan zijn er de ijkingsstoetsen. Ik denk dat 'starttoetsen' een betere omschrijving is. Er is inderdaad een gefaseerde uitrol. Hoe meer waarde je daaraan hecht en als er echt concrete gevolgen aan verbonden worden, wil dat natuurlijk ook zeggen dat ze voldoende wetenschappelijk valide zijn. Je kunt ze niet over één nacht ijs invoeren. Daarom is er een gefaseerde uitrol, met vooral de focus op de exact-wetenschappelijke opleiding, niet op de menswetenschappen. Als het gaat over menswetenschappen, moet vooral van bij de start de brede opleiding worden voorzien door het secundair onderwijs. De exact-wetenschappelijke opleiding vergt specifieke kwaliteiten en talenten. Die worden net getoetst aan de

hand van die instaptoetsen. Er zijn nu opnieuw vijf opleidingen toegevoegd. We zitten al aan twaalf. Dat is een work in progress. Opnieuw, als je daar vakkundig mee aan de slag wilt gaan, als je ervoor wilt zorgen dat dat een ingeburgerd structureel element is in heel onze viertrapsraket, dan moet je er ook voor zorgen dat ze wetenschappelijk sterk onderbouwd zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voor onze fractie is dit echt een belangrijk ontwerp van decreet. Het is in het voordeel van de student omdat hij duidelijkheid krijgt. Het is in het voordeel van de ouders, opdat ze weten met betrekking tot hun student, voor wie ze meestal betalen, in welke mate het lukt, waar er extra ondersteuning nodig is. Het is ook in het voordeel van de docent.

Ik wil hier ook een oproep doen aan het secundair onderwijs, want ook daar is er een belangrijke voorbereiding. Als collega's spreken over kansen, dan gaat het er natuurlijk ook over dat de voorbereiding in het secundair onderwijs goed moet zijn, en dat nemen we mee in onze eindtermen tweede en derde graad. Collega's, dit geeft structuur. Als u – hopelijk kunt u met uw familie feesten – aan uw nicht of neef vraagt waar zij of hij zit in het studietraject en u het verhaal krijgt van verworven credits, meegenomen, een hele uitleg, die structuur... Die structuur zit hem erin om de student te informeren in het secundair onderwijs. Analyseren met de Columbusproef, instapproef, motiveren wat iemand kan en waarvoor hij moet gaan, remediëren waar nodig en als dat niet lukt, snel en tijdig heroriënteren. Dat is wat hier op tafel ligt.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Collega's, we hebben allemaal hetzelfde doel, denk ik. Elke jongere verdient de kans om te slagen. Daartegenover mogen we ook wel iets van hem of haar verwachten. Ondersteuning, begeleiding zal daarbij een essentieel onderdeel zijn. We kunnen daar nadenken over hoe we de studiebegeleiders kunnen versterken. We moeten ook innovatief nadenken. Misschien zijn er ook wel zaken omtrent e-learning, onlineleren, mogelijk op dat vlak. We zullen daarover een goed parlementair debat voeren. We kunnen dat met het veld doen via hoorzittingen. Maar het is vooral belangrijk dat we het samen doen, collega's, en ik hoop dat dat niet gepolariseerd hoeft te zijn, mijnheer D'Haese. *(Applaus van Gwendolyn Rutten)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Gwendolyn Rutten aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over ventilatie en luchtreiniging in scholen

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, morgen is er weer maar eens een Overlegcomité, waar alle regeringen van ons land aanschuiven om samen beslissingen te nemen in het kader van deze pandemie, die maar blijft duren en waar niemand echt grip op lijkt te kunnen krijgen.

Wat we alvast zeker weten, is dat er in de basisscholen een vervroegde kerstvakantie is ingegaan en dat daarna de normale kerstvakantie komt en dat die kerstvakantie in januari normaal ook eindigt. Dat weten we nu al. Ik heb over partijgrenzen heen horen verklaren dat het belangrijk is – ik denk dat we dat ook allemaal steunen en het siert u dat u daarvoor altijd hebt gevochten – dat de

kinderen op dat moment opnieuw naar school kunnen gaan. Ze moeten dat veilig kunnen doen, daarover zijn we het ook eens.

Met dit parlement hebben we al verschillende keren – een keer op initiatief van mevrouw Gennez, een keer op initiatief van de meerderheid – gevraagd om in te zetten op luchtreiniging. Twee weken geleden deden we dat en – ik herinner me, collega Daniëls, dat we het woordje 'onverwijld' er net niet gingen in zetten want het ging veel sneller gaan dan onverwijld – vroegen we om een actieplan om luchtreinigers in de klassen te plaatsen.

We zijn twee weken verder. De kerstvakantie is begonnen. Waar staan we op het moment dat de kerstvakantie gedaan is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kan inderdaad invulling geven aan het begrip 'onverwijld'. Ik denk dat ik dat heb gedaan, want nog geen vierentwintig uur later, na de goedkeuring van de resolutie, zaten we met de werkgroep ventilatie samen, zoals natuurlijk al eerder gepland – toegegeven – omdat wij al enige tijd met die werkgroep op regelmatige basis samenkomen. Wie zit daarin? Experts afgevaardigd door de onderwijskoepels, maar ook externe experts zoals Marianne Stranger van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), professor Jelle Laverge van de UGent en specialisten luchtkwaliteit van Omgeving Vlaanderen. Ze hebben ter zake nog eens samengezeten.

Enige tijd daarna heb ik contact gelegd met professor Blocken en professor Van Ranst en hen samengebracht met de mensen van VITO en met het kabinet van minister Crevits, want uiteindelijk ressorteert VITO onder de bevoegdheden van de minister van Innovatie en Wetenschap, minister Crevits. Daar hebben we enkele conclusies van de werkgroep ventilatie onderschreven. Ten eerste, we moeten absoluut gaan voor luchtzuivering, maar het is geen alternatief voor ventilatie.

Ten tweede: de ambitie en vaste wil om ervoor te zorgen dat we een plan voor de lange termijn hebben. We gaan dus niet nu snel wat mobiele units kopen die twee jaar later nutteloos blijken te zijn. Het zijn ook geen eenmalige kosten, er gaan natuurlijk ook onderhoudskosten mee gepaard, zoals het vervangen van filters. Luchtfiltratie heeft geen impact op de CO₂, dus we moeten ook met CO₂-meters aan de slag gaan. Ook moeten we rekening houden met het gevaar voor geluidsoverlast. Ik bedoel daarmee de pedagogische impact.

We hebben afgesproken dat er, onder leiding van VITO, een plan van aanpak wordt uitgetekend. Daaraan wordt nu eigenlijk de laatste hand gelegd, maar dat wordt eerst opgeleverd aan minister Crevits en vervolgens word ik daarover geïnformeerd. Daarbij bekijken we de problematiek ook ruimer, zoals trouwens ook in jullie resolutie. Het gaat dus niet alleen over onderwijs, maar ook over kinderopvang, cultuur en jeugd, en alle plaatsen waar jong en oud samenkomen worden meegenomen.

We zijn daar absoluut mee aan de slag. Ik verwacht zeker na de kerstvakantie de oplevering van een plan van aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Hoe sneller hoe beter, zou ik zeggen, minister. Ik geloof u daarin. Als het allemaal twee weken geleden al in gang gezet is, dan hoop ik dat het er snel ligt. Dan kunnen we na de kerstvakantie, of eigenlijk tegen de kerstvakantie, klaar zijn om de eerste stappen te zetten. Ik hoop niet dat we op het plan van aanpak nog lang moeten wachten. De omikronvariant

komt eraan en op 8 of 12 januari 2022, als de scholen weer opengaan, zal er eigenlijk niets fundamenteels veranderd zijn ten aanzien van waar we vandaag zitten, minister.

Ik begrijp dat we geen uitgaven en kosten willen doen zonder er goed over nagedacht te hebben. Elke euro is belastinggeld en moet twee keer worden omgedraaid, maar zet er alstublieft druk op. U kunt dat. Als u echt iets wilt dan krijgt u heel vaak uw zin. Mijn vraag aan u is: zorg dat u dit wilt, het zal in het belang van alle kinderen in Vlaanderen zijn. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Wij hebben inderdaad die resolutie twee weken geleden gebracht. Minister, u haalt terecht een aantal issues aan, en wij hebben in onze resolutie ook aangegeven dat de goede praktijkvoorbeelden moeten worden meegenomen, zoals onder andere de impact van het geluid van die toestellen in een klas. Ik heb ondertussen al een terugkoppeling gehad van leerkrachten die zoiets geprobeerd hebben, en ze zeggen dat het geronk niet zo aangenaam is. Dat is toch iets wat we kunnen meenemen.

Mijn vraag is meer concreet, minister. We hebben deze resolutie gemaakt voor alle sectoren. Bij de gesprekken die u voert in het licht van het onderwijs, worden uw collega's daarbij betrokken, in verband met openbaar vervoer, kinderopvang, openbare besturen? Of wordt er momenteel alleen gekeken naar de specifieke context van een klas in een school? Dat is natuurlijk iets anders dan een bus, een kinderopvang of openbare gebouwen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, minister, dat u toch al voor een stuk in gang geschoten bent na die resolutie. Wij vonden die toch wat te vrijblijvend. We hopen dat er nu snelheid gemaakt wordt. Daarin sluit ik me aan bij wat mevrouw Rutten zegt. Ondertussen is professor Blocken begonnen met in een aantal gemeenten die proefopstellingen uit te rollen. Ik hoop dat dat zo snel mogelijk versterkt wordt vanuit het ministerie van Onderwijs, want dat moet breed worden uitgetest. Collega Daniëls heeft natuurlijk een punt als hij zegt dat daar verschillende aspecten aan verbonden zijn, waaronder mogelijk geluids-overlast enzovoort. Het is allemaal niet zo evident.

Ik hoop in elk geval, minister, dat u kunt garanderen dat we begin januari wel opnieuw kunnen opstarten zonder extra beperkende maatregelen, die ik minister Vandembroucke deze week nog hoorde suggereren. Ik hoop ook dat u extra preventieve middelen, zoals zelftesten, speekseltesten voor leerlingen en leerkrachten en de luchtzuiveringsinstallaties, zo snel mogelijk kunt uitrollen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, mevrouw Rutten, het is intussen bijna twee jaar geleden dat wij om CO₂-meters vroegen. We hebben er bijna twee jaar op moeten wachten. Nog steeds heeft niet elke klas een CO₂-meter, nog steeds zijn het de lokale besturen die dan maar zelf de aankopen doen. Een CO₂-meter kost ongeveer 100 euro. Zo'n luchtreiniger kost tussen 600 en 1200 euro. We kunnen in dit geval de factuur zeker niet doorsturen naar de scholen.

Welke budgetten zullen voorzien worden zodat de luchtreinigers kunnen worden aangekocht? Als de urgentie hier erkend wordt, ook door de meerderheidspartijen,

kan ik me voorstellen dat u daarover hebt nagedacht. Waar kunnen we dat terugvinden?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik kan niet goed meer volgen. Eerst sturen jullie met Open Vld een persbericht uit dat er onmiddellijk geïnvesteerd moet worden in luchtreinigers. Dan hebben we hier een debat en jullie verdrinken de boel in een resolutie waarin staat dat jullie een onderzoek vragen aan VITO. Als jullie dat onderzoek hebben, gaan jullie proefprojecten doen. Als jullie de proefprojecten doen, gaan jullie de goede praktijken verspreiden. Dat gingen jullie allemaal onverwijld doen. We zijn twee weken later en u vraagt: waar zijn ze, die luchtreinigers? Ik ga akkoord met u: waar zijn ze?

Als minister Weyts niet mee wil, als de N-VA niet mee wil – wat CD&V wil, weet ik al niet meer – laat ons dan samen – Open Vld en oppositie – zorgen dat het vooruitgaat in plaats van de blokkering van anderhalf jaar van maatregelen die het onderwijs echt open kunnen houden.

Minister Weyts, staat er in elke klas een CO₂-meter, ja of nee?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, we hebben hier al herhaaldelijk aandacht gevraagd om ventilatie en luchtreiniging en het aspect innovatie daaraan gekoppeld. Goed dat er al stappen gezet worden met minister Crevits. Recent, minister, had u 11 miljoen euro werkingsmiddelen voor de scholen die gekleurd werden voor de aankoop van CO₂-meters. Als die middelen niet benut kunnen worden omdat er al CO₂-meters zijn, kunnen ze ook worden ingezet voor zelftesten.

Sommige scholen vragen heel expliciet om dat restbudget te kunnen inzetten voor de aankoop van die luchtbehandelingstoestellen. Dat lijkt me een mooi idee om in te spelen op de proefprojecten, bijvoorbeeld van professor Blocken, maar ook andere die misschien nog lopen. Minister, bent u eventueel bereid om die middelen te laten aanwenden voor die luchtbehandelingstoestellen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Aan goede intenties geen gebrek, collega's. We horen het inderdaad al zeer lang. Er is een proefproject opgezet onder leiding van professor Bert Blocken met Marc Van Ranst en met uw dienaar als covoorzitter. Aan mooie woorden geen gebrek, maar wat we nodig hebben, zijn inderdaad middelen om elke school en elk lokaal bestuur die bereid zijn om in dit proefproject te stappen, te financieren. Dit is geen vrijblijvende keuze, dit is een keuze voor betere leerprestaties en voor scholen die duurzaam open kunnen blijven. Minister Weyts, waar wacht u op? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat is de inhoud van het plan waar VITO momenteel de laatste hand aan legt? Dat is ten eerste de keuze voor de meest geschikte technologie. Laat ons daarmee beginnen in plaats van te roepen welke oplossing de alleenzaligmakende is of dat het met dat product of die installatie allemaal gaat lukken. Dan is het volgende week weer iets anders.

Er is trouwens een lijst, zo laat ik me vertellen door de experts, onder meer van professor Blocken, van toestellen die door de Federale Regering zijn goedgekeurd. Het is een lijst via ministerieel besluit. 'Let daarmee op', zegt de expert

mij: 'er staan heel veel toestellen op die niet dienstig zijn.' Opnieuw laat ik me vertellen door de experts: er zijn technologieën die aerosollen capteren of filteren, en die hebben een risicobeperkend effect op het vlak van de virustransmissie.

Maar sommige technologieën stoten bijproducten uit, die vervolgens ook nog eens gecapteerd of afgebroken moeten worden. De experts vragen dus om de juiste technologie aan te moedigen en aan te bevelen.

De keuze van het toestel moet ook aangepast zijn aan de ruimte: de plaats van het toestel, het energieverbruik, de geluidsoverlast. Daarom vraag ik ook een grotere betrokkenheid van het beleidsdomein Onderwijs in de proefprojecten die we samen opzetten. U bent betrokken vanuit uw lokale bevoegdheid, maar ik heb ook gevraagd om ervoor te zorgen dat het pedagogisch verantwoord is. Kijk naar de effecten op vlak van geluidsoverlast, zorg ervoor dat het allemaal praktisch en haalbaar operationeel is voor leerkrachten en voor directies om met die technologie aan de slag te gaan op de klasvloer.

We zijn al twee jaar aan de slag met algemene ventilatie en het is goed dat we opnieuw de dans leiden, maar we willen het verhaal wel verruimen naar alle andere beleidsdomeinen. Vandaar dat we geen eenzame maatregelen en geen eenzame pilootprojecten willen, maar dat we VITO aan het stuur zetten. Vervolgens kunnen we breed aan de slag gaan, samen met professor Marc Van Ranst en professor Blocken als het gaat over de uitrol van de pilootprojecten, niet alleen in onderwijs maar ook in andere settings. Zo kunnen we een zo breed mogelijk gedragen en uitgewerkt onderbouwd advies uitbrengen, om er vervolgens mee aan de slag te gaan. In concreto wil het ook zeggen dat we in de pilootprojecten betrokken zijn en assistentie zullen verlenen.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Assistentie verlenen, daar ben ik al heel blij mee. Mijn stad, Aarschot, is een scholenstad en van bij het begin van de pandemie hebben we geprobeerd om als stad een coördinerende rol op te nemen en te ondersteunen. We hebben zelf CO₂-meters gekocht, maar ik ben heel blij dat de middelen intussen zijn aangekomen. We zijn zelf ook in het proefproject van luchtreiniging gestapt. Collega Brouns doet dat met zijn stad ook en andere collega's ook. *(Opmerkingen)*

Het is een gemeente, maar het is u gegund, want mijn roots liggen daar. Ik wijk af.

In elk geval, er zijn heel wat collega's die zelf instappen in het project van de heer Van Ranst en de heer Blocken en waar mevrouw Gennez het covoorzitterschap van waarneemt. Dit kan over partijgrenzen heen. Laten we echt eens tonen wat Vlaanderen kan: innovatief, met wilskracht. Want het is belangrijk dat het gebeurt over alle sectoren heen, maar in de eerste plaats voor de kinderen, die nog altijd niet zijn gevaccineerd.

Graag ondersteuning, graag middelen en graag – ik ga u vervelen, maar ik wil hier in de eerste vergadering van januari niet opnieuw staan om te vragen waar we staan – actie. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het breder gebruiken van COVID-19-zelftesten

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, minister, collega's, morgen is er een nieuw Overlegcomité en de ballonnetjes worden al opgelaten: cafés sluiten, cultuur dicht, nieuwe bubbels invoeren, alleen winkelen. Zelfs een nieuwe lockdown zou niet helemaal zijn uitgesloten. We zijn in elk geval vertrokken voor een nieuwe fase in het jojobandemiebeheer dat we de afgelopen twee jaar hebben gezien: op, af, op, af, en niemand die nog kan volgen.

Welke structurele maatregelen zijn intussen genomen? Er is natuurlijk de vaccinatiecampagne die loopt, en dat is heel goed, maar we weten intussen dat we er alleen daarmee niet geraken. Daarom wil ik hier vandaag een oproep doen om veel meer in te zetten op een preventief beleid en om dat meer te baseren op testen. We zitten vandaag in een situatie waarbij heel wat mensen besmet zijn zonder ziek te worden en dus het virus doorgeven zonder dat ze er zelf erg in hebben. Dat is redelijk gevaarlijk voor de verspreiding van de pandemie. De enige manier om dat tegen te gaan, is zorgen dat die mensen zichzelf veel meer testen.

Steven Van Gucht zei het al: 'Eerst een testje, dan een feestje.' Dat is waar we naartoe moeten. Als we naar een cultuurvoorstelling gaan, naar het theater, naar de cinema: eerst een zelftest. Als we op bezoek gaan naar de familie: eerst een zelftest. Dat is waar we vandaag naartoe moeten.

Die zelftesten zijn cruciaal om de pandemie plat te krijgen, maar toch zijn ze vandaag nog steeds betalend. Het is een drempel voor heel veel mensen om ze frequent te gebruiken.

In het Verenigd Koninkrijk zijn zelftesten vandaag gratis beschikbaar voor de bevolking. De heer Van Gucht zei vandaag dat gratis zelftesten een goed idee zijn. Minister, mijn vraag aan u is dus: hoe staat u daar tegenover? Welke maatregelen wilt u nemen om te zorgen dat we die zelftesten veel breder kunnen inzetten?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, ik denk dat in deze pandemie naast vaccineren de testen inderdaad ook een belangrijke rol spelen. U weet dat er verschillende testen zijn: de PCR-testen, de antigeentesten en de zelftesten. De zelftesten kunnen inderdaad een rol spelen in de private sfeer. Als u eens met mensen wilt samenkomen, zeker met kwetsbare mensen, kan dat ertoe bijdragen. Ook kunnen ze repetitief worden ingezet, bijvoorbeeld op werkplekken. Dat is op zich een goede zaak, maar ik zou toch ook willen vragen om geen vals gevoel van veiligheid daaromtrent te creëren. We hebben aan de Risk Assessment Group (RAG) een nieuw advies gevraagd omtrent het inzetten van zelftesten in onze globale teststrategie.

Waarom zeg ik dat we toch moeten oppassen, zeker op dit ogenblik, nu we worden geconfronteerd met die nieuwe variant? Omdat zelftesten nooit in de plaats mogen komen van andere maatregelen als een compensatie voor verhoogd contactgedrag. Het ene mag niet in de plaats van het andere komen. Men moet zich er ook rekenschap van geven dat de gevoeligheid van die zelftesten minder groot is. Het zijn ook zelftesten, wat betekent dat de afname ook mee bepalend is voor het mogelijke resultaat daarvan. Er is zopas ook een studie verschenen van de KU Leuven, UZ Leuven en het Interuniversitair Micro-

elektronicacentrum (imec) waarin wordt gewaarschuwd voor zelftesten, omdat mensen die al twee dagen besmet waren in de periode voordien al even besmettelijk waren als nadien, maar dat werd nog niet door die zelftesten gedetecteerd. Ze waren dus negatief, maar ze waren eigenlijk valsnegatief. Die studie is vandaag verschenen. Als u wilt, maak ik ze graag over.

Laten we dus toch voorzichtig zijn wat dat betreft. Het is ook daarom dat we dat advies aan de RAG hebben gevraagd: hoe moeten we dat nu in onze teststrategie inpassen? U weet dat we dat al doen voor de quarantaineduur. Die kan worden verkort indien men met een zelftest werkt. We moeten dat echter op een goede manier doen en mogen de mensen geen vals gevoel van veiligheid geven. Ik zeg dus niet dat ze niet mogen worden ingezet. Ik zeg wel dat men erover moet nadenken op welke manier men ze gebruikt.

De betaalbaarheid is een belangrijk element. De kostprijs van die zelftesten is al enorm gezakt ten opzichte van een aantal maanden geleden. Die bedraagt 3 tot 5 euro. Voor mensen die een verhoogde tegemoetkoming hebben, zijn die zelftesten ter beschikking voor 1 euro. Ik denk dus dat er al belangrijke stappen zijn gezet om ze toegankelijk te maken, niet alleen financieel, maar ook als het erover gaat waar en op welke manier men ze kan kopen. Vooraleer daar verdere stappen in te zetten en dat verder te includeren in onze bredere teststrategie, zou ik echter willen wachten op het advies van de RAG.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, bedankt. Uiteraard staan de zelftesten niet alleen. Ze zijn een onderdeel van heel het instrumentarium tegen de pandemie. Er zijn veel zaken die moeten gebeuren: het versterken van het contactonderzoek, het versterken van het testen van symptomatische gevallen, het versterken van de eerste lijn, van de zorg. Ook moet er bijvoorbeeld voor worden gezorgd dat mensen die in quarantaine gaan, geen loonverlies lijden. Dat zijn allemaal belangrijke dijken tegen het coronavirus. Zelftesten worden vandaag echter wel door u en door heel veel andere ministers aangemoedigd, terecht. Ik denk dat u er toch niet omheen kunt dat de prijs een drempel blijft. Ik ken mensen die vandaag in Nederland gaan zoeken naar de meest goedkope testen. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat mensen online moeten zoeken hoe ze daar op de goedkoopste manier aan kunnen geraken. Als je dan ziet dat men in een land als het Verenigd Koninkrijk die testen gratis aan de bevolking gaat aanbieden, dat men die thuis opgestuurd krijgt als men die nodig heeft, dan denk ik: dat is wat wij nodig hebben om ervoor te zorgen dat we dat echt kunnen veralgemenen.

Natuurlijk heb je geen honderd procent zekerheid, maar zonder zelftest heb je dat natuurlijk nog veel minder. Mijn vraag is dus heel concreet. U hebt daar nog niet op geantwoord. Wat vindt u van het voorstel om de zelftesten gratis te maken voor de burger? Wilt u dat morgen mee bespreken?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, u verwijst er terecht naar dat sinds 8 april van dit jaar mensen met een verhoogde tegemoetkoming, de meest kwetsbaren, vier sneltesten per persoon om de veertien dagen kunnen afhalen, en dat voor 1 euro. Ik hoor van lokale apothekers dat die maatregel nog niet goed is ingeburgerd en dat die bekendmaking breder zou kunnen worden gedaan.

Minister, laat ons er werk van maken om dit meer kenbaar te maken, zodat mensen met een beperkt inkomen daar effectief van kunnen gebruikmaken.

Minister, op welke manier kunnen we vanuit het agentschap Zorg en Gezondheid meer bekendheid geven aan dit systeem?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik ben het met u eens, in die zin dat ik denk dat zelftesten inderdaad een extra – met de nadruk op extra – dam zijn in de strijd tegen corona. In het verleden – eind 2020 – heeft de Vlaamse Regering al eens 1,1 miljoen zelftesten aangekocht, voor scholen, zorginstellingen en bedrijven. Het is niet helemaal duidelijk wat daar toen mee is gebeurd. Minister, is het de bedoeling om dat opnieuw te doen, aanvullend, voor in onze scholen, onze kinderdagverblijven, eventueel ook in de zorginstellingen? En worden daar op dit moment dan draaiboeken voor ontwikkeld: wie moet er worden getest, hoe vaak moeten zij worden getest? Heel veel mensen in de scholen, in de crèches, in de zorginstellingen zitten op dat antwoord te wachten.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dat zelftesten een belangrijk element zijn, staat volgens mij echt buiten kijf. Er is een oproep gedaan voor de eindejaarsperiode: eerst een testje, dan een feestje. Ik vind het heel goed dat men mensen aanspoort om toch een test te doen alvorens men aan de tafel aanschuift.

Wat betreft de betaalbaarheid klopt het dat mensen met een verhoogde tegemoetkoming slechts 1 euro moeten betalen. Maar ik treed de collega bij: dat is nog onvoldoende gekend bij de mensen. Ik wil ertoe oproepen om enerzijds het gebruik ervan breder bekend te maken, maar anderzijds ook te wijzen op het correct gebruik ervan. Want professor Goossens heeft nog maar recent aangetoond dat bij hem plots iedereen positief was getest met de zelftest, gewoon omdat die bij een verkeerde temperatuur werd afgenomen. Dat is toch ook een zeer belangrijk element om mee te nemen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, onze fractie sluit zich heel uitdrukkelijk aan om dat inderdaad op korte termijn te beslissen, om niet te veel adviezen af te wachten, maar daar morgen op het Overlegcomité werk van te maken.

Het gaat inderdaad om slechts één plak uit de plakken kaas waar we altijd over spreken, en we moeten die niet groter maken, maar ook niet kleiner dan het is. Ik zie alle experts op Twitter en op andere plaatsen aanraden om daarmee aan de slag gaan. Dan moeten wij hier niet zeggen: 'Wees vooral voorzichtig.' Uiteraard moeten we een mondkapje dragen, afstand houden enzovoort. Maar die plak kaas is ook een absolute meerwaarde en sluit uit dat we misschien andere, meer ingrijpende maatregelen moeten nemen op middellange termijn.

En een andere van die maatregelen, minister, zijn de FFP2-maskers. Ik heb u dat vorige week gevraagd. Experts geven steeds meer aan dat dit het moment is om over te schakelen op dat type masker. Bent u van plan om daar een versnelling in te voeren? Wilt u daarmee aan de slag gaan?

Wat ons betreft moeten de zelftests absoluut gratis zijn. Minister, de prijs is vandaag nog altijd hoger dan een brood. Voor heel wat mensen is het dus onhoudbaar om die meerdere malen in te schakelen. Wij pleiten absoluut, samen met de collega's, voor gratis zelftests.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): In de wereld van sommigen is gratis natuurlijk het ideaal. Maar gratis bestaat niet, ik denk dat we het daarover ondertussen eens zijn.

Minister, u hebt gelijk: we moeten opletten dat we met die zelftest geen vals gevoel van veiligheid creëren.

Collega's, niet zozeer de betaalbaarheid vormt een probleem – de minister heeft het zelf gezegd: er worden extra steunmaatregelen gegeven aan mensen die het echt nodig hebben – maar wel de betrouwbaarheid. Die betrouwbaarheid lijkt mij een nog groter probleem. Maar ik verwijs ook naar de beschikbaarheid. We moeten streven naar een bredere beschikbaarheid van de sneltest. Want als ik me niet vergis, wordt die enkel op een paar plaatsen aangeboden.

Wat een risico inhoudt, is de verantwoordelijkheidszin van de mensen. Ik ken mensen – en ongetwijfeld kent iedereen wel zulke mensen – die niet in quarantaine willen gaan, al was het maar om geen loonverlies te lijden of om de feesten te kunnen doorkomen. Mensen die positief testen en geen symptomen hebben, zullen mijns inziens geen PCR-test laten afnemen en zullen andere mensen kunnen besmetten.

We moeten de bevolking er dus op een of andere manier bewust van maken dat ze absoluut, bij de minste symptomen, een zelftest en later een PCR-test moeten laten afnemen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik heb een heel concrete vraag voor u over de sneltest. Dat is natuurlijk een zelftest die door een erkende zorgverlener wordt afgenomen, zoals de apotheker. We hebben daar heel veel gebruik van gemaakt, zeker de voorbije maand, toen men de testcapaciteit niet meer kon volgen. Minister, zult u ervoor zorgen dat wie een zelftest heeft afgenomen en daarvoor een positief resultaat heeft gelogd, ook een beroep zal kunnen doen op een herstelcertificaat? Dat is vandaag een lacune in onze teststrategie. En wanneer de voorspellingen over omikron uitkomen, dan zouden we weleens alle testcapaciteit waarover we beschikken moeten kunnen benutten.

Vandaag krijgt men geen herstelcertificaat wanneer men een dergelijke test heeft afgelegd. Dat is gebaseerd op een Europese verordening, maar wij kunnen daar zelf natuurlijk wel binnenlandse gevolgen aan koppelen die anders zijn dan de Europese. Nederland bijvoorbeeld doet dat. Wanneer men daar een zelftest heeft afgenomen die positief is, dan krijgt men een jaar lang een herstelcertificaat.

Minister, zult u dit zo snel mogelijk met uw collega's oplossen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, 'eerst een testje, dan een feestje': dat lijkt me een belangrijk adagium voor de komende dagen wanneer we kerst we vieren, hopelijk met niet te veel mensen samen maar wel met wie u dierbaar is, die u koestert, bij wie u geborgenheid vindt. Dat staat echter de andere zaken niet in de weg, en dat wil ik hier toch even duidelijk zeggen, zeker nu de omikronvariant in opmars is.

De boodschap voor de komende dagen en weken blijft dan ook om enige voorzichtigheid aan de dag te leggen. En daarom is mijn antwoord: enerzijds en anderzijds. Enerzijds kan het daar inderdaad ook toe bijdragen, we hebben het er daarnet over gehad. Maar anderzijds moeten we ook geen vals gevoel van veiligheid creëren.

Collega Vaneekhout, u zegt dat alle experten het erover eens zijn, maar uit het rapport van het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec) en de KU Leuven dat ik vandaag heb gelezen, blijkt dat een hoge virale lading uitgedaemde lucht de eerste twee dagen na besmetting niet door de zelftesten wordt opgepikt. Het is belangrijk om daar rekening mee te houden en ons te beroepen op de adviezen die we zullen krijgen van de Risk Assessment Group om te weten hoe we die op een duurzame manier in onze teststrategie moeten onderbrengen.

Collega Goeman, wat de voorzieningen – onderwijs enzovoort – betreft, ging het niet over zelftesten maar over sneltesten. Die zijn nog altijd beschikbaar en worden nog altijd geleverd aan voorzieningen. De voorbije periode is de vraag naar zelftesten opnieuw toegenomen, onder andere voor de bezoekregeling in woonzorgcentra en andere. Op zich is dat een goede zaak. Het gaat over een instrument dat we ter beschikking hebben gesteld en dat nog altijd ter beschikking is.

Collega Parys, het herstelcertificaat kunnen wij niet regelen, dat is Europese regelgeving die in België wordt toegepast. Het CST geldt ook enkel voor België en niet voor het buitenland en reizen. Wat dat betreft, moeten we ons ook daar houden aan de Europese afspraken en kunnen we dat in eigen land niet zomaar aanpassen, heb ik begrepen.

Wat de betaalbaarheid betreft – en ik ben het op dat vlak eens met mevrouw Saeys en mevrouw De Rudder – heb ik daarstraks al gezegd dat er een regeling is voor verhoogde tegemoetkoming van 1 euro. Dat is niet de drempel, maar de bekendmaking daarvan is natuurlijk wel een issue. Het feit dat de vraag wordt gesteld en dat we dit nog eens opnieuw onder de aandacht kunnen brengen, geeft ons ook de gelegenheid om dat opnieuw bekend te maken.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil in elk geval de mensen van Groen bedanken voor hun steun aan het voorstel voor die gratis testen. Minister, ik snap uw terughoudendheid niet goed. Natuurlijk is het geen zaligmakende oplossing. Natuurlijk gaat dit samen met contacttracing, met ventilatie, met het versterken van de zorg – uiteraard. Maar waarom zo dralen, waarom zo tijd nemen, waarom zo twifelen om hier nu ook volop op in te zetten om die golf plat te krijgen? Als het gaat over het invoeren van een CST – dat is ook niet zaligmakend, dat is ook maar een deel van de oplossing – dan is er geen probleem, dan gaat u er volle bak voor. Als het gaat over het verplichten van vaccins, dan gaat u er ook volle bak voor. Maar als het gaat over zorgen dat mensen zich niet op kosten moeten jagen om zichzelf te testen, om zichzelf en hun omgeving te beschermen, om mensen een extra wapen te geven om hun naasten te beschermen, dan geeft u niet thuis. Ik vind dat bijzonder jammer en ik hoop echt dat er morgen op het Overlegcomité toch wordt beslist om die zelftesten gratis te maken. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de continuïteit van de dienstverlening bij De Lijn

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de procedure van de vakbonden tegen de continuïteit van de dienstverlening bij De Lijn

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, 'een aanval op het stakingsrecht', zo noemen de drie vakbonden – de christelijke, de liberale en de socialistische vakbond – de

continuïteit van de dienstverlening, een regeling bij De Lijn die we hier in dit parlement in mei hebben goedgekeurd. Zoals u weet, kon die na veel 'dit en dat' voorgesteld worden. Die regeling is eigenlijk een kopie van de regeling die bestaat bij de NMBS. De federale spoorwegen doen dit al langer. Als je een staking wilt organiseren, dan kondig je dat 8 dagen op voorhand aan. 72 uur op voorhand wordt aan de medewerkers gevraagd of ze zullen werken of staken, zodat De Lijn – in dit geval – of de NMBS – federaal – een aangepaste dienstverlening kan organiseren en die ook tijdig kan communiceren aan de reiziger.

Dat systeem werkt goed. Op 6 december was er een stakingsactie bij De Lijn. Dat systeem werkte perfect. Perfect zou natuurlijk zijn dat er niet gestaakt werd. Maar de organisatie van de dienstverlening kon wel gegarandeerd worden en kon duidelijk worden gecommuniceerd. Er waren weinig problemen. En toch trekken die drie vakorganisaties nu naar het Grondwettelijk Hof om een vernietiging te vragen van die regeling inzake de continuïteit van de dienstverlening. Ik vind dat persoonlijk onbegrijpelijk. Als het gaat over een evenwichtige regeling, dan is dit er wel een voorbeeld bij uitstek van. Als je wilt werken, kun je dat. Als je niet wilt werken, als je wilt staken, dan kan dat evenzeer. Dat dit een aanval op het stakingsrecht zou zijn, is dus wel heel fel overtrokken.

Minister, ik heb dus een vraag aan u. Hoe zult u er als bevoegd minister voor zorgen dat de continuïteit van de dienstverlening gegarandeerd kan blijven, ook al stappen de vakorganisaties nu naar het Grondwettelijk Hof en vragen zij een vernietiging van die regeling voor de continuïteit van de dienstverlening?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik wil beginnen met een oproep: de poot stijf houden! Niet versagen! We hebben uiteindelijk deze regeling ingevoerd omdat ontelbare mensen vruchteloos op hun bus hebben gewacht, die nooit kwam, omdat ontelbare schoolkinderen in de kou op hun bus hebben gewacht, die nooit kwam. Wat dat betreft, kiezen wij hier dus duidelijk de kant van de reiziger. Een overheid is dienstverlener of zal dat niet zijn, minister. Ik had dus graag uw visie gekend met betrekking tot de stappen die de drie bonden zetten in de richting van het Grondwettelijk Hof.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's. Ik wil in de eerste plaats natuurlijk heel duidelijk stellen dat ik het betreurt dat de drie vakorganisaties bij De Lijn naar het Grondwettelijk Hof gestapt zijn om de continuïteit van de dienstverlening, die we hier in mei van dit jaar via een decretaal initiatief hebben ingevoerd, aan te vechten. Waarom betreurt ik dat? In de eerste plaats omdat de drie vakorganisaties alle kansen gekregen hebben om zelf iets uit te werken. Want wat is er gebeurd? Ik neem jullie even mee terug in de tijd. Op 6 januari 2020 heb ik aan vervoersmaatschappij De Lijn gevraagd om een sociaal overleg op te starten om zelf een regeling uit te werken voor de continuïteit van de dienstverlening ten behoeve van de reiziger die bij stakingen telkenmale in de kou staat.

Nu, we hadden in 2020 de lockdown, we hadden ook de sociale verkiezingen, de vernieuwing van de raad van bestuur van De Lijn. Daarom heb ik die termijn van zes maanden die ze in principe kregen om iets uit te werken, nooit als een absolute vervaltijd beschouwd. Het bleef echter maar duren en dus zijn we finaal zelf met een voorstel gekomen. Ik heb dat ook voorgelegd aan de drie vakorganisaties. Ik heb de drie vakorganisaties op 17 december bij mij gehad om het voorstel te verduidelijken. Zij hebben dan gevraagd om nog wat meer uitstel om zelf met een voorstel te komen. Ik heb toen gezegd dat wij wel verder zouden gaan met ons voorstel, maar dat er sowieso nog maanden tijd waren om

iets te ondernemen, omdat ons voorstel nog een hele decretale weg af te leggen had. Die maanden verstreken andermaal; er kwam geen tegenvoorstel. Dan is het decreet inzake de continuïteit van de dienstverlening goedgekeurd in het parlement en voorafgaandelijk kregen we dan de mededeling van de vakorganisaties dat ze niet akkoord waren met de regeling, maar er kwam andermaal geen tegenvoorstel. Ik denk dat iedereen hier in het parlement volop overtuigd is dat de reiziger bij De Lijn in geval van stakingen, en eigenlijk altijd, centraal moet staan. Daarom is de continuïteit van de dienstverlening uitgerold, zonder dat er ook maar een tegenvoorstel is gekomen van de drie vakorganisaties.

Nu, we leven in een rechtstaat en het staat de vakorganisaties vrij om naar het Grondwettelijk Hof te stappen. Dat hebben ze ook gedaan. Ik kan vandaag alleen maar zeggen dat ik dat betreur, maar, mijnheer Maertens, zoals u al terecht hebt gezegd, is de regeling soortgelijk aan de regeling bij de NMBS. Bij de NMBS is gebleken dat die regeling de toetsing van het Grondwettelijk Hof heeft doorstaan, dus ik heb er wel vertrouwen in dat dat ook hier gaat gebeuren.

Het allerbelangrijkste is dat we niet aan het stakingsrecht raken als dusdanig – men kan en mag blijven staken, als men dat wil –, maar dat wij er via de continuïteit van de dienstverlening wel voor zorgen dat de reiziger niet in de kou blijft staan, dat de reiziger minstens 24 uur op voorhand weet of zijn bus of tram gaat komen dan wel of hij eventueel een alternatief moet zoeken. Dat is het belangrijkste: de reiziger centraal stellen zonder afbreuk te doen aan het stakingsrecht.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Dank u, minister, voor de steun. Ik ga ervan uit dat wij alle vertrouwen mogen hebben in het hof en dat dit de juridische toets zal doorstaan. U zegt dat uw voorstel dateert van 5 januari 2020. Het regeerakkoord was heel duidelijk dat de sociale partners dan zes maanden tijd zouden krijgen om zelf met een evenwichtig voorstel te komen. Dat is jammer genoeg niet gebeurd, en niet alleen in dit dossier trouwens bij De Lijn. Je rekent erop dat er een goede afspraak komt, maar dat is jammer genoeg niet gebeurd. Ik denk dat daar maar één iemand de dupe van is, de reiziger. Ik vind eigenlijk dat de vakorganisaties zich vandaag op de rand van de irrelevantie plaatsen door tegen een regeling die al bestaat bij de NMBS, te gaan procederen. Ik vind het jammer, maar ze zal wellicht de toets van het Grondwettelijk Hof doorstaan. Ik dank u voor uw steun en ik hoop van harte dat we de continuïteit van de dienstverlening kunnen aanhouden.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Werknemers hebben een grondwettelijk recht om te staken, ze hebben ook het recht om te werken, minister. Dat weze duidelijk. Wat de vakbonden hier doen, is eigenlijk kiezen tegen de reiziger. Nochtans heeft De Lijn maar één opdracht: ervoor zorgen dat de reiziger van punt A naar punt B wordt vervoerd.

Twee – en die geschiedenis kan niet genoeg worden herhaald –, de vakbonden hebben hier alle kansen gekregen, meer dan een jaar lang, om een eigen voorstel uit te werken, zoals hun collega's dat hebben gedaan bij de NMBS. We hebben dat zelfs over die heikele syndicale verkiezingen getild, om het net buiten die sfeer van polarisatie en opbod te plaatsen. Maar blijkbaar was er bij de vakbonden de stille hoop dat het kindje doodgeboren zou zijn en dat die continuïteit van de dienstverlening er niet zou komen.

Ondertussen is het systeem van kracht en werpt het ook vruchten af. Reizigers zijn u daar dankbaar voor. Ziet u trouwens in het huidige systeem, zoals het momenteel bestaat, mogelijke verbeterpunten, minister?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, nu de vakbonden het decreet rond de gegarandeerde dienstverlening aanvechten bij het Grondwettelijk Hof, is het toch wel duidelijk dat er een serieuze haai in de boter zit tussen u en de vakbonden. En herinner u: dit is eigenlijk waar onze fractie u enkele maanden geleden al voor heeft gewaarschuwd. Toen dit decreet in de commissie werd behandeld, hebben wij u gevraagd of u garanties had vanwege de vakbonden dat ze dit decreet zouden toepassen. Dat antwoord is nu bevestigd. Het antwoord was toen neen. Die garantie was er niet. En die hebt u nu dus nog niet.

Voor alle duidelijkheid, onze fractie is voorstander van het stakingsrecht, maar evengoed zijn we van mening dat reizigers niet de dupe mogen worden van die stakingen. Zowel de MORA als wijzelf hebben u gewezen op het belang van de dialoog met de vakbonden. En neen, geen dialoog in het belang van die vakbonden zelf, maar een dialoog in het belang van de reizigers.

Ik had dan ook graag geweten wat u zult doen indien ook de vakbonden de poot stijf zullen houden en hoe u er dan voor zult zorgen dat de reiziger niet andermaal de dupe wordt van dit partijtje armworstelen tussen u en de vakbonden.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u weet dat wij met de Groenfractie absoluut voorstander zijn van kwaliteitsvol openbaar vervoer, niet alleen op stakingsdagen, maar vooral ook op al die andere dagen, die gelukkig nog bijna alle dagen van het jaar zijn.

Ik moet zeggen dat ik hier toch wat verbaasd ben over de verbazing bij de collega's. We hebben er inderdaad op gewezen, toen we dit decreet hebben voorbereid, dat er te weinig overleg was geweest en dat er inhoudelijke haken en ogen zaten aan dit decreet. En vandaag betreuren de collega's dat organisaties van hun recht gebruikmaken om naar het Grondwettelijk Hof te stappen. Voorlopig is er trouwens niets aan de hand. We zullen zien wat het Grondwettelijk Hof zegt.

Ik heb een aantal vragen, en ik wil die voor de gelegenheid eens niet stellen aan de minister, want dat heb ik al zo vaak gedaan, maar aan de collega's die daar zo verontwaardigd vooraan staan. De Lijn heeft nog geen beheersovereenkomst. Investerings in groene bussen blijven uit. De hervorming van de basisbereikbaarheid: tot 2023 of misschien 2024 of na de verkiezingen. Komaan, collega's. Kunnen we alstublieft, als we over de kwaliteit van het openbaar vervoer spreken, niet praten over een hypothetische discussie voor het Grondwettelijk Hof, maar over het feit dat deze regering haar werk voor De Lijn niet doet?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, collega's, ook voor ons staat het buiten kijf dat het stakingsrecht enorm belangrijk is en dat er geen enkel initiatief mag worden genomen om dat uit te hollen. Daar mag niet aan getornd worden. Maar tegelijk is het even belangrijk dat er kwaliteitsvolle dienstverlening kan worden gewaarborgd en dat reizigers niet in de kou blijven staan. Het zijn net die twee die hand in hand zijn gegaan in de decretale regeling. Dat hadden we ook voor ogen. En dat blijkt ook uit het nieuwe decretale werk op dat vlak.

Maar u zult het eveneens met mij eens zijn, minister, dat we er altijd alles aan moeten doen om stakingen te vermijden in bedrijven en organisaties. En u, als

goede bruggenbouwer, zult dat ook altijd ter harte nemen. Daar twijfel ik niet aan.

Is er naar aanleiding van de procedure die is ingespannen bij het Grondwettelijk Hof, een initiatief genomen van uwentwege om de dialoog te blijven aangaan?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Keulen, toen ik u daarnet hoorde fulmineren over de ontelbare reizigers en kinderen die op een bus staan te wachten die niet komt, dacht ik dat u het regeringsbeleid van de afgelopen tien jaar aan het fileren was. Maar dan bleek dat het u natuurlijk ging om die ene dag waarop de reiziger wel centraal moet staan voor deze regering, namelijk wanneer er een staking is. Alle andere dagen van het jaar maakt het u niet uit. Dan kunnen we bushaltes schrappen zoveel we willen. Dan kunnen er kinderen uren op de bus zitten, zolang als we willen. Dan maakt het niet uit.

En u weet heel goed dat de beste verdedigers van een sterk openbaar vervoer en de sterkste weerstanders van die jarenlange besparingen die jullie bij De Lijn doorvoeren, de vakbonden zijn. Het verbaast mij dus niet dat jullie hier fulmineren tegen de vakbonden, die een beroep doen op de rechten die ze hebben. Maar laat ons inderdaad een beetje serieus zijn. Laat ons investeren in De Lijn en zorgen dat de dienstverlening elke dag op peil is. En dan, beste collega's, kan ik u garanderen dat er helemaal geen aanleiding zal zijn om te moeten staken en dat we echt een openbaar vervoer hebben dat de reiziger niet in de kou laat staan.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, vakbonden klagen inderdaad de continuïteit van de dienstverlening aan bij het Grondwettelijk Hof. De lopende procedure moet alle kansen krijgen. Als daaruit zou blijken dat hiermee het stakingsrecht wordt geschonden of dat het niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering behoort, dan is dat problematisch en moet die maatregel worden geschrapt.

Maar laat dat niet de aandacht afleiden van de werkelijke problemen bij De Lijn: de vele technische problemen, de erbarmelijke staat van het voertuigenpark, de terugkerende personeelstekorten en ga zo maar door. Dat zijn problemen die veroorzaakt zijn door de continue besparingen bij De Lijn door deze en de vorige regering. U reageerde in de media tijdens de stakingen en zei dat de reizigers keer op keer in de kou bleven staan. Maar het zijn niet de werknemers die de reizigers in de steek laten, het is deze regering die consequent weigert om werk te maken van kwaliteitsvol openbaar vervoer. We zijn nog steeds onzeker over wanneer de basisbereikbaarheid wordt ingevoerd, het zero-emissierijden in alle stadskernen in 2025 is onhaalbaar en er zijn geen middelen voor de vergroening van de vloot. Onze vraag is dan ook wat u gaat doen om deze problemen op te lossen en om ervoor te zorgen dat er altijd kwaliteitsvolle dienstverlening van De Lijn is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen en bedenkingen en zeker ook voor de positieve noot rondom het verhaal van de continuïteit van de dienstverlening.

Ik wil jullie toch opnieuw meenemen naar het verleden, naar het jaar 2019, toen we meer dan dertig stakingsdagen hadden en waarbij telkens opnieuw mensen aan bushaltes en tramhaltes stonden te wachten in de onwetendheid of de bus of

de tram zou komen of niet. Herinner u ook het beeld van die leerling die zelfs liever met haar paard naar school ging dan met het openbaar vervoer omdat er weeral een staking was. Men kan zich dan de vraag stellen... (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Men kan zich dan de vraag stellen: moeten we daar een oplossing voor zoeken? En ja, we hebben een oplossing gezocht. Heb ik daaromtrent zitten armworstelen met de vakorganisaties? Neen. Als voogdijminister ben ik geen lid van het sociaal overleg maar ik heb wel de raad van bestuur van De Lijn gevraagd of zij het sociaal overleg wil opstarten om een regeling rond de continuïteit van de dienstverlening in het belang van de reiziger uit te rollen. We hebben daar maanden overheen laten gaan. Ik heb twee keer een constructief gesprek gehad met de vakorganisaties maar finaal is er geen voorstel van hun kant gekomen waar zij zich achter konden scharen. Als ze geen voorstel doen, dan kunnen we niet anders dan doen wat we moeten doen, met name zelf een regeling uitwerken, die voorleggen en die hier laten goedkeuren. Dat is ook gebeurd.

Meer nog, de continuïteit van de dienstverlening is bij de laatste twee stakingen met succes toegepast. De eerste keer was in september. Toen zijn er een paar schoonheidsfoutjes geweest. Dat geef ik toe. Er liep nog iets fout in de communicatie. Maar de tweede keer, bij de laatste staking van begin december, is het eigenlijk vlekkeloos verlopen. Ongeveer 40 procent van de werknemers heeft toen gestaakt. 60 procent van de werknemers was bereid om te werken. Met die werkwilligen heeft De Lijn een heel plan kunnen opzetten om te zorgen dat zoveel mogelijk mensen gebruik konden maken van het openbaar vervoer. Dit is waar we naartoe willen: zorgen dat mensen op het werk of op school kunnen geraken.

Er zijn nog een aantal verbeterpunten, zoals de heer Keulen heeft gezegd. Vandaag gebeurt de input wat betreft de routeplanner, de app en dergelijke nog manueel. Men is er volop mee bezig om dat allemaal geautomatiseerd te laten verlopen. Men zegt me bij De Lijn dat dat waarschijnlijk in februari allemaal automatisch kan verlopen zodat de reiziger heel snel en heel accuraat de juiste info heeft over welke tram of bus effectief zal rijden.

Men kan hier dan wel zeggen dat de stakingen normaal zijn want dit is niet goed en dat is niet goed. Herinner u, collega's, dat De Lijn een enorme transformatie heeft ondergaan. We hebben ook het hele verhaal van de benchmark gehad. Er moeten nog een aantal verbeterpunten uitgerold worden.

We zijn op dit ogenblik de laatste hand aan het leggen aan het openbare dienstcontract. Dat doen we in alle goede vriendschap en alle goede verbondenheid. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat goed komt. Voortdurend zeggen dat stakingen te maken zouden hebben met besparingen ... Ik blijf herhalen dat we nu meer dan ooit investeren. Dit jaar zijn er voor 260 miljoen euro investeringen. Ook de vergroening van de bussen bij De Lijn loopt. U weet dat wij recent zestig elektrische bussen hebben besteld en dat er in de toekomst nog een heel aantal zullen worden besteld. Stop dus met telkens het verhaal van de stakingen te laten samenvallen met wat er reilt en zeilt binnen de organisatie van De Lijn. De laatste staking was tout court een nationale staking. Dat had niets met wat dan ook binnen de organisatie van De Lijn te maken. Stop dus met telkens te zeggen dat men staakt omdat er geen goede werking is binnen De Lijn.

De continuïteit van de dienstverlening is er gekomen om een aangepast vervoerssysteem te hebben bij de stakingen, in het belang van de reiziger, die we niet in de kou willen laten staan. We doen geen afbreuk aan het stakingsrecht als dusdanig. Wie wil staken, kan staken. En wie wil werken bij een staking, moet

ook kunnen werken. Daarvoor hebben we nu een sluitend systeem. Ik hoop uiteraard, in volle vertrouwen, dat heel dat systeem overeind blijft en dat de reiziger ook in de toekomst centraal blijft staan bij eenieder die zich bezighoudt met vervoersmaatschappij De Lijn.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, bepaalde collega's doen hier al een voorafname op het begrotingsdebat van morgen. Ze denken misschien dat het niet laat genoeg wordt vanavond. Dat zullen we morgen dan nog wel horen.

Waar het hier over gaat, collega's, is de aanval op het stakingsrecht, die volgens de drie vakorganisaties is ingezet met de continuïteit van de dienstverlening. Ik zeg u nogmaals: niets is minder waar. Dit is een bijzonder evenwichtig systeem. Het stakingsrecht moet volgens mij zeker worden gehandhaafd, maar het stopt op het moment dat men anderen verbiedt om hun job te doen, dat men anderen verbiedt om naar hun werk te gaan met het openbaar vervoer, zoals ze het gewoon zijn. Daar biedt de regeling die vandaag bestaat een passend antwoord op, in evenwicht voor iedereen. Ik hoop van harte dat het systeem overeind blijft en dat u, minister, het been stijf houdt. Plooiën is niet aan ons besteed, zou ik zeggen. Laat het systeem alstublieft gelden. Mocht er juridisch een kink in de kabel komen, dan moeten we dat oplossen. Maar het systeem op zich, het principe van de continuïteit van de dienstverlening, moet absoluut overeind blijven.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's en goede collega's van de linkerkant, van de oppositie, gestaakt wordt er bij De Lijn. Waar niet wordt gestaakt, is bij de partners, bij de onderaannemers. Daar is de klant koning. Dat zijn privébedrijven. Zij kiezen voluit voor de reiziger. De cijfers bewijzen dat. Zo zwart-wit is inderdaad de vergelijking.

Minister, u moet de poot inderdaad stijfhouden. U hebt de reizigers op uw hand. Ik kies hier voor de reizigers. Dat is de raison d'être van De Lijn. U hebt ook de publieke opinie op uw hand, want iedereen vond dat er dringend iets moest gebeuren aan die inderdaad wilde stakingen. Diezelfde bonden hebben ook geprocedeerd tegen de continuïteit van de dienstverlening bij het spoor. Ook daar hebben ze bij hetzelfde Grondwettelijk Hof bot gevangen, ongelijk gekregen. Dat is een geruststelling. Dat geeft hoop.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Leo Pieters aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het recht op een publiek laadpunt voor elektrische wagens binnen 250 meter van de woning

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, de laadpalen zijn onder uw bevoegdheid terechtgekomen. Ik heb onlangs een vraag gesteld aan de minister van Energie en Ruimtelijke Ordening. Misschien is dat onderdeel geweest van hoe dat in de krant vermeld staat, over de onmogelijke koehandel die binnen uw meerderheid gaande is.

U hebt via het systeem 'paal volgt wagen' de straal van de laadpaal tot aan de woning verlaagd van 500 tot 200 meter.

Ondanks uw conceptnota, ondanks dat u brieven hebt gestuurd naar de lokale besturen, hebt u dat nu toch verminderd. Als u ervan uitgaat dat er in 2025

35.000 laadpalen zouden moeten staan – ondanks het feit dat er in de concept-nota staat dat er waarschijnlijk via de forse versnelling die aan de gang is voor de elektrische wagens, er 90.000 laadpalen zouden moeten zijn in 2025 – , wat zou dat dan in 2030 moeten zijn, want dan ging u oorspronkelijk uit van 100.000 laadpalen? We moeten erover waken dat mensen in de bebouwde kom, in rijhuizen zonder garage of oprit, toch de mogelijkheid hebben en dat we hen de kans geven om zo'n wagen aan te schaffen. We zien ook dat door lokale besturen een retributie wordt gevraagd voor het niet-hebben van een parkeerplaats. Hoe gaat u daarmee om?

Voor de snelwegen hebt u aangegeven dat er elke 25 kilometer een laadvoorziening moet zijn. Hoe zult u daar met de betonstop, met de ontharding mee aan het werk gaan?

Minister, kunt u deze punten en uw beweegredenen toelichten? Welke impact heeft dit op de uitrol van de laadinfrastructuur?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u, mijnheer Pieters, om onze laadinfrastructuur en onze doelstellingen in de picture te brengen. Het is natuurlijk van essentieel belang dat zoveel mogelijk mensen zich op duurzame wijze verplaatsen, en elektrisch rijden in plaats van op een fossiele verbrandingsmotor is daar natuurlijk een belangrijk onderdeel van.

We weten dat 80 procent van de elektrische rijders ofwel thuis, ofwel op het werk oplaadt. Ook daar faciliteren we sowieso de elektrische rijders in. Maar we weten dat er nog altijd een vertrouwen moet zijn. Stel dat men onderweg ziet dat het bereik plots te klein wordt, dan moet men te allen tijde kunnen opladen. Daarom hebben we een heel systeem uitgerold via ons 'Clean Power for Transport'-rapport dat we eind 2020 op tafel hebben gelegd en dat we nu volop aan het uitrollen zijn.

Wat betekent Clean Power voor Transport? Dat betekent dat we volop faciliteren op het publieke domein. Op het publieke domein willen we, zoals u terecht zegt, op onze drukke gewestwegen om de 25 kilometer laadinfrastructuur hebben. We hebben daar vandaag overal tankstations voor fossiele brandstoffen. Wel, we willen daar straks sowieso ook alle elektrische rijders hun batterij laten opladen. Dat is één systeem.

We willen daarnaast ook volop inzetten op laadinfrastructuur aan zoveel mogelijk bedrijven, winkelcentra, kortom semipublieke plaatsen die minstens tien uur per dag toegankelijk zijn voor eenieder. Dat geeft bijkomend vertrouwen aan de elektrische rijder. Daar zetten we dan ook ten volle op in en daarover hebben we een succesvolle call in de markt gezet.

Recent hebben we ons 'paal volgt wagen'-systeem uitgerold, waarbij we aan lokale besturen en iedereen die elektrisch rijdt de mogelijkheid geven om de aanvraag te kunnen indienen om binnen een straal van 250 meter laadpaalinfrastuctuur op het publieke domein te kunnen krijgen, zodat men te allen tijde – als men niet in de mogelijkheid is om thuis op te laden, geen oprit heeft of in een groepswooningbouw woont of dergelijke – de wagen kan opladen binnen die straal. Dat is de afstand die ook in Nederland wordt gehanteerd. Het is de meest gebruikelijke en comfortabele afstand om de wagen op te laden.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): U hebt het over meerdere laadstations. U weet ook dat meerdere mensen meerdere auto's hebben. We hebben ook al via de

media kunnen vernemen dat als je drie of vier auto's hebt, het laadvermogen thuis kritiek wordt. Mensen met een eigen laadinstallatie zullen dus toch moeten uitwijken naar publieke laadpalen.

Het principe van 'paal volgt wagen' gaat om publieke infrastructuur. Hoe zult u kunnen verzekeren dat mensen die geen gebruik kunnen maken van een thuislaadstation daar gegarandeerd gebruik van kunnen maken? U riskeert natuurlijk ook, bijvoorbeeld binnen de bebouwde kom, dat als mensen weten dat dit er binnen 250 meter is, er meer elektrische auto's naar die centra komen.

Ik dacht dat we juist probeerden, niet alleen vanwege de verbrandingsmotor, om zoveel mogelijk auto's weg te houden uit het centrum?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, collega's, ik denk dat er nu vooral moet gecommuniceerd worden dat die laadpalen er komen en waar ze komen, en dat ze ook goed zichtbaar moeten worden geplaatst. We hebben het 'point of no return' bereikt. De elektrificatie van ons wagenpark is een realiteit. Ik denk dat nu vooral alle mogelijke twijfels en onzekerheden door een gerichte communicatie moeten worden weggewerkt, minister.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, u past het 'paal volgt wagen'-systeem aan, en dat is op zich een positieve evolutie. Meer laadpalen, dat maakt het aantrekkelijker om een elektrische wagen te kopen, en dat zorgt voor minder vervuiling. Maar wij vragen ons af waar hier de prioriteiten van deze Vlaamse Regering liggen, en of ze juist liggen. Met de omslag van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid stapt deze regering af van het idee dat iedereen een bushalte moet hebben op 750 meter van zijn deur. Daardoor gaan duizenden bushaltes verdwijnen. Zeker in landelijke gebieden is dat een heel groot probleem. Men weet niet of men nog kan rekenen op het openbaar vervoer. Daarnaast is de busvloot van De Lijn hopeloos verouderd en rijden er nog steeds maar een handvol elektrische bussen rond. Daar is er geen geld om te vergroenen. Maar als weg vooruit, als oplossing voor onze klimaat- en mobiliteitsproblemen zorgt u er wel voor dat iedereen aanspraak kan maken op een publieke laadpaal op 250 meter van de deur. Dat is een maatregel die vooral in het voordeel is van een groep mensen die zich een elektrische wagen kunnen permitteren. Wij vragen ons af of u dat niet beter zou investeren in duurzaam openbaar vervoer, voor mensen die zich geen elektrische wagen kunnen permitteren.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik vind het wel een mooi beeld: die 750 meter waar men de Vlaming vroeger een bushalte beloofd had, terwijl we nu gaan naar 250 meter voor een laadpaal. Maar eerlijk gezegd denk ik dat het een beetje een oneerlijke tegenstelling is. Ik denk dat er nog heel veel werk is op het vlak van openbaar vervoer, maar dat we tegelijkertijd ook volop moeten inzetten op de elektrificatie. U slaat die weg in, en wij hebben altijd gezegd dat we u daarin steunen, en dat we absoluut vinden dat Vlaanderen daarin een koploper moet zijn. Maar ik heb daarover ook al vragen gesteld, ook vorige week in de commissie, want we staan voor een belangrijke transitie, en die mag niet alleen zijn dat we al onze wagens elektrisch gaan maken, en dat er voor de rest niets verandert. Er moet meer ingezet worden op deelmobiliteit.

Heel die hervorming, en de laadinfrastructuur die we nodig zullen hebben, heeft ook een impact op het openbaar domein. De bouwmeester heeft daarvan gezegd dat het een ongelooflijke kans is om meer publieke ruimte te creëren. Ik vraag

me af of er een intentie is dat uzelf, of de intendant die u hebt aangesteld voor de elektrificatie, gaat samenzitten met de bouwmeester om te bekijken hoe we die elektrificatie kunnen tot stand brengen binnen een ruimtelijke ordening die duurzaam is.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik wens daarbij aan te sluiten. We hebben ons terecht een heel ambitieus Vlaams klimaatplan aangemeten, waarin de elektrificatie van het wagenpark een wezenlijk onderdeel is. Om die ambitie waar te maken moeten we inderdaad een vrij grote capaciteit aan laadpalen uitrollen over heel Vlaanderen. U verwijst daarvoor terecht naar een soort van driesporen-beleid. Dat is voor een stuk vraaggestuurd. Het is ook datagestuurd: er zijn plaatsen waar extra laadpalen nodig zijn vanwege het feit dat ze druk bezocht worden. Ten slotte kunnen de lokale besturen ook nog op eigen initiatief laadpalen voorzien via een ruimtelijk laadpaalplan. De potentieelkaarten daarvoor zijn onderweg. De vraag is: gaan we ze nog krijgen voor het einde van het jaar, zodat we daarmee aan de slag kunnen?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Een laadpaalplan, allemaal goed en wel, 250 meter vind ik wel vrij krap. Dat zal wellicht niet overal haalbaar zijn. We zijn met heel wat steden en gemeenten bezig met de invulling en vernieuwing van de openbare ruimte. Daar komt dit nu ook bij. Ik hoop gewoon dat er voldoende overleg is. Hoe gaat u de gemeenten en steden verder ondersteunen bij de ontwikkeling van dat beleid?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Voorzitter, collega's, bedankt voor de bijkomende vragen en suggesties. Dat geeft me de kans om het nog meer te verduidelijken.

Voor alle zekerheid: de mobiliteit van de toekomst zal zeker multimodaal zijn. We moeten volop verduurzamen en dat betekent inzetten op openbaar, collectief vervoer maar ook op de combimobiliteit, de deelmobiliteit, deelfietsen en dergelijke. Het is een volledig verhaal, het is niet de keuze tussen de ene ten laste van de andere.

Mensen laden voor 80 procent thuis of op het werk. Niet iedereen kan thuis laden, daarom moeten we op publiek terrein voldoende laadinfrastructuur voorhanden hebben. We hebben de ambitie gelanceerd om tegen 2025 35.000 laadpaalequivalenten te voorzien en tegen 2030 minstens 100.000 laadpaal-equivalenten. Doen we dat als Vlaamse overheid alleen? Neen, we doen dat samen met onze lokale besturen. Daarvoor hebben we inderdaad heel recentelijk, niet langer dan vorige vrijdag, finaal het plan afgeklopt van het principe 'paal volgt wagen'. We zetten in op het vraaggestuurd model. Waar is er vraag naar extra laadpaalinfrastructuur? Tegelijk is het datagestuurd, en daarbij maken we gebruik van de potentieelkaarten die op dit ogenblik worden opgemaakt door de administraties, Fluvius en de lokale besturen. Aan de andere kant moet het strategisch en planmatig worden bepaald: de lokale besturen die het eigen grondgebied het beste kennen, zitten mee aan de tafel om te bepalen waar de laadpaalinfrastructuur komt en waar niet.

Het is zeker niet de bedoeling, mijnheer Pieters, dat we daardoor meer auto's richting centra of drukke winkelcentra willen laten laden. Het is wel aan de lokale besturen om op basis van de potentieelkaarten te bepalen waar extra laadinfrastructuur komt. Die potentieelkaarten zijn heel belangrijk, we zijn er volop mee bezig. Voor de dertien centrumsteden zijn ze volledig klaar en worden ze al

gebruikt. De stad Antwerpen heeft op basis van de kaarten een plan om drieduizend extra palen te plaatsen. Dat is één. Finaal zullen ze in januari 2022 voor alle lokale besturen klaar zijn. Ik wil daarbij direct aangeven dat het een dynamisch systeem is. De kaarten zullen telkens opnieuw geüpgraded worden. Hoe meer 'e-riders' er zijn, hoe groter de nood aan laadinfrastructuur. Het is dynamisch en het zal blijven groeien.

Tegelijk komt er een digitaal platform waarop de elektrische rijder kan bekijken waar hij kan opladen en bijkomende aanvragen kan indienen.

Ten derde, wat zeker heel belangrijk is – en die bestekken worden zo snel mogelijk in de markt geplaatst –, is dat er ten behoeve van de lokale besturen een 'charge point operator' komt. Deze operator zal de lokale besturen ontzorgen en ondersteunen om te zien waar er bijkomende laadinfrastructuur op basis van het vraaggestuurd, datagestuurd en strategisch of planmatig gestuurde wordt geplaatst.

Herinner u dat we in het verleden één operator hadden. Allego zorgde voor alle lokale besturen voor informatie over bijkomende laadinfrastructuur op het publieke domein. Nu zal men per regio een 'charge point operator' krijgen. Die zal zorgen dat er op de juiste plaats de juiste hoeveelheid laadinfrastructuur komt, in overleg met de lokale besturen en op basis van de potentieelkaarten, die in elk geval handige tools zijn.

Ik heb er alle vertrouwen in. We zien dat het aantal mensen dat kiest voor een elektrische wagen, enorm begint te stijgen. We zien ook dat de laadinfrastructuur enorm begint te stijgen. Bij het begin van dit jaar hadden we amper 4000 laadinfrastructuren, vandaag zijn dat er 10.000. Ik ben daar heel blij mee. De targets van eind vorig jaar van 35.000 laadpalen vond men veel te ambitieus. Ik ben er zeker van dat we die ten volle gaan halen.

En als er op publiek domein laadinfrastructuur is voor iedereen die niet onmiddellijk thuis kan laden, in combinatie met om de 25 kilometer laadinfrastructuur langs drukke verkeersassen, ben ik ervan overtuigd dat elke elektrische rijder vertrouwen kan hebben in het systeem. Hij zal niet worden geconfronteerd met een lege batterij, hij zal te allen tijde zijn wagen kunnen opladen. Dat zal meer mensen overhalen om te kiezen voor een elektrische wagen. We weten dat vandaag de 'total cost of ownership' van een elektrische wagen al gelijk is aan die met een fossiele verbrandingsmotor, maar de aankoop prijs ligt weliswaar nog wat hoger.

We blijven de tendens volgen. De manager elektrificatie volgt zowel de modellen met batterijtechnologie op als de nood aan laadinfrastructuur zodat iedereen vertrouwen kan hebben in de toekomst ervan.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor het antwoord.

We gaan een paar heel belangrijke jaren tegemoet, maar we moeten zien dat het correct gebeurt en dat er geen wirwar van inplantingen van laadpalen is.

Minister, het hangt van u af dat de 250 meterregel geen omgekeerd effect gaat hebben.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de resultaten van de campagne 'Jouw VRT' en het nieuw actieplan van de VRT

ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de ambitie om meer diverse opinies aan bod te laten komen bij de VRT

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, afgelopen zomer kwam men wel ergens te lande het blauwe busje van de VRT tegen. Men kon aan VRT-schermgezichten antwoorden op de vraag: 'Wat vind je van de VRT?'. Behalve die rondgang door Vlaanderen heeft de VRT online meer dan tienduizend mensen bevroegd en ook nog eens een representatieve enquête gedaan onder de Vlamingen met dezelfde vraag. Daaruit bleek dat acht op de tien Vlamingen heel tevreden zijn over de VRT maar ook dat 9 procent heel kritisch staat tegenover de VRT. Verder bleek ook dat een op de drie het merk VRT eigenlijk niet kent. Bij jonge mensen, mensen met een migratieachtergrond en kortgeschoolden is dat zelfs een op de twee. Dit zijn toch aandachtspunten.

De VRT heeft onmiddellijk de koe bij de horens gevat en is met die resultaten aan de slag gegaan. Ze heeft een actieplan opgesteld met zes belangrijke actiepunten die ze vanaf nu wil uitrollen.

Minister, hoe staat u tegenover die zes actiepunten die de VRT naar voren schuift? Zijn ze volgens u het juiste antwoord op de werkpunten die naar boven zijn gekomen uit die brede bevraging?

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Zoals mevrouw Segers al zei, publiceerde de VRT afgelopen week de resultaten van het VRT-onderzoek 'Jouw VRT' waarbij maandenlang werd gepeild naar wat de Vlaming van zijn openbare omroep verwacht. Die bevraging mondde vervolgens uit in een actieplan van welgeteld zes A4'tjes, collega's, als je de foto's en illustraties buiten beschouwing laat.

Los van de appreciatie over het onderzoek en de onderzoeksmethoden, zijn de resultaten opmerkelijk te noemen. Zo lezen we – tenminste als we de VRT mogen geloven en u weet dat wij dat blindelings doen – dat 77 procent van de Vlamingen tevreden is over de VRT. 'Acht op de tien Vlamingen tevreden over de VRT' kopten ze. 'Fier over de VRT'. Het had een beetje weg van 'Wij van wc-eend zijn dolenthousiast over wc-eend'.

Wat wel vreemd is aan die 77 procent, minister, is dat men in datzelfde onderzoek eigenlijk concludeert dat een op de drie Vlamingen, zoals mevrouw Segers ook al zei, zegt dat ze de VRT niet kent. Dat gaat mijn wiskundige capaciteiten te boven: een op de drie kent ze niet, maar 77 procent is wel tevreden.

Een andere en toch wel veelzeggende conclusie is dat 88 procent van de Vlamingen aangeeft dat er wel degelijk een probleem is bij de VRT als het aankomt op het aan bod laten komen van verschillende meningen. Anders gezegd, de Vlaming stuurt de VRT eigenlijk naar huis met een stevige kerstbuis op twee van haar hoofdvakken: onpartijdigheid en opiniediversiteit. Surprise, surprise.

Die buizen zijn allesbehalve nieuw. De VRT sleept die al jaren mee. Volgens het nieuwe ontwerp van 'knipdecreet' van minister Weyts betreffende de hogeschoolen zou ze het allang verkorven hebben, maar dat is een zijsprongetje. De vraag is nu vooral wat ze met die conclusies en met die buizen gaat doen. Minister, dat is

meteen ook mijn vraag aan u: welke stappen gaat de VRT nu concreet ondernemen om nu eens eindelijk de omroep te worden waar elke mening inderdaad telt? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, dank u wel voor de vragen. Als publieke omroep heeft de VRT de taak om alle Vlamingen, en ook alle Brusselaars, op een goede manier te bereiken. Dat is zo ook uitdrukkelijk opgenomen in de beheersovereenkomst. Elke organisatie, elk bedrijf moet ook de eigen werking in vraag durven te stellen. Dat is ook wat is gebeurd met dat 'Jouw VRT'-traject. Op een vrij verfrissende, vrij innovatieve manier hebben ze de Vlaming daarover bevroegd, enerzijds door een wetenschappelijke bevraging van 2620 Vlamingen, een kwantitatieve studie, anderzijds door met de caravan de boer op te gaan en over heel Vlaanderen en Brussel de mensen te bevragen. Bijna 10.000 mensen zijn zo bevroegd. Er zijn ook heel wat kwalitatieve gesprekspanels ingericht.

De resultaten van dat onderzoek zijn enerzijds zeer hoopgevend. Er is al verwezen naar een aantal cijfers. Bijna acht op de tien Vlamingen zijn tevreden of zeer tevreden over de VRT. Ook vinden bijna acht op de tien Vlamingen het zeer belangrijk dat we in Vlaanderen een sterke openbare omroep hebben. Naast die positieve elementen zijn er echter inderdaad ook een aantal zaken die moeten aanzetten tot reflectie en nieuwe actie. Collega Sloomans, een daarvan is inderdaad dat een derde van de bevroegde respondenten zegt het corporate merk VRT niet te kennen. Het gaat dan inderdaad vooral over kortgeschoolde mensen, mensen met een migratieachtergrond en ook jongeren. Op basis van diverse van die elementen is men inderdaad gekomen tot een actieplan met een zestal punten. Ik kan als minister van Media alleen maar vaststellen dat die zes actiepunten daadwerkelijk een antwoord trachten te bieden op dit onderzoek en ook naadloos aansluiten bij een aantal van de aandachtspunten en doelstellingen die we hebben geformuleerd in de beheersovereenkomst van de VRT. Ik denk dan bijvoorbeeld aan betrouwbare informatie als kernopdracht van de VRT, aan kwaliteitsvolle ontspanning, aan het versterkt inzetten op digitalisering, personalisatie en dergelijke meer. Dat zijn zaken die stuk voor stuk ook hun grondslag vinden in strategische doelstellingen van de beheersovereenkomst of in de KPI's die we hebben geformuleerd.

Men heeft ook specifiek wat die zesde doelstelling betreft, inzake de diversiteit aan meningen en ook diversiteit op het scherm, bevroegd: 88 procent van de bevroegde mensen zegt het eigenlijk heel belangrijk te vinden dat diverse meningen aan bod kunnen komen. Diversiteit, dat gaat dan zowel over de meningen die aan bod komen als over de beeldvorming op het scherm. Ter zake zijn er diverse acties die de komende maanden en jaren zullen worden uitgerold. Ik verwijs naar het voorbeeld van het 50:50-programma van de BBC. Dat gaat over de pariteit tussen mannen en vrouwen op het scherm. Dat wordt niet alleen bij de nieuwsdienst, maar bij alle redacties uitgerold, om ervoor te zorgen dat die pariteit of bijna-pariteit tussen man en vrouw op het scherm een realiteit is. Ook het voornemen om een persoon met een handicap als schermgezicht te hebben, is een van die doelstellingen, en ga zo maar door.

Daarnaast gaat het inderdaad ook over pluralisme en diversiteit in de meningen. Alle meningen moeten aan bod kunnen komen. Ter zake zijn diverse concrete acties aangekondigd. Men zal bijvoorbeeld werken met een zogenaamde 'blend club' van 150 medewerkers die daar ook expliciet aandacht aan besteden. Men zal vanuit de webstudio ook proberen om meer meningen van het terrein binnen te trekken in de studio. Ook met @nws.nws.nws op Instagram wordt dat getracht.

Concluderend kan ik dus zeggen dat ik tevreden ben met deze actie van de VRT, met 'Jouw VRT', zowel over de toegepaste methode van een rechtstreekse

dialogo met de Vlamingen als over de zes actiepunten, die naadloos aansluiten bij de beheersovereenkomst.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Collega Slootmans, u hebt blijkbaar een ander onderzoek gelezen dan wat ik en de minister hebben gelezen. De VRT doet haar job goed. Dat blijkt toch wel overduidelijk uit deze degelijke studie. Ze neemt haar taak op om op een betrouwbare manier te informeren. Negen op de tien Vlamingen zegt dat ze de VRT belangrijk vinden voor informatie, om hen te helpen de wereld te begrijpen.

Anderzijds zegt men dat de VRT te weinig inzet op creativiteit en ontspanning, net wat jonge mensen en die kortgeschoolden heel belangrijk vinden. Zeker als het gaat over die informatierol, zijn dat precies ook de groepen die vaker gevoeliger zijn voor desinformatie en fake news. Ook daarin heeft de VRT een belangrijke rol te spelen. Maar dat is geen van de zes actiepunten.

Minister, wat kunt u doen vanuit uw positie als minister van Media, maar ook van de VRT, om ook op dat vlak de VRT bij te staan, te ondersteunen, om precies naar die specifieke doelgroepen beter te kunnen werken.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp uit uw 'blend club'-antwoord dat ze ons aan de Reyerslaan toch absoluut willen doen geloven dat ze de Vlaming deze keer echt wel begrepen hebben en dat ze nu toch echt wel stappen zullen zetten om die diversiteit aan kleuren die ze constant propageren ook door te trekken naar een diversiteit aan opinies.

Vergeef me mijn wantrouwen, minister, maar die belofte horen wij al sinds de eerste beheersovereenkomst, een kwarteeuw geleden. Het Mediadecreet legt het hun al op van in 1997 onder uw voorganger Van Rompuy en er is nog geen dag voorbijgegaan zonder dat ze er galant hun broek aan hebben geveegd. Getuige het laatste VRT-onpartijdigheidsonderzoek – waaruit ik straks graag citeer, als u dat wenst –, getuige de besluiten van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM), getuige de arresten van de Raad van State in 2009, die nog niets aan actualiteitswaarde hebben ingeboet.

Minister, mijn vraag aan u is dan ook heel concreet: welke garanties geeft u ons dat het deze keer wél menens is en dat de VRT nu eindelijk de omroep wordt van alle Vlamingen en niet alleen van een klein links progressief bobo-clubje zonder draagvlak in Vlaanderen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, de resultaten van de bevraging zijn inderdaad vrij positief voor onze openbare omroep. 83 procent van de Vlamingen kijkt vooral naar de openbare omroep voor informatie. Dat versterkt wat in de beheersovereenkomst staat en wat we ook altijd beklemtonen, namelijk dat dit toch de eerste opdracht is en blijft voor de VRT: betrouwbare informatie aanbrenghen.

En uiteraard moeten wat ons betreft alle geledingen van de samenleving aan bod komen op die openbare omroep en moeten ook alle Vlamingen zich in die openbare omroep herkennen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, we mogen inderdaad toch wel zeggen dat dit een heel goed rapport is voor de VRT. De VRT staat voor kwaliteit en betrouwbare informatie. Dat is een heel belangrijke rol van een openbare omroep, om inderdaad te zorgen voor betrouwbare informatie en fakenieuws aan te pakken.

Maar we zitten inderdaad met het probleem dat de VRT iets te weinig diverse groepen bereikt. En dan, minister, vond ik het toch wel schrijnend dat gisteren, op een moment dat racisme zo hard ter sprake kwam en die groepen ondervertegenwoordigd zijn in vele geledingen, maar ook op de openbare omroep, er in Extra Time vijf witte mannen daarover zitten te debatteren. Dat is toch echt nog een aandachtspunt, minister, waar heel snel een extra tand moet worden bij gestoken als we willen dat die openbare omroep een weerspiegeling is van onze samenleving, die ook bij die jongeren van buitenlandse afkomst aantrek vindt. Minister, kunt u ervoor zorgen dat er op dat vlak zeker een tandje wordt bij gestoken?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dit is inderdaad een goed rapport voor de VRT, mijn felicitaties daarvoor aan de mensen van de VRT. Maar zoals bij elk goed rapport zijn er een aantal aandachtspunten. Zo worden sommige groepen slecht bereikt zoals jongeren, mensen met een migratieachtergrond en laaggeschoolden. Dat heeft vaak ook te maken met de vraag of zij zichzelf herkennen wanneer ze naar die televisieprogramma's kijken. Minister, mijn concrete vraag is dan ook of de VRT voldoende werk maakt van, of nog meer werk kan maken, van die schermgezichten, de herkenbaarheid van die schermgezichten en de diversiteit binnen die schermgezichten.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank u voor de bijkomende vragen en opmerkingen. Diversiteit gaat niet alleen over het eigen personeelsbestand maar effectief ook over wat men op het scherm ziet. In de beheersovereenkomst gaat het over een drietal categorieën: de verhouding man/vrouw waarbij men quasi naar een pariteit gaat op het scherm, migratieachtergrond, en personen met een handicap. Dat is een constant aandachtspunt voor alle redacties, zeker ook voor de sportredactie.

Collega Meuleman, ik stel vast dat daar wel een mooi traject is afgelegd. Ik heb ook al gerapporteerd over de cijfers van het programma 'Van hier tot in Tokio' waar effectief heel wat vrouwelijke commentatoren aan bod zijn gekomen. Het is inderdaad bij elk panel een aandachtspunt om daarnaar te kijken. De redactie moet geval per geval inschatten hoe ze dat doet maar ik stel wel vast dat er een grote vooruitgang in wordt gemaakt.

Collega Slootmans, diversiteit gaat inderdaad ook over diverse opinies, over pluralisme binnen de publieke omroep. Het verschil tussen de vorige beheersovereenkomsten en de huidige is dat we met de VRT hebben afgesproken – dat is een van de doelstellingen uit de beheersovereenkomst – dat er naast een interne monitoring bij de VRT door de verschillende mechanismen die daar bestaan, gaande van de redactieraad tot de onafhankelijke redactie en journalisten, ook een externe monitoring komt. We hebben daar ook de nodige concrete stappen voor gezet. Zoals in de beheersovereenkomst staat, hebben we gezegd dat het de VRM is die dit monitort. We hebben hen de nodige middelen gegeven om dat te doen. Zij hebben een overheidsopdracht uitgeschreven die intussen gegund is aan de Universiteit Antwerpen en het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA). In het kader van de jaarlijkse monitoring van de beheersovereenkomst zullen zij effectief die analyse maken op een wetenschappelijk onderbouwde manier. Ik

denk dat dat wel het grote verschil is. In het verleden werd dit niet op die wijze extern nagegaan. Ik kijk zeker ook uit naar de resultaten van die monitoring.

Het grote aandachtspunt in dit traject is effectief het bereiken van een aantal doelgroepen: jongeren, kortgeschoolden en mensen met een migratieachtergrond die niet altijd toegang vinden tot de producten van de VRT. De VRT heeft zelf aangegeven dat ze goed scoren op het vlak van informatie. Uit de studie blijkt inderdaad dat de Vlaming hen associeert met kwaliteit en degelijkheid. Op het vlak van ontspanning en creativiteit scoren zij wat minder. Dat is ook een van de redenen waarom zij bijvoorbeeld minder aansluiting vinden bij jongeren.

Een ander punt, en dat is eigenlijk iets wat binnen het relanceprogramma Vlaamse Veerkracht centraal staat, is de digitalisering. Ik trap een open deur in wanneer ik zeg dat kinderen en jongeren veel minder kijken naar lineaire televisie. Zij kijken veel meer via digitale media, smartphone, sociale media. Het actieplan rond media-innovatie en digitale transitie is dan ook uitzonderlijk belangrijk. Ik heb vanmorgen nog samengezeten met bijna honderd CEO's en leiders uit de mediasector die eigenlijk heel veel interesse hebben in een van de projectoproepen die vorige vrijdag door de Vlaamse Regering is goedgekeurd en die begin volgend jaar wordt gelanceerd over de digitale transitie van de mediasector. Het moet voor de VRT inderdaad de bedoeling zijn om niet alleen topkwaliteit te maken maar ook aanwezig te zijn bij al die doelgroepen, zeker ook via digitale dragers. Vandaar dat we binnen dat relanceplan voorzien in een bedrag van 11 miljoen euro die zullen worden gefinancierd door bedrijven en door de Vlaamse overheid om dat mogelijk te maken.

Collega's, ik ben ervan overtuigd dat de VRT er op die manier kan in slagen om nog meer dan vandaag ook bij die doelgroepen aanwezig te zijn en ervoor kan zorgen dat de VRT er effectief is voor alle Vlamingen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel, minister. De VRT bereikt keer op keer alle KPI's en de cijfers die vastgelegd zijn in de beheersovereenkomst, en krijgt daarvoor bij de presentatie van het jaarverslag eigenlijk ook keer op keer applaus op alle banken en zelfs appreciatie van het Vlaams Belang. Ik snap de hardheid nu dus niet helemaal.

Ik wil hier niet per se staan als fan van de VRT. Maar we weten uit elk onderzoek dat een sterke openbare omroep een aanjager is van een sterk commercieel medialandschap en op die manier ook belangrijk is voor onze democratie. Het is dus in ons aller belang om een sterke openbare omroep te hebben. De VRT vecht daar elke dag voor. Uit deze studie bleken een aantal pijnpunten. De VRT toont zich bereid om onmiddellijk de koe bij de horens te vatten, ook inzake diversiteit. Ze doet dat niet alleen. Zo heb ik vandaag op SBS, op Play4 en Play5, enorm grote inspanningen gezien om de diversiteit van ons Vlaanderen te tonen, zelfs in Dancing with the Stars.

Ik wil dus nogmaals een oproep doen aan u, minister. We gaan, verder dan de relancemiddelen, de VRT moeten ondersteunen om al die doelstellingen waar te maken.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik heb u om staalharde garanties gevraagd om van de VRT nu eindelijk eens de omroep te maken waarbij elke Vlaming en elke mening telt. Die hebt u mij niet gegeven. Al jaren, al decennia, vertelt men op de VRT dat het tij nu echt wel aan het keren is en dat ze nu inderdaad een afspiegeling willen zijn van Vlaanderen. Telkens krijgen we nul op

het rekest. Ik neem samen met u de proef op de som. Weet u hoeveel het Vlaams Belang, dat al twaalf peilingen op rij de grootste politieke formatie is van het land, het afgelopen jaar te gast was in een programma als Terzake? 5,8 procent. Weet u hoeveel uw partij, CD&V, daar zat? 28 procent. In De Zevende Dag kreeg het Vlaams Belang 4 procent van de politieke schermtijd, in De Ochtend 3,1 procent van de zendtijd en in de ontspanningsprogramma's 0,8 procent, minister. Dat zijn de cijfers. Dat zijn de feiten. Zolang die niet veranderen, zijn slogans als 'elke mening telt', monitoring of 'blend clubs', allemaal praat voor de vaak. Wij verwachten dan ook wezenlijke actie, minister, en geen zoveelste riedeltje van gratuite aankondigingspolitiek. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het informeren betreffende de gevolgen van de activatie van eBox

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister-president, het elektronisch versturen van de COVID-19-vaccinatie-uitnodigingen heeft gezorgd voor een enorme stimulans in de activering van de eBoxen van onze burgers. Ondertussen zijn er meer dan 3 miljoen actieve gebruikers van de eBox. Op die eBox kunnen Vlamingen en burgers van ons land hun officiële documenten van de overheid raadplegen, waaronder die van de Vlaamse overheid.

Onlangs kwamen in een radioprogramma, De Inspecteur, een aantal verraste reacties van gebruikers van de eBox. Ze gaven aan dat ze bij de activatie toch een aantal dingen over het hoofd hadden gezien. Zo waren er mensen die zegden dat ze niet wisten dat ze vanaf het moment van de activatie van hun eBox alleen nog digitaal met de overheid zouden communiceren. Een aantal anderen vergaten om hun e-mailadres in te geven, waardoor ze belangrijke informatie, zoals boetes of uitnodigingen tot het betalen van belastingen, niet via de reguliere kanalen kregen – via de brief in de bus – maar wel via een elektronisch kanaal, via de eBox, waarvan ze de informatie niet hadden geraadpleegd.

Digitalisering is een belangrijk onderdeel van de relance. We zullen de komende jaren dan ook meer en meer digitale toepassingen gaan gebruiken, waaronder die eBox. We zullen ook meer Vlamingen moeten overtuigen om die stap naar digitalisering te zetten. De berichtgeving die we hoorden in dat radioprogramma is dan natuurlijk nefast en kan er natuurlijk voor zorgen dat twijfelaars effectief afhaken.

Vandaar mijn vragen aan u, minister-president. Op welke manier zult u Vlamingen ervan overtuigen om gebruik te maken van eBox en over te schakelen op onze digitale toepassing?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Roo, het is volgens mij in eerste instantie zeer belangrijk om de vele voordelen van de digitale dienstverlening duidelijk te maken aan de Vlamingen, zodat we ze meer kunnen bewegen naar digitale kanalen. Het draagvlak van digitale dienstverlening zal vooral komen als die op maat van de burger gemaakt is en ook rondom de burger gebouwd is.

We hebben al een aantal inspanningen gedaan. We hebben er eerst en vooral voor gezorgd dat de dienstverlening proactief is. Voor heel wat dienstverlening moet de Vlaming eigenlijk niet gedigitaliseerd zijn om ervan te genieten. Ook

automatische rechtentoekenning zit achter die digitaliseringsgolf. Ten slotte is het er het 'only once'-principe: heb je bepaalde informatie aan de overheid doorgegeven, dan hoef je dat daarna niet meer opnieuw te doen.

Ik ben ervan overtuigd dat steeds meer Vlamingen hun zaken met de overheid digitaal zullen willen regelen. Daarom hebben we in Vlaanderen Mijn Burgerprofiel, dat een nauwe samenwerking met alle Vlaamse en ook lokale overheden mogelijk maakt. Daarnaast is er eBox, een federale ontwikkeling die ervoor zorgt dat heel veel documenten van de overheid, door de samenwerking met Mijn Burgerprofiel, op Mijn Burgerprofiel worden aangedragen. Dat heeft succes, in die zin dat er elke week vijf overheidsdiensten bij komen die zich met eBox connecteren.

De FOD Beleid en Ondersteuning (BoSa) en het Vlaams agentschap Digitaal Vlaanderen blijven daar de komende jaren verder op inzetten, om op die manier één plaats te krijgen waarop de burger al zijn digitale dienstverlening vanuit de overheid kan ontvangen. Alleen zo gaan we alle Vlamingen kunnen overtuigen van de voordelen van digitalisering.

Ik moet zeggen dat de inspanningen ook lonen, want het aantal Vlamingen dat Mijn Burgerprofiel en ook eBox gebruikt, is in de loop van 2021 meer dan verdubbeld, onder andere ook door die vaccinatiecampagne, waar u terecht naar verwijst.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, minister-president, voor uw antwoord. Ik denk dat het centraliseren van die digitale overheidsdocumenten een hele belangrijke stap is. Het veilig kunnen ontsluiten van informatie, het uitsluiten van cyberfraude, ervoor zorgen dat die documenten niet gehackt kunnen worden, zijn van zeer groot belang en ik weet dat u daarrond ook stappen zet.

Een digitale samenleving kan enkel slagen als die inclusief is, als iedereen mee is: als we elke Vlaming effectief kunnen overtuigen om die stap te zetten en van de meerwaarde daarvan. We moeten ook het vertrouwen hebben van elke Vlaming om die stap te kunnen zetten. Er moet vertrouwen zijn in de overheid, en dus moet de overheid kunnen garanderen dat ze op een goede manier omgaat met persoonlijke gegevens. Recent onderzoek heeft aangetoond dat slechts 15 procent van de mensen voelt controle te hebben over gegevens die ze online achterlaten. Het lijkt me dan ook van cruciaal belang dat wij vertrouwen uitstralen en dat we mensen ook een overzicht geven van hoe ze welke informatie kunnen opvragen bij de overheid en welke informatie de overheid heeft. Mijn vraag aan u is dan ook op welke manier u de Vlaming weer meer grip zult geven op zijn persoonlijke gegevens.

De voorzitter: Mevrouw Segers, u bent de enige die wilt tussenkomen.

Katia Segers (Vooruit): Het is nochtans een interessante vraag.

De voorzitter: Dat kan goed zijn, maar u krijgt toch maar één minuut. *(Gelach)*

U hebt het woord.

Katia Segers (Vooruit): Bij het aanmaken van Mijn Burgerprofiel of eBox, wat verplicht is voor het Covid Safe Ticket (CST), geef je eigenlijk automatisch toestemming om overheidsdocumenten digitaal te gaan ontvangen. Als je daarbij niet aanvinkt dat je ook een melding wilt krijgen via mail, ga je regelmatig moeten checken of ga je bijvoorbeeld je belastingaangifte niet zien en zo te laat zijn met de betaling. Ons leven verloopt steeds meer digitaal, willens nillens,

maar niet iedereen is mee. De Digimeter wijst erop dat 18 procent van de Vlamingen geen computer heeft, 17 procent geen smartphone. Heel veel mensen, vooral ouderen, hebben het gevoel dat ze niet meer mee kunnen en dat ze eigenlijk in een digitale wereld gedwongen worden waar ze niet meer mee zijn. We moeten iedereen op weg helpen in die digitale wereld, dus onze vraag is welke extra inspanningen u vanuit uw beleid nog wilt doen om die digitale kloof, die echt nog bestaat, weg te werken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Roo, burgers, instellingen en bedrijven moeten inderdaad opnieuw grip krijgen op de data die ze ter beschikking stellen en moeten ook kunnen bepalen welke data door welke gebruikers kunnen worden gebruikt. We zijn daarvoor in verregaande samenwerking met het bedrijf Solid van Tim Berners-Lee, de grondlegger van het world wide web. Dat zal geïmplementeerd worden. Die technologie waarin de gebruiker zelf eigenaar blijft van zijn data en ook toegang kan geven aan degenen die dat vragen en wie dat nodig heeft, zit ook in het plan Vlaamse Veerkracht, via het datanutsbedrijf. Ik denk dat dat de stap naar de toekomst is. Daar zijn we volop mee bezig in Vlaanderen. Dat zit in het veerkrachtverhaal.

Mevrouw Segers, om op uw vraag te antwoorden: ik denk dat dat een permanente bekommernis gaat zijn. Het is ook een bekommernis die wij niet zozeer vanuit Digitaal Vlaanderen moeten dragen, maar veeleer vanuit onderwijs en de lokale besturen. En die programma's zijn er ook. Collega Weyts, collega Somers en collega Crevits geven in hun programma's voor begeleiding van werklozen, van studenten, en via Welzijn ook van oudere personen, en ook via de lokale besturen, stimulansen om de mensen op die digitale weg te krijgen. Ik denk dat wij als overheid veel inspanningen moeten leveren om mensen in die digitale wereld binnen te krijgen, maar zolang niet iedereen – en 'iedereen' is dan relatief – van de bevolking die stap gezet heeft, moeten we ook wel zien dat men nog op de oude, traditionele manier aan zijn dienstverlening van de overheid kan komen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u voor uw bijkomend antwoord, minister-president. Wij zijn voor een digitale overheid, want dat heeft heel veel winsten, zowel voor de overheid, die veel meer informatiestromen kan verwerken op een betere en een snellere manier, maar zeker ook voor de burger, die zich niet moet begraven in complexe verkeers- of poststromen om ervoor te zorgen dat zijn boodschap bij de overheid aankomt. We moeten er ook voor zorgen dat er wederzijds vertrouwen is, want zonder dat vertrouwen gaan mensen ook geen gegevens uitwisselen met de overheid en kunnen ze ook geen vertrouwen hebben in die overheid.

Ik stel daarom nog twee dingen voor. Ten eerste kunnen we een soort overzicht maken waar burgers op elk moment kunnen raadplegen welke overheidsdienst welke informatie van hen gebruikt en welke die ook opvraagt. Ten tweede moeten we ook volop inzetten op de nabijheid van een aantal rolmodellen, in samenspraak met de lokale besturen, die ervoor kunnen zorgen dat er een digitale beweging van onderuit kan ontstaan en dat we meer mensen mee krijgen in ons verhaal. Op die manier zullen we kunnen zorgen voor een inclusieve digitale samenleving waar iedereen mee is en zullen we zowel de opportuniteiten als de noodzaak van die digitalisering verder kunnen benutten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega's, ik stel voor dat we eerst, zoals gebruikelijk, een teststemming doen.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over alternatieve vormen van betaalbaar wonen

– 1059 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed over het verzoekschrift over alternatieve vormen van betaalbaar wonen.

Mevrouw Jans, verslaggever, heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, dit verzoekschrift is op 13 augustus van dit jaar ingediend in het Vlaams Parlement. U hebt dat ontvankelijk verklaard en doorverwezen naar de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed, waar wij dat op 30 september hebben besproken.

Ik wil misschien even kort stellen dat de verzoeker aanklaagt dat huren bijna onbetaalbaar is geworden, vooral voor alleenstaanden met kinderen. Een woning kopen is voor veel mensen al helemaal niet meer haalbaar. De indiener zegt dat de wachtlijsten voor sociale woningen die het grondrecht op behoorlijke huisvesting moeten waarborgen, zeer lang zijn en klaagt aan dat steeds meer mensen dakloos dreigen te worden.

De verzoeker haalt een aantal belemmeringen voor alternatieve woonvormen in de regelgeving aan en vraagt aan het Vlaams Parlement om na te denken over alternatieve vormen van betaalbaar wonen voor daklozen en ook voor zij die dakloos dreigen te worden. Hij denkt bijvoorbeeld aan wonen in een behoorlijke camper op een of ander stuk grond, stacaravans en tiny houses. Hij stelt voor dat mensen die dakloos zijn, zouden mogen worden gedomicilieerd in een behoorlijke chalet of op een vakantiepark. Hij vraagt met andere woorden aan het parlement om creatieve oplossingen voor te stellen als alternatief voor de veel te dure woonmarkt.

Op 30 september waren we het er in de commissie snel over eens dat we dit ten gronde wensen te behandelen. Er werd toen ook geconcludeerd dat we het verzoekschrift voor standpuntbepaling aan de bevoegde minister zouden overmaken. De bevoegde minister, minister Diependaele, heeft vervolgens zijn antwoord aan de commissie overgemaakt en op 2 december hebben we dat antwoord kunnen bespreken.

Ik ben toen de bespreking gestart met te zeggen dat ik vind dat de minister in zijn antwoord verschillende denksporen toelicht en ingaat op de punten die de verzoeker heeft aangehaald. Ook mevrouw De Vroe van de Open Vld-fractie was het eens met die conclusie. Ook mevrouw Smeyers van de N-VA-fractie sloot zich aan bij het voorstel dat wij als commissie zouden kennisnemen van het antwoord van de minister waarin werksporen worden toegelicht en dat we het antwoord aan de verzoeker zouden doorgeven.

Onze voorzitter, de heer De Loor, heeft besloten dat we kennisnemen en oordelen dat die behandeling van het verzoekschrift kan worden afgesloten door het antwoord van de minister aan de indiener over te maken.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katia Segers, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de nieuwe beheersovereenkomst tussen het Vlaams Audiovisueel Fonds en de Vlaamse Gemeenschap
– 1055 (2021-2022) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Katia Segers, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de nieuwe beheersovereenkomst tussen het Vlaams Audiovisueel Fonds en de Vlaamse Gemeenschap.

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Artikel 7, §3, van het VAF-decreet (Vlaams Audiovisueel Fonds) stipuleert dat elke wijziging en verlenging van een ontwerp-beheersovereenkomst ter bespreking wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement en aan de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Het is dus verplicht.

Het is heel jammer dat ik hier de spoed moet vragen. Indien ik niet op een gegeven moment een hoorzitting had gevraagd over deze beheersovereenkomst, zou hij waarschijnlijk zijn gepasseerd zonder bespreking in het parlement. Er werd een studie ter voorbereiding besteld in het begin van 2021. Deze werd opgeleverd in mei, en is dan blijven liggen. Onze fractie heeft op 18 november 2021 een hoorzitting gevraagd. Deze heeft plaatsgevonden op 2 december 2021. De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) was daar ook voor gevraagd. Zij konden niet spreken want op dat moment was er nog geen enkele tekst beschikbaar, noch voor de SARC noch voor ons. De teksten van de beheersovereenkomst van het Mediafonds en het Gamefonds waren voor het parlement beschikbaar op 7 december 2021, die van het Filmfonds pas op 13 december 2021, een week geleden dus. De bespreking van de ontwerpen heeft plaatsgevonden op 9 en 16 december 2021. Wij hebben ons voorstel van resolutie op 9 december 2021 al ingediend, dus voor we de tekst van het Filmfonds hadden. Veel sneller konden we dus niet gaan. De bespreking van het voorstel van resolutie staat geagendeerd na de kerstvakantie. Maar de beheersovereenkomst is al vorige week vrijdag, 17 december 2021, door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het is dus ontstellend hoe wij hier als parlement buitenspel zijn gezet. Het is een belangrijke beheersovereenkomst want de film-, de audiovisuele en de gamesector ...

De voorzitter: U kunt niet verder dan de spoed ...

Katia Segers (Vooruit): Het is eigenlijk een affront voor het parlement dat we daar geen grondiger debat over gehad hebben. Er is al een beheersovereenkomst goedgekeurd ...

De voorzitter: Collega Segers, u bent niet meer bezig over de spoed.

De heer Van de Wauwer heeft het woord. Over de spoed.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ja, over de spoed. Wij willen de spoed vandaag wegstemmen. Wij verwijzen graag naar de commissievergadering na het reces. Aan artikel 7 van het VAF-decreet is tegemoetgekomen. De Vlaamse Regering heeft vorige vrijdag al een nieuwe beheersovereenkomst goedgekeurd. Wij stellen dus voor om dit voorstel van resolutie te behandelen na het kerstreces, samen met een voorstel van decreet dat wij ook nog zullen indienen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik sluit mij aan bij collega Van de Wauwer. We hebben natuurlijk zeer uitgebreid en, oké, pas last minute kunnen beschikken over de beheersovereenkomst. We hebben hem besproken in de commissie. We hebben hem kunnen bespreken met de bevoegde ministers en met de leden van de sector. Wij hebben daar als meerderheid aangekondigd dat wij de nodige opening zullen maken richting podcasts. De ministers hebben erop gewezen dat het geen probleem is dat dat pas in januari gebeurt. Dat toont aan dat de spoedbehandeling, voorzitter, niet nodig is. Daarom zullen wij die wegstemmen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Katia Segers, Hannes Anaf en Hannelore Goeman over de nieuwe beheersovereenkomst tussen het Vlaams Audiovisueel Fonds en de Vlaamse Gemeenschap naar de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ann De Martelaer, Björn Rzoska en Jeremie Vaneekhout over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen – 1077 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Ann De Martelaer, Björn Rzoska en Jeremie Vaneekhout over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Collega's, de covidkaderrichtlijnen voor woonzorgcentra zijn heel duidelijk: bewoners mogen het woonzorgcentrum verlaten om Kerstmis of Nieuwjaar met de familie samen te vieren. Er mogen geen

beperkingen of extra maatregelen opgelegd worden. Maar er zijn toch woonzorgcentra die een sneltest op dag twee en vier nadien vragen, en dat is geen probleem, maar toch ook vier dagen isolatie vragen. Dat zorgt ervoor dat sommige bewoners zo erg opzien tegen die isolatie dat ze niet bij familie Kerstmis of Nieuwjaar zullen vieren.

Waarom spoed? Binnen vier dagen is het Kerstmis en binnen elf dagen is het Nieuwjaar. Ik denk dus dat het echt wel een spoedbeslissing moet zijn wegens de drempels die in woonzorgcentra worden ingesteld naar ouderen om zo te voorkomen dat ze niet bij hun familie Kerstmis en Nieuwjaar kunnen vieren. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Laat duidelijk zijn dat sociaal contact belangrijk is en dat we dat ook belangrijk vinden, maar het agentschap stuurt zeer duidelijke maatregelen uit naar de woonzorgcentra. Ze hebben dat ook op 13 december gedaan. Op pagina 16 is opgenomen dat bewoners op bezoek kunnen gaan buiten het woonzorgcentrum en dat ze geen bijkomende maatregelen of extra maatregelen opgelegd kunnen krijgen indien ze terugkeren naar het woonzorgcentrum. Daarom zien wij niet in waarom dit nu dringend is en zullen we de spoed niet steunen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): In de coronacommissie waren we het er allemaal over eens dat bezoekrecht altijd gegarandeerd moet zijn. In de kaderrichtlijn die gestuurd wordt naar de woonzorgcentra lees ik op pagina 16: "Er kunnen na het verlaten van de voorziening geen beperkingen of extra maatregelen aan bewoners worden opgelegd bij terugkeer in de voorziening." Sneltesten kunnen wel eventueel worden ingezet. Ik hoor hier nu van de collega dat er woonzorgcentra zouden zijn die isolatie toelaten. Waar komen die gegevens plots vandaan?

De voorzitter: Nu zijn we echt over de inhoud bezig.

Freya Saeys (Open Vld): Wij beschikken niet over gegevens dat er problemen zijn. In het verleden heeft minister Beke ook gezegd dat als er klachten zijn, hij onmiddellijk zijn agentschap in overleg laat treden met het welbepaalde woonzorgcentrum. Ik veronderstel dat dat hier ook wel wordt gedaan.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer, wilt u het nog hebben over de spoed?

Ann De Martelaer (Groen): Heb ik het woord?

De voorzitter: Ja, niet over de inhoud, maar wel over de spoed.

Ann De Martelaer (Groen): Het is binnen vier dagen Kerstmis en binnen elf dagen Nieuwjaar. Ik heb op papier, op mail, de richtlijnen van bepaalde woonzorgcentra waardoor kinderen weten dat ze hun ouders niet op bezoek mogen krijgen, ondanks de richtlijnen en artikels die u hebt vernoemd. Als mensen reageren bij de Woonzorglijn, dan is de kerst- en nieuwjaarsperiode al achter de rug. Dan zijn ze veel te laat. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Laat ons zeggen dat ik van dat dossier weinig kaas heb gegeten en ik ben ook geen lid van die commissie. Sta me wel toe dat ik het een heel vreemde manier vind om dit hier voor de eerste keer aan te kaarten met een voorstel tot spoedbehandeling van een voorstel van resolutie. U had evengoed naar de inspectie kunnen gaan. U had dat kunnen aankaarten via mij aan het kabinet-Beke of rechtstreeks aan het kabinet-Beke. Ik probeer hier ook maar een

procedurekwestie die niet te veel voorkomt... Ik vind de manier waarop het vandaag wordt aangepakt, heel vreemd. (*Applaus bij de meerderheid*)

Maar het is uw volste recht om een voorstel van resolutie in te dienen. U mag dat. Als u zegt dat u zwart-op-wit bewijzen hebt van mensen die zeggen dat in bepaalde woonzorgcentra andere criteria worden gehanteerd die eigenlijk niet wettelijk zijn – daar komt het samengevat op neer –, dan moet u naar de inspectie gaan of naar het kabinet van minister Beke. Dan legt u hier toch niet met spoed een voorstel van resolutie neer over zo'n serieuze zaak?

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ga eigenlijk niet akkoord met uw redenering. Ik steun eigenlijk de vraag van collega De Martelaer voor de spoedbehandeling. Ik denk dat de reden daartoe ten volle bewezen is. Maar het is niet de eerste keer dat bepaalde woonzorgcentra de richtlijnen – en die staan al op papier – gewoonweg niet volgen en hun eigen ding doen. We hebben het meegemaakt met het bezoekrecht een paar maanden geleden. Toen waren er ook woonzorgcentra die geen bezoek meer toelieten.

Het is dus allemaal gemakkelijk om hier een voorstel van resolutie te maken met 94 of 97 punten, en die dan eigenlijk niet na te leven. Blijkbaar is het hier ook het geval dat bepaalde woonzorgcentra de kaderrichtlijn van het agentschap niet volgen. Tegen dat, bijvoorbeeld, mevrouw De Martelaer klacht heeft ingediend bij de inspectie of bij minister Beke, zijn we al lang voorbij kerstdag.

De voorzitter: Dat laatste vind ik misschien een beetje overdreven, maar dat is mijn persoonlijke appreciatie. (*Opmerkingen van Stefaan Sintobin*)

Als de parlementsleden via mij informatie opvragen aan minister Beke, dan krijgen jullie eigenlijk redelijk snel antwoord. Over de inspectie ga ik me absoluut niet uitspreken.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik verwijs naar wat de collega's daarnet ook al gezegd hebben: de regelgeving ter zake dateert van de coronacommissie. Ik vraag me gewoon af: stel dat we dit voorstel van resolutie zouden goedkeuren – wat we niet gaan doen –, dan verandert er niets, want de richtlijn is er. (*Opmerkingen van Jeremie Vaneckhout*)

Wat er wel moet gebeuren: als u die informatie hebt, moet er zo snel mogelijk klacht ingediend worden bij de Woonzorglijn. Wij, parlementsleden, kunnen niet in de auto stappen en naar het woonzorgcentrum rijden om te zeggen dat ze zich niet aan de kaderrichtlijn houden. De resolutie zal dat ook niet vervangen. In dezen kan enkel de Zorginspectie optreden. Als er klacht is ingediend, en er zijn in dat geval beperkende maatregelen die niet zijn ingegeven door een lokale uitbraak – dat is wel belangrijk om erbij te vermelden –, dan kan de inspectie optreden. Dat zal volgens mij de snelst mogelijke weg zijn. Maar via een resolutie een bestaande richtlijn herbevestigen? Dan kunnen we elk decreet opnieuw met een resolutie aanhalen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Iedereen mag natuurlijk zijn eigen interpretatie geven. Ik heb daar absoluut geen moeite mee, wel integendeel, maar ik vind het wel wat jammer dat we nu aan het praten zijn over procedures, terwijl ik denk dat er mensen zijn die op een of andere manier naar hun familie willen om daar kerst te gaan vieren. Wat we dan hadden moeten doen, daar wil ik gerust wel eens een

debat over opzetten, maar het is niet de eerste keer dat een parlement, als het vaststelt dat regels worden geschonden, een extra signaal uitzendt met een extra voorstel van resolutie. Ik zou ze niet willen optellen, de resoluties die we soms opmaken over buitenlandse incidenten. Ook dit jaar zijn er trouwens al een aantal dubbel gepasseerd. Ik vind dat een politiek statement vanuit het parlement, om duidelijk te maken dat mensen in een woonzorgcentrum het recht hebben om feest te vieren bij hun familieleden, zonder dat er extra drempels worden opgegooid, niet meer dan normaal is. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb het gevoel dat de mensen van de meerderheid het voorstel van resolutie niet eens gelezen hebben.

De voorzitter: De reden voor de spoedbehandeling is duidelijk. Het gaat over de feestdagen, u wilt dat die mensen de feestdagen ook met de familieleden of kinderen kunnen doorbrengen. Dat lijkt voor iedereen wel duidelijk, denk ik. Er zijn andere argumenten, die meer over de inhoud gingen. Maar bon, het is een redelijk ingewikkeld dossier, het ligt niet voor de hand.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Ann De Martelaer, Björn Rzoska en Jeremie Vaneeckhout over het geven van alle kansen aan bewoners van woonzorgcentra om de eindejaarsperiode buiten het woonzorgcentrum in familiekring door te brengen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Els Robeyns, Annick Lambrecht en Hannelore Goeman over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid – 1079 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Hannelore Goeman bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Els Robeyns, Annick Lambrecht en Hannelore Goeman over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid.

Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Voorzitter, we brengen dit voorstel van resolutie met spoed op de agenda omdat de situatie rond de 'trajectcontrole as a service' (TaaS) dringend moet worden toegelicht.

Een toenemend aantal gemeenten is van plan om deze publiek-private samenwerking te starten terwijl er nog enorm veel onduidelijkheid is rond de

wettelijkheid van deze samenwerking. Als ze doorzetten en later blijkt dat de samenwerking juridisch niet in orde is, zitten zij met grote problemen. Tijdens het debat vorige week in de plenaire vergadering waren alle partijen het erover eens dat we erover moeten waken dat de autonomie van de lokale besturen om voor verkeersveiligheid te zorgen niet wordt ondergraven.

Daarnaast hadden veel collega's kritiek op het privaat verdienmodel van TaaS waarbij verkeersveiligheid niet vooropstaat. Om deze negatieve gevolgen te voorkomen, moet er snel duidelijkheid komen vanuit de Vlaamse Regering. Vandaar leggen we het voorstel van resolutie op de tafel dat aanstuurt op een oplossing voor deze problemen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): We zijn het niet eens, voorzitter, en goede collega's. We hebben dit debat gevoerd een kleine veertien dagen geleden in de commissie Mobiliteit en vorige week hier in de plenaire vergadering. Er zijn geen nieuwe elementen in het voorstel van resolutie die het spoedeisend karakter ervan rechtvaardigen. Want ondertussen heeft de bevoegde minister van de ondergeschikte besturen van steden en gemeenten een duidelijk moratorium afgekondigd. Steden en gemeenten weten waar ze aan toe zijn, waar ze zich aan te houden hebben, met name dat ze niet moeten contracteren. De betrokken partijen zijn geïnformeerd en dus is er geen enkele toegevoegde waarde in dit voorstel van resolutie, laat staan dat het spoedeisend moet worden behandeld.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Voorzitter, wij steunen de spoedbehandeling. De minister heeft hier vorige week inderdaad gezegd dat hij gemeenten afraadde om nog nieuwe contracten te sluiten, maar dat is geen juridische zekerheid. De nieuwe elementen die vandaag naar boven kwamen over die TaaS-contracten, waren enerzijds dat de gemeenten ook de btw op die 24 euro zullen moeten betalen en anderzijds dat door de onwettigheid van de boetes wanneer er sneller dan 70 kilometer per uur wordt gereden, mensen aangemoedigd zouden worden met andere woorden om veel te snel te rijden in plaats van een beetje te snel. Dat zijn argumenten om hier absoluut zeer snel een halt aan toe te roepen. Een sterker signaal dan dat van vorige week is nodig. Wij zullen de spoedbehandeling steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Els Robeyns, Annick Lambrecht en Hannelore Goeman over de dreigende privatisering van het lokale verkeersveiligheidsbeleid naar de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken verwezen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de ondersteuning van cultureelerfgoedwerking – 953 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 99.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 99 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse bepalingen over het gemeenschappelijk vervoer, het algemeen mobiliteitsbeleid, de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid en houdende een subsidieregeling ter bevordering van een modal shift in het goederenvervoer – 980 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 46.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben neen geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;

2 leden hebben neen geantwoord;
46 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 46 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben neen geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
2 leden hebben neen geantwoord;
46 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 15 december 2020 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap – 1008 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 en 2.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 en 2 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Brecht Warnez, Nadia Sminate, Tom Ongena, Paul Van Miert, Katrien Partyka en Kris Van Dijck tot wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, wat het digitaal en hybride vergaderen betreft
– 1019 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 5.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben ja geantwoord;

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 5 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
115 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
110 leden hebben ja geantwoord;

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Freya Saeys, Elke Sleurs, Maaïke De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van artikel 47/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en tot verlenging van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van het centrale contactonderzoek door een samenwerkingsverband van externe partners, het lokale contactonderzoek door lokale besturen of zorggraden en tot organisatie van de COVID-19-teams in het kader van COVID-19 – 1042 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 5.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 5 aan.

Collega Sintobin, wilt u uw reden van onthouding geven?

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ja, absoluut. Ik kon er deze ochtend niet bij zijn, voorzitter, vanwege de commissie Landbouw. Om die reden wil ik hier kort onze stemverklaring geven.

We hebben geen probleem met de artikelen 2 en 3. Artikel 2 gaat over de wijziging in het testbeleid voor mensen die uit een hoogrisicogebied komen. Dat vinden we absoluut geen probleem. Ook het inschakelen van de apotheken bij het testbeleid kunnen wij ondersteunen. Maar we hebben – en daarover gaat artikel 4 – absoluut geen vertrouwen meer in het contactonderzoek. We hebben daar in de commissie en in de plenaire vergadering al diverse keren op gewezen. Daarom zullen wij ons onthouden op dit voorstel van decreet.

De voorzitter: Het inhoudelijke aspect is al voldoende aan bod gekomen. Maar u hebt het voldoende kort gehouden, dus geen probleem.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, ook van mijnentwege volgt een heel korte stemverklaring. Het is een symbolische onthouding namens mezelf en onze fractie om nog eens te wijzen op het feit dat wij de uitdagingen voor de contactopsporing heel belangrijk vinden en dat een verlenging voor één jaar geen voldoende antwoord biedt op de uitdagingen die er zijn. Er moet fundamenteel werk worden verzet. Maar we steunen uiteraard de rest van het voorstel van decreet.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ROUWHULDE voor de heer Jacques Timmermans, gewezen Vlaams volksvertegenwoordiger

De voorzitter: Dames en heren, op 16 december 2021 overleed de heer Jacques Timmermans, die van 1988 tot 2004 lid was van onze assemblee. Hij behoorde tot de sp.a-fractie.

De heer De Loor heeft het woord voor een rouwhulde.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, collega's, vorige donderdag, op 16 december, overleed onze gewezen collega Jacques Timmermans op 76-jarige leeftijd. Jacques had van 1988 tot 1995 als gevolg van het toen bestaande dubbelmandaat zitting in de Vlaamse Raad en maakt ook korte tijd als ondervoorzitter deel uit van het Bureau.

Bij de eerste rechtstreekse verkiezingen van het Vlaams Parlement in 1995 werd hij verkozen in de kieskring Aalst-Oudenaarde en was hij ook heel kort fractieleider voor de socialistische partij. Hij bleef Vlaams volksvertegenwoordiger tot in 2004. Tijdens zijn laatste mandaat in het Vlaams Parlement was hij voorzitter van de commissie Leefmilieu. Daar slaagde hij erin de soms moeilijke tegenstellingen tussen de visies van de verschillende fracties op ruimtelijke ordening te ontmijnen en hij beet zich ook vast in het mestdossier.

Vanuit zijn dossierkunde hield hij zich bezig met ruimtelijke ordening en wonen. Een van zijn persoonlijke wapenfeiten was het decreet uit 1997 dat aan verhuurders van studentenkamers kwaliteits- en veiligheidsnormen oplegde, een item dat nog regelmatig in de commissie Wonen aan bod komt.

Jacques Timmermans was van jongs af geïnteresseerd en geëngageerd in de politiek. Op zijn twintigste werd hij federaal secretaris bij de socialistische partij en daarna kabinetsmedewerker bij verschillende ministers, zoals Frank Van Acker, Jean Defraigne en Louis Olivier, maar ook bij een aantal premiers zoals Edmond Leburton en Leo Tindemans.

Intussen was Jacques in 1971 verkozen tot gemeenteraadslid in Ninove en dat bleef hij tot in 2018 met een onderbreking begin jaren 2000. Hij was ook drie legislaturen schepen.

Op federaal niveau zetelde Jacques van 1987 tot 1991 in de Kamer en vervolgens in de Senaat als rechtstreeks verkozen senator en van 2001 tot 2004 was hij gemeenschapssenator.

Maar Jacques was bovenal een gedreven militant, een lieve en ook een warme man. Politiek en emotie, voor de buitenwereld vaak een ongekende combinatie, maar Jacques legde in alles wat hij deed heel veel emotie. De mensen kennen hem als een volksvertegenwoordiger die een nauwe betrokkenheid toonde met het lot van de mensen die het moeilijk hebben in onze samenleving. Zijn politiek engagement was ingegeven door sociaalvoelendheid, door de strijd tegen

onrechtvaardigheid en door menslievendheid. Dat was zijn drive, zowel voor zijn lokaal als voor zijn nationaal socialistisch politiek werk.

Voor zijn werk als parlamentslid en in de partij stond Jacques ook bekend voor zijn dossierkennis en zijn rechtlijnige visie. Een aantal van onze huidige collega's hier aanwezig hebben ongetwijfeld op die manier met hem mogen samenwerken. Maar naast zijn eigen mandaat gaf Jacques ook veel kansen aan jongeren, zowel in zijn eigen afdeling in Ninove als op regionaal en nationaal vlak.

Jacques Timmermans was ook buiten de politiek actief. Hij is voorzitter geweest van voetbalclub KVK Ninove en hij was ook een zeer graag geziene figuur in het verenigingsleven in Ninove.

Maar Jacques bleef niet gespaard van een aantal grote tegenslagen. Zo was hij in de jaren '90 slachtoffer van een zwaar auto-ongeval, waarvan hij voor de rest van zijn leven de lichamelijke gevolgen zou ondervinden. Eerder dit jaar werd hij geconfronteerd met het plotse overlijden van zijn vriendin Christine, een zware klap die hem heel veel pijn heeft gedaan.

De socialistische familie verliest met Jacques Timmermans een raspoliticus, een man die vasthield aan zijn principes en zijn socialistische overtuiging. We zullen ze koesteren, de vele momenten die we samen met Jacques mochten delen. Ik herinner me dat we als kind naar het eetfestijn in Ninove bij Jacques gingen. Als jongsocialist keek ik naar hem op toen hij de discussie aanvoerde in een vergadering. Als kandidaat bij mijn eerste verkiezingscampagne voerden we huis-aan-huiscampagne, want ja, dat was hij ook, een echt campagnebeest. Later als volksvertegenwoordiger gaf hij me advies over de manier waarop hij zijn parlementaire werk aanpakte. We zullen ze koesteren, de herinneringen aan de ontelbare keren dat we Jacques zagen op 1 mei, op betogingen, op vergaderingen en op eetfestijnen, altijd vriendelijk en met een brede lach, want zo kenden we Jacques als collega en als mens.

Namens de Vooruitfractie en het parlement bieden we ons medeleven aan aan zijn familie en vrienden, want met Jacques verliezen Line en Pascal een lieve papa en een lieve schoonvader. Met Jacques verliezen Vooruit Ninove en zijn geliefde Denderstreek een trouwe militant en een bevlogen politicus. Ninove zal voor altijd een beetje Jacques blijven, ook nu hij er niet meer is. Bedankt, lieve kameraad, voor alles wat je deed. Vaarwel. Wij vergeten je nooit.

De voorzitter: Dank u wel, collega De Loor, voor deze mooie woorden.

Mag ik u vragen ter nagedachtenis van de heer Jacques Timmermans enkele ogenblikken van stilte in acht te willen nemen?

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken van stilte in acht.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen morgen om 9 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.28 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Afwezig met kennisgeving

Karin Brouwers, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Philippe Muyters, Freya Perdaens, Conner Rousseau, Annabel Tavernier: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela

Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert

Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul,

Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits

Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Freya Van den Bossche

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese,

Gweny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gweny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters